

**Міністерство освіти і науки України
Дніпропетровська обласна рада
Дніпропетровська обласна асоціація органів місцевого самоврядування
Дніпровська міська рада
Дніпровський Центр розвитку місцевого самоврядування
Краківський економічний університет
«Малопольська школа публічного адміністрування» (Польща)
Вроцлавська політехніка (Польща)
Економічний університет м. Катовіце (Польща)
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»**

**«ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В
УМОВАХ РОЗШИРЕННЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»**

Матеріали 2-ї міжнародної науково-практичної конференції

9 грудня 2020 року

УДК 35.08: 352.075: 342.6:35 (075.8)

Публічне управління та адміністрування в умовах розширення децентралізації та місцевого самоврядування: матеріали 2-ї між. наук.-прак. конф., м. Дніпро, 9 грудня 2020. – Д. : НТУ «Дніпровська політехніка», 2020. – 89 с.

Збірник матеріалів науково-практичної конференції, присвяченої розгляду актуальних теоретичних та практичних аспектів розвитку національного публічного управління та адміністрування в умовах розширення децентралізації та місцевого самоврядування. Розглядаються підходи до удосконалення державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, формування ефективних комунікацій у службовому спілкуванні, організаційні та адміністративні аспекти управлінської діяльності, кадрові процеси та технології у публічному управлінні.

Розрахований на фахівців, які професійно займаються публічним управлінням та адмініструванням, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, науковців, викладачів, аспірантів, студентів.

За зміст та мовно-стилістичне редагування відповідальність несуть автори.

Організаційно-редакційний комітет: д-р держ. упр., проф. М.В. Болдуєв (голова), д-р екон. наук, проф. О.Г. Вагонова, доц. Л.В. Тимошенко, доц. Ю.І. Літвінов.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Ситницька О.А., Монастирський Г.Л. Особливості організації діяльності органів місцевого самоврядування та районних державних адміністрацій в умовах завершення адміністративно територіальної реформи.....	6
Бабенко В.Ю., Шведун В.О. Медійно-комунікаційний механізм державного управління суспільними конфліктами в Україні.....	8
Бондарчук К.В., Касьяненко Л.В. Економічні та соціальні наслідки пандемії covid- 19 як чинники впливу на державне управління в Україні.....	9
Бучацький Л.Г., Касьяненко Л.В. Вплив наслідків covid-19 на соціально-економічний розвиток України.....	11
Вечірко А.О., Болдуєв М.В. New public management – сучасна модель демократичного управління суспільством.....	12
Біліченко А.П., Борисенко О.П. Проблеми та шляхи вдосконалення громадської експертизи як форми громадського контролю за діяльністю державної податкової служби України.....	14
Марченко В.І., Горпинич О.В. Формування кадрового ресурсу місцевого самоврядування.....	16
Орловська Я.О., Ісіков С.М. Удосконалення механізму кадрового менеджменту районної податкової інспекції.....	17
Серняк О.І. Інституційний аудит районних державних адміністрацій в сучасних умовах їх утворення та реорганізації.....	18
Карканиця В.М., Борисенко О.П. Проблеми децентралізації влади в Україні: дисбаланс вертикалі виконавчої гілки влади.....	20
Петровська О.Д., Чернобаєв В.В. Порівняння, з точки зору символічного капіталу, двох кандидатів на пост голови Солонянської ОТГ.....	22
Лукомець В.В., Шаповал В.А. Підвищення ефективності внутрішніх процесів органів місцевого самоврядування шляхом діджиталізації.....	23
Брезденюк В.М., Шаповал В.А. Вдосконалення процесу прийняття рішень в діяльності суб'єктів публічної сфери.....	24
Бесчетвертна В.С., Тимошенко Л.В. Формування кадрової політики в органах державної влади та місцевого самоврядування.....	25
Романюк Н.М. Основні задачі сучасного лідера у сфері публічного управління...	27
Terekhov Ye. Gegenwärtige gesellschaftliche dimensionen der sicherheit	28

ДЕРЖАВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Красвий А.О., Панахі О.Б., Борисенко О.П. Особливості оподаткування товарів, що пересилаються в міжнародних поштових та експрес відправленнях.....	31
Піскова О.С., Чернобаєв В.В. Лобіювання як інструмент реалізації антикорупційної стратегії в Україні.....	33
Порока С.Г., Помаза-Пономаренко А.Л. Публічно-управлінські аспекти у сфері зміцнення національної безпеки в країнах ЄС.....	34
Коханська Н. Ю., Шаповал В.А. Сутність адміністративних послуг центральних органів державної влади.....	36
Коробков С.В., Чернобаєв В.В. Роль громадських організацій у вирішенні екологічних проблем.....	38

ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Дудніченко А.В., Болдуєв М.В. CRM-система як сучасний метод електронного урядування.....	40
---	----

Кулініч В.С., Касьяненко Л.В. Чат-бот, як метод електронного урядування.....	42
Фракянець С.Е., Касьяненко Л.В. Концепція та механізми розвитку електронного урядування в Україні.....	43

ПРОБЛЕМИ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ГАЛУЗІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Олієвська М.Г., Романов А.Д. Моделювання взаємозв'язку видатків на освіту та результатів навчання.....	45
Фракянець К.Е., Касьяненко Л.В. Соціально-економічні наслідки covid-19 та освіта в період пандемії.....	47

ВЗАЄМОДІЯ БІЗНЕСУ ТА ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ, РОЗВИТОК ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Богомазов В.К., Горпинич О.В. Обґрунтування напрямів підприємницької діяльності державної установи в умовах розширення її економічної самостійності.....	49
Гайнудінова В.О., Горпинич О.В. Управління підприємницькою діяльністю місцевого комунального підприємства в умовах розширення самоврядування територіальної громади.....	51
Нестеренко К.В., Касьяненко Л.В. Взаємодія публічної влади та бізнесу: формування та перспективи удосконалення	52
Проскурня А.В., Ісіков С.М. Формування стратегії сталого розвитку об'єднаних територіальних громад на принципах державно приватного партнерства.....	54
Швечиков Б.Р., Касьяненко Л.В. Ризики підприємств під час пандемії.....	56
Сапунова О.І., Ісіков С.М. Управління соціальним підприємництвом в об'єднаних територіальних громадах.....	58
Хода В.Л., Горпинич О.В. Удосконалення організаційного забезпечення розвитку підприємництва в сільських територіальних громадах.....	59
Сапранков К.В., Тимошенко Л.В. Державна підтримка суб'єктів бізнесу м'ясопереробного сектору України.....	60
Сінчугова М.С., Шаповал В.А. Вдосконалення антикризового управління бізнесом ресторанів та закладів мобільного харчування.....	61

ДЕРЖАВНА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Підплетько А.О., Вагонова О.Г. Модель управління суспільством на принципах «Доброго врядування».....	63
Бочка А.О., Ісіков С.М. Управління розвитком територіальної громади на засадах співпраці влади з громадою.....	64
Бесчетвертна В.С., Донець Н.І. Розвиток об'єднаних територіальних громад на Дніпропетровщині.....	65
Кремінська П.С., Болдуєв М.В. Впровадження зарубіжного досвіду формування доходів бюджетів територіальних громад України.....	67
Клименко А.В., Горпинич О.В. Напрями та завдання децентралізації влади в Україні.....	69
Сохач А.О., Болдуєв М.В. Державна кадрова політика у сфері публічного управління.....	71
Петровська О.Д., Тимошенко Л.В. Державна політика забезпечення питною водою населених пунктів України.....	72

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ

Антонюк В.В., Тимошенко Л.В. Формування екологічної свідомості в суспільстві.....	74
--	----

Гайворонська В.В., Горпинич О.В. Удосконалення організації стратегічного розвитку об'єднаної територіальної громади.....	75
Фракянець С.Е., Касьяненко Л.В. Вплив пандемії covid-19 на економіку України.....	77
Terekhov Ye. Nachhaltige naturnutzung unter durchsetzung der dezentralisierungs reformen in der Ukraine.....	78

СУЧАСНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА МОВНА ПОЛІТИКА У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Чернокалова К.О., Борисенко О.П. Комунікативна мовна політика в контексті самоідентифікації українців.....	81
Пархоменко Є.М., Касьяненко Л.В. Формування мовної політики в публічному управлінні.....	82
Куцова К.О., Тимошенко Л.В. Особливості інформаційно-комунікаційного забезпечення діяльності територіальної громади.....	83
Фракянець К.Е., Касьяненко Л.В. Комунікативна діяльність у публічному управлінні.....	84
Романюк Н.М. Особливості зв'язків з громадськістю в умовах пандемії.....	86
Серняк О.І. Перспективи використання методики моніторингу та оцінювання діяльності голів облдержадміністрацій в інституційному аудиті органів виконавчої влади.....	87

Ситницька О. А., аспірантка

Науковий керівник: Монастирський Григорій Леонардович

доктор економічних наук, професор

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА РАЙОННИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ В УМОВАХ ЗАВЕРШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМИ

З оголошенням офіційних результатів виборів до місцевих рад, які відбулися 25 жовтня 2020 року, фактично завершився процес децентралізації в Україні та одночасно адміністративно-територіальна реформа. Проте, саме тепер органи місцевого самоврядування та районні державні адміністрації зустрілися з новим викликом: як бути далі? Оскільки на законодавчому рівні до кінця процес передачі повноважень не врегульовано, зокрема не внесено відповідних змін в Конституції України.

Аналіз досліджень вітчизняних вчених показав, що питання взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування висвітлені в працях В. Бакуменка, В. Баркова, В. Баштанника, В. Кампо, В. Карпенка, А. Крусяна, А. Мельник, Г. Монастирського, П. Надолішнього, Н. Нижник, А. Толстоухова, В. Шаповала тощо. Проте, якщо раніше основними проблемами було дублювання функцій органів місцевого самоврядування органами державної влади, перебирання деяких функцій на себе, відсутність єдності підходів до вирішення законодавчого забезпечення взаємодії органів державної влади і місцевого самоврядування, то нині дві підсистеми влади (державна влада та місцеве самоврядування) опинилися в складній ситуації реорганізації, яка передбачає перерозподіл і розмежування ресурсів: фінансових, майнових, людських. Метою дослідження є обґрунтування шляхів оптимізації реорганізаційних процесів в моделі «районна державна адміністрація – орган місцевого самоврядування як представник інтересів територіальної громади».

Відповідно до досліджень Я. Малика, тип відносин між органами державної влади і місцевого самоврядування, їх статус визначався, насамперед, Конституцією України та чинними законами. Згідно із Конституцією України, на місцевому рівні діють місцеві державні адміністрації, які є місцевими органами державної виконавчої влади, та місцеве самоврядування як публічна влада територіальних громад. Вони є різними за юрисдикцією і, найперше, за своїми функціями й повноваженнями системи місцевої влади. Хоча Конституція України не допускала підміну державними адміністраціями місцевого самоврядування, проте на практиці реалізація повноважень та функцій обох органів місцевої влади спричиняла спірні питання щодо розмежування їх функцій та повноважень, а також шляхів вирішення їх компетенційних спорів тощо [1]. Так було до 2020 року: в Україні загалом було 490 районів, відповідно стільки ж районних рад та районних державних адміністрацій. Функціональне навантаження у всіх них було однакове, проте обсяг його дуже різнився через різний розмір і кількість населення районів. Наприклад, в Україні було 6 районів з населенням до 10 тисяч людей, у 9 районах проживало більше 100 тисяч людей, у 3 районах – понад 150 тисяч. При однакових функціях – обсяг роботи різний. Також 26 районів були вже повністю покриті спроможними громадами, 173 райони на 50% і більше були покриті громадами. Переважна більшість повноважень перейшла саме до громад від органів влади районного рівня. Тобто система була не збалансована. Тому Уряд і Парламент мали вирішувати питання реорганізації влади на районному рівні. І зробити це необхідно було, як і планувалося, до чергових місцевих виборів, що пройшли 25 жовтня 2020 року [3]. Після прийняття 17 липня 2020 року Верховною Радою України Постанови №3650 «Про утворення та ліквідацію районів» в державі стало 136 районів. Попередні 490 районів парламент ліквідував.

Отож, реорганізація районів розпочалася. Проте, законодавчі акти, які б регламентували процеси здійснення розмежування повноважень і ресурсів не прийняті навіть після місцевих виборів. Сьогодні і діючі і новостворені ради не зовсім розуміють

механізми усіх цих процесів, що мали б забезпечувати життєдіяльність громад після об'єднання. Таким документом має стати Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування окремих питань організації та діяльності органів місцевого самоврядування та районних державних адміністрацій», який був прийнятий Верховною Радою України 17.11.2020 року. У даному Законі передбачається внесення змін до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про Кабінет Міністрів України», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» і врегулювання конкретних питань. Зокрема: закінчення повноважень голів, рад, виконавчих органів рад різного рівня; реорганізації рад, виконавчих органів рад різного рівня як юридичних осіб публічного права, у зв'язку зі змінами в адміністративно-територіальному устрої України; правонаступництва щодо майна, прав та обов'язків територіальних громад; правонаступництва щодо майна, прав та обов'язків районних рад, які представляли спільні інтереси територіальних громад ліквідованих районів; утворення та реорганізації районних державних адміністрацій; особливостей державної реєстрації щодо органів місцевого самоврядування та районних державних адміністрацій як юридичних осіб публічного права у зв'язку зі змінами в адміністративно-територіальному устрої України [2].

Проаналізувавши дану проблему [4, 5], можемо зробити висновок, що прийняття вищезгаданого законодавчого акту дасть можливість провести реорганізацію районних державних адміністрацій та передати повноваження органам місцевого самоврядування з мінімальними втратами для стабільності системи публічного управління та в найкоротші терміни. Проте, є великі сподівання, що центральними органами державної влади буде запроваджено перехідний період (хоча б до середини 2021 року), щоб мінімізувати можливі негативні наслідки для мешканців громад та територій регіонального рівня.

Бібліографічні посилання

1. Малик Я. До питання про взаємодію органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні. *Збірник наукових праць. «Ефективність державного управління»*. 2015. №43. с.295-361.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування окремих питань організації та діяльності органів місцевого самоврядування та районних державних адміністрацій. Проект Закону від 05.10.2020 р. № 3651- д. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70129 (дата звернення: 25.11.2020).
3. Реформування адміністративно-територіального устрою субрегіонального рівня (районів). URL: <https://decentralization.gov.ua/new-rayons>. (дата звернення: 23.11.2020).
4. Монастирський Г.Л. Координація управлінської діяльності органів представницької та виконавчої влади в процесі забезпечення сталого розвитку громади. *Перспективи розвитку освіти, науки і бізнесу в глобальному середовищі*: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль, 23 жовтня 2020 р.). Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2020. С. 64-65.
5. Монастирський Г., Римар Г. Співробітництво територіальних громад в умовах децентралізації. *Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ*: збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з дистанційною участю (Херсон, 11 листопада 2020 р.). Т. 1. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ». С. 114-117.

Бабенко В. Ю., ад`юнкт ад`юнктури
Науковий керівник: Шведун Вікторія Олександрівна
доктор наук з державного управління, професор
Національного університету цивільного захисту України

МЕДІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СУСПІЛЬНИМИ КОНФЛІКТАМИ В УКРАЇНІ

Медійно-комунікаційний механізм державного управління суспільними конфліктами в Україні охоплює сукупність медійної характеристики конфлікту та комунікаційної характеристики конфлікту сукупність яких дозволяють комплексно управляти конфліктом.

Самий дієвий інструмент медійно-комунікаційного механізму державного управління суспільними конфліктами в Україні являє собою - Переговори та переговорний процес. Комунікація опонентів суспільного конфлікту з метою вироблення та обміну певного роду угод, обіцянок. Але для вдалого проведення переговорів конфліктуючі сторони повинні бути готовими для співпраці, реалізації інтересів всіх сторін, та бажання досягти консенсусу.

Також дієвим інструментом медійно-комунікаційного механізму державного управління суспільними конфліктами в Україні є медіація – участь у переговорах третьої сторони, що не має інтересу у суспільному конфлікті, її інтерес лише у досягненні взаємовигідних умов конфліктуючих сторін. Медіація призводить до більш конструктивних переговорів.

Ефективним інструментом медійно-комунікаційного механізму державного управління суспільними конфліктами в Україні можливо зазначити - експертизу суспільного конфлікту. Залучення експерта в області конфлікту з метою аналізу причин його виникнення, особливостей протікання, перспектив розвитку і шляхів вирішення суспільних конфліктів [1, с.14].

Продуктивний інструмент медійно-комунікаційного механізму державного управління суспільними конфліктами в Україні – Консультування, це процес співбесіди з протиборчою стороною для допомоги в дослідженні проблеми і пошуку рішень вирішення суспільного конфлікту.

У разі коли поведінка конфліктуючих сторін неясна, застосовуються засоби впливу на суспільний конфлікт.

Приклад застосування медійно-комунікаційного механізму державного управління суспільними конфліктами в Україні у конфлікті на сході України є переговори у м. Мінську республіки Білорусь. У ході яких були підписанні мирні угоди представником ОБСЄ послом Гайді Тальявіні, другим Президентом України Леонідом Кучмою, послом Росії в Україні Михайлом Зурабовим, та приватними особами Олександром Захарченком та Ігорем Плотницьким. «Протокол по итогам консультаций Трехсторонней контактной группы относительно совместных шагов, направленных на имплементацию Мирного плана Президента Украины П.Порошенко и инициатив Президента России В.Путина» [2] в якому були затверджені наступні кроки:

1. Забезпечити негайне двостороннє припинення застосування зброї.
2. Забезпечити моніторинг і верифікацію з боку ОБСЄ режиму незастосування зброї.
3. Здійснити децентралізацію влади, в тому числі шляхом ухвалення Закону України «Про тимчасовий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької і Луганської областей» (Закон про особливий статус).
4. Забезпечити постійний моніторинг на українсько-російському державному кордоні і верифікацію з боку ОБСЄ зі створенням зони безпеки у прикордонних районах України і Російської Федерації.
5. Негайно звільнити всіх заручників і незаконно утримуваних осіб.
6. Ухвалити закон про недопущення переслідування і покарання осіб у зв'язку з подіями, що сталися в окремих районах Донецької і Луганської областей України.

7. Продовжити інклюзивний загальнонаціональний діалог.
8. Вжити заходів для поліпшення гуманітарної ситуації на Донбасі.
9. Забезпечити проведення дострокових місцевих виборів відповідно до Закону України «Про тимчасовий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької і Луганської областей».
10. Вивести незаконні збройні формування, військову техніку, а також бойовиків і найманців із території України.
11. Ухвалити програму економічного відродження Донбасу і відновлення життєдіяльності регіону.
12. Надати гарантії особистої безпеки для учасників консультацій.

Таким чином ця мирна угода була спробою прийти до компромісного рішення, яке б припинило бойові дії, нормалізує політичний процес, та як наслідок прийняття Закону України «Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей» від 16.09.2014 № 1680-VII [3], який визначає тимчасовий порядок організації місцевого самоврядування, діяльності органів місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей з метою створення умов для якнайшвидшої нормалізації обстановки, відновлення правопорядку, конституційних прав і свобод громадян, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, створення умов для повернення жителів до вимушено залишених місць постійного проживання, їх реінтеграції, а також для відновлення життєдіяльності в населених пунктах у Донецькій та Луганській областях та розвитку територій. Нажаль ці угоди не задовольнили конфліктуючі сторони, тому конфлікт на сході України триває вже багато років.

Бібліографічні посилання

1. Путиловський А. А. технології управління політичними конфліктами // Конфліктологія. 2014. № 4. С. 192-197., с. 14;
2. Протокол по итогам консультаций Трехсторонней контактной группы относительно совместных шагов, направленных на имплементацию Мирного плана Президента Украины П.Порошенко и инициатив Президента России В.Путина [Електронний ресурс] // Відомості Організації з безпеки і співробітництва в Європі. – 2014. – Режим доступу : <http://www.osce.org/ru/home/123258> (дата звернення: 30.11.2020);
3. Закон України Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1680-18> (дата звернення: 30.11.2020).

Бондарчук К.В., студент гр. 281-19-1

Науковий керівник: Касьяненко Лілія .Володимирівна

к.е.н., доцент

Національний технічний університет “Дніпровська політехніка”

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ ПАНДЕМІЇ COVID- 19 ЯК ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Актуальність роботи: тема залишається актуальною, оскільки Україна знаходиться зараз формально у другій хвилі сплеску хвороби COVID -19, через що програми поступового виходу та стабілізацію економічної ситуації в країні доводиться постійно корегувати.

Економічні наслідки України у період пандемії. Уповільнення розвитку світової економіки, викликане цим падіння світових цін на основні вітчизняні експортні товари, а також прийняті Україною жорсткі превентивні заходи з метою обмеження поширення

COVID-19 стали суттєвими підставами для перегляду прогнозу 2020. Прогноз було переглянуто та затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2020 р. № 253. Урядовий макропрогноз передбачає у 2020 році падіння ВВП на 4,8%

Якщо порівняти прогнози ВВП України на 2020 та 2021 роки : консенсус прогноз: – 4,2; + 2,4, урядовий прогноз: –4,8 ; х , МВФ : –7,7 +3,6 , Світовий банк: -3,5 ; + 3,0 , прогноз МВФ щодо динаміки ВВП в Україні є найбільш песимістичним серед усіх порівнюваних прогнозів.

Згідно з консенсусними оцінками, Україна демонструватиме більш глибоке падіння – 4,2% у 2020 році. У 2020 році прискоряться інфляційні процеси до 7% проти 4,1% (у розрахунку грудень до грудня попереднього року) у 2019 році (внаслідок девальваційних процесів середньорічний обмінний курс становитиме 28,85 грн/дол США).

Всі елементи попиту матимуть від'ємну динаміку, але найбільшим буде падіння інвестицій, яке становитиме 14,8%. Найбільш вразливим за масштабами бізнесу будуть малий та середній бізнес. Ситуація на ринку праці залишиться складною до кінця 2020 року. Безробіття буде тривалим у зв'язку із значним падінням економіки та суттєвими структурними змінами.

Падіння обсягів виробництва та ситуація на ринку праці матиме суттєвий негативний вплив на бідність населення (рівень бідності за оцінками експертів збільшиться на 10- 20% порівняно з рівнем на початок року).

Прискоряться зміни української економіки у напрямі переходу до нової якості, активізуються процеси діджиталізації (цифровізації), роботизації та використання модальності «віддаленого робочого місця».

Звичайно, при першій хвилі COVID -19 та повному локдауні значно постраждав малий та середній бізнес в Україні, у період карантину закрилось понад 277 тисяч ФОПів у різних сферах . Це призвело до недопостачання грошей у бюджет, що у свою чергу призвело до:

- Масового банкрутства підприємств середнього та малого бізнесу;
- значного зростання дефіциту державного бюджету та касових розривів у Пенсійному фонді, інших Фондах державного соціального страхування;
- значного безробіття через повернення заробітчан, масового звільнення працівників;
- прискорення інфляційних процесів;
- прояв суттєвих девальваційних тенденцій на валютному ринку;
- посилення неплатоспроможності реального сектору економіки;
- суттєве падіння платоспроможного попиту населення;
- збереження низької кредитної активності комерційних банків у реальному секторі.

На даний момент Україна знаходиться в адаптивному карантині, також введений карантин вихідного дня. Кількість хворих здебільшого зростає, антирекорд - 14580 випадків . Урядом планувалося поступове відновлення економічної стабільності протягом 1- 2 років.

Ці розрахунки ще будуть коригуватися , адже друга хвиля ще не закінчилася та всіх наслідків передбачити неможливо.

Соціальні наслідки в Україні у період COVID -19.

На суб'єктивну думку , українське суспільство зазнало багато змін . У першу чергу, наслідком COVID -19 стало часткове неплатоспроможнення населення у зв'язку з локдауном, що викликало негативну реакцію суспільства .

Українська освіта перший раз у своїй історії перейшла на дистанційну форму навчання, набуті нові навички та знання . Було розроблено та використано багато сайтів задля отримання якісної освіти як в школах так і університетах . Суспільство намагається використовувати рекомендації МОЗ, звикли до масочного режиму.

Негативні наслідки полягають в тому, що український народ через недовіру до центральної та місцевої влади, і на це є свої причини, багато нехтує правилами, як наслідок підвищення рівня захворюваності.

Отже, Україна зараз перебуває у другій фазі сплеску поширення хвороби. Це призведе до появи нових наслідків здебільшого у економічній та політичній сфері, через що поява стабільної та квітучої країни затягнеться ще на багато років та десятиліть.

Бібліографічні посилання

1. Консенсус-прогноз «Україна у 2020-2021 роках: наслідки пандемії». Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. 2020. № 51. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=5d3fea53-45e7-4641-8d48-f0c865a24471&title=VipuskukrainaU2020-2021-Rokakh-NaslidkiPandemii-Konsensusprognoz-kviten2020>- (дата звернення: 09.09.20).

2. COVID-19 Міжнародна торгова палата: Стратегія реагування. URL: https://uccr.org.ua/media/filemanager/2020_covid19strategy-f-%D0%A3%D0%9A%D0%A0.pdf. (дата звернення: 09.09.20).

Буцацький Л.Г., студент гр. 076-20-3

Науковий керівник: Касьяненко Лілія Володимирівна

к.е.н., доцент

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

ВПЛИВ НАСЛІДКІВ COVID-19 НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ

Пандемія коронавірусу COVID-19 — це найбільше випробування, з яким зіткнувся світ із часів Другої світової війни. З'явившись в Азії наприкінці минулого року, вірус поширився на кожен континент окрім Антарктики, а станом на 13 травня в усьому світі підтверджено вже 4,17 мільйона випадків захворювання на коронавірус і 287 тисяч смертей. Перший випадок захворювання на COVID-19 в Україні було зафіксовано 4 квітня 2020 року, а станом на 12 травня в країні підтверджено 16023 випадків захворювання та 425 смертей.

З погляду економіки, вже наявний сьогодні карантин сприяє зупинці мільйонів транзакцій і загалом гальмує обмін між економічними агентами: усіма, хто виробляє і споживає товари та послуги. Результат простий: кількість грошей, що працюють в економіці, скорочується. На зміну карантину неминуче прийде криза ліквідності. Куди ж зникнуть гроші? У кращому випадку вони підуть у готівкові долари "під подушкою" - наш "золотий стандарт". У гіршому - на тлі некерованої інфляції (резерви Нацбанку не є нескінченними), втративши свою купівельну спроможність, перестануть виконувати функцію "моторного масла" в економіці. Вона скоротиться. Приміром, вже нині ми бачимо, як влада США, не чекаючи на стиснення економіки, миттєво перейшла до використання перевірених, зокрема монетаристських, рецептів. Рецепти не надто складні: кількість грошової маси в економіці повинно бути достатнім для її функціонування. Результат – США вливають в економіку різними шляхами понад 6 трлн дол.: 2,2 трлн - на заходи з підтримки громадян і бізнесу та 4 трлн – цільовим способом на підтримку ліквідності.

Оцінювання виявило, що криза по-різному вплинула на людей з огляду на: 1) гендер (жінки, особливо ті, що працюють у низькооплачуваному секторі роздрібною торгівлі, постраждали неспівмірно більше за інших); 2) економічний статус (люди на більш високооплачуваній офісній роботі можуть працювати віддалено, тоді як особи, які здійснюють низькооплачувану фізичну працю в багатьох випадках втратили роботу або були скорочені; 3) місцезнаходження (жителі міст переважно мають краще інтернет-покриття,

доступ до державних послуг і перспективи працевлаштування, ніж жителі сільської місцевості).

Важливо розуміти, що економічні наслідки карантину, як тригера економічної кризи, не будуть лінійними, і надії на те, що економіка вибереться із кризи так само швидко, як і скочується нині в рецесію, не просто малі, а незначні: для цього немає фундаментальних економічних передумов. Отже, їх потрібно створювати уряду і розраховувати при цьому на адекватні дії Нацбанку. Але, на жаль, ми бачимо амбівалентну поведінку НБУ на тлі розгортання кризи: рекомендації ради НБУ з підтримки ліквідності фактично відкидаються правлінням і ніяких дієвих ані монетаристських, ані інших релевантних глибині розгортання кризи заходів НБУ не пропонує. Уряд же, зайнятий адмініструванням карантину, мабуть, вже не дуже стурбований його ж (карантину) макроекономічними наслідками з можливістю перерости в повноцінну і всебічну економічну кризу. Заяви прем'єра не в рахунок – їх не підкріплено рішеннями.

Тоді як економічна влада не зайнята антикризовим управлінням, криза, оскільки вона вже почалася, розвиватиметься за своїми правилами. Як це й заведено в кризовий період, буде непоправно порушено циклічність бізнес-процесів, виникне гостра нестача ліквідності, відбудеться переоцінка всіх активів і ресурсів: від цін на найбільш значущі активи до вартості робочої сили. Все це неминуче висвітлюється в стрімке підвищення рівня безробіття.

Туризм є одним із тих секторів всесвітньої економіки, що постраждав найбільше у зв'язку з обмеженнями на пересування, а особливо складна ситуація склалася в авіаційній галузі. Пов'язана з туризмом економіка в Україні залежить здебільшого від внутрішнього туризму, а також внутрішньої складової виїзного туризму. При цьому в'їзний потік із-за кордону формує трохи більше третьої частини усієї економіки національного туризму. Для порівняння: у середньому частка в'їзного туризму в загальній сумі туристичних витрат у країнах ЄС складає 90 %⁸.

Глава Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) Тедрос Адханом Гебреесус заявив, що наслідки пандемії коронавірусу будуть відчуватися протягом десятиліть.

Бібліографічні посилання

1. Вплив COVID-19 та карантинних обмежень на економіку України, липень 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kas.de/documents/270026/8703904/>.
2. Пандемія COVID-19 та її наслідки у сфері туризму в Україні. Оновлення до документу «Дорожня карта конкурентоспроможного розвитку сфери туризму в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ntoukraine.org/assets/files/EBRD-COVID19-Report-UKR.pdf>

Вечірко А.О., магістрант

Науковий керівник: Болдуєв Михайло Валентинович

д-р наук з держ. управ., професор

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

NEW PUBLIC MANAGEMENT – СУЧАСНА МОДЕЛЬ ДЕМОКРАТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ СУСПІЛЬСТВОМ

New Public Management (NPM) – це сучасна модель реформування громадського управління. Більш ніж у 70 країнах світу проводяться реформи на принципах NPM. У тому числі і більшість економічно розвинених країн світу, які також найбільш далеко просунулися в питаннях організації громадського управління, як на державному, так і муніципальному рівнях.

Ідея NPM виникла в кінці 80-х років і стала користуватися попитом у таких країнах,

як Великобританія, Австралія, США, Канада. В останні 15-20 років відбувалося її становлення та апробація. New Public Management з'являється на початку 1990-х років.

Суть NPM полягає у впровадженні у роботу державного управління всіх найкращих теорій та методів діяльності, що застосовуються у бізнесі. Потрібно зазначити, що не існує певної стандартної моделі, яка б працювала в усіх країнах. Зазвичай це загальні підходи та положення, а кожна країна шукає свої способи їх реалізації, відповідно до власних викликів. Мета NPM полягає у мінімізації державного втручання у економіку та збереженні його у сферах, де суспільством визнано доцільність його присутності.

Основні організаційні принципи моделі "New Public Management" («новий публічний менеджмент», «ринкова модель») були сформульовані відомими ідеологами і практиками цих реформ Д. Осборном і Т. Геблером, які вони назвали принципами оновлення сучасних систем державного управління, а саме:

- розвивати конкуренцію між провайдерами (виробниками, постачальниками) управлінських послуг;
- розширювати права громадян, передаючи контроль над діяльністю урядових установ із рук чиновників-бюрократів безпосередньо громадам;
- оцінювати роботу установ не за витратами, а за результатами;
- керуватися цілями (місією), а не законами і правилами;
- перетворювати клієнтів на вільних споживачів, надаючи їм вибір – між школами, навчальними програмами, варіантами надання житла тощо. Переосмислити саме поняття "клієнт державної організації";
- запобігати виникненню проблем;
- заробляти більше, ніж витрачати;
- децентралізувати управління, вносити в роботу дух співпраці та взаємодопомоги;
- надавати перевагу ринковим механізмам перед бюрократичними;
- зосередитися не стільки на наданні послуг, скільки на стимулюванні (каталізі) вирішення проблем, що виникають у суспільстві, всіма секторами – державним, приватним і некомерційним [1].

Ці принципи визначають, що в моделі «нового публічного менеджменту» домінували дві складові: економічна (маркетизація) й організаційна (дебюрократизація).

Маркетизація відвела головну роль в наданні державних послуг приватному сектору на конкурентоспроможних, а не контролюючих засадах. Державних організацій, безпосередньо зайняті виробництвом і наданням послуг населенню були виведені за межі адміністративної ієрархії.

Ті передані функції, які мали велике значення для суспільства, держава продовжувала ретельно контролювати та фінансувати за бюджетні кошти на умовах контракту.

Дебюрократизація забезпечила ефективний розвиток державного сектору в цілому, запровадивши наступне:

- зміну принципів формування організаційної структури державного управління (децентралізація й деконцентрація замість централізації та концентрації, домінування функціонального підходу над галузевим, інтеграція замість спеціалізації та диференціації тощо);
- зміну складу і змісту функцій державного управління, їхньої структури; поява додаткових функцій прогнозування, стратегічного аналізу, оцінка і планування, маркетингу ресурсів, продуктів, споживачів, управління людськими ресурсами адміністрації, фінансового менеджменту та інше;
- посилення й організаційне відособлення функцій аналізу, оцінки та координації, зосередження їх на вищих рівнях управління;
- зміну принципів комплектування підрозділів (команди, комітети і робочі групи) на основі змістовних кваліфікаційних, а не формальних критеріїв;
- зміну систем планування, звітності й контролю;
- тотальна орієнтація на продуктивність і якість робіт і послуг;

– скорочення чисельності адміністративного персоналу [1].

New Public Management (NPM) – це сукупність адміністративно-політичних стратегій реформування, в основу якої покладено переважно тлумачення адміністративної діяльності крізь призму приватної економіки. Модель реформування NPM не є догматичним і завершеним переліком заходів, однак найчастіше передбачає реалізацію таких кроків:

– приватизація й усунення надмірного рівня регулювання;

– винесення за межі єдиної структури або ж автономізація окремих адміністративних підрозділів;

– запровадження елементів конкуренції в адміністративну діяльність, а також запозичення методів менеджменту зі сфери приватної економіки в сектор громадського управління [2].

Ця модель державного управління свого часу набула широкого розповсюдження в урядових органах розвинених демократичних країн і подекуди є домінуючою й досі.

Особливостями такої NPM є:

– децентралізація державного управління;

– ринкові механізми та здорова конкуренція в наданні державних послуг;

– зменшення бюрократичного апарату;

– економія, енергійність та ефективність.

Критика недоліків бюрократичної і публічної моделей державного управління та демократичні тенденції суспільного розвитку сприяли виникненню нових моделей державного управління.

Бібліографічні посилання

1. Osborne D., Gaebler T. Reinventing government: how the entrepreneurial spirit is transforming the public sector. Reading, Mass.: Addison-Wesley Pub. Co., 1992. – 405 p.

2. Амосов О. Моделі публічного адміністрування (архетипова парадигма) / О. Амосов, Н. Гавкалова // Публічне управління: теорія та практика: збірник наукових праць Асоціації докторів наук з державного управління. Харків : Видавництво "ДокНаукДержУпр". Спеціальний випуск. Червень, 2013. – С. 6–13.

Біліченко А. П., аспірантка

*Науковий керівник: Борисенко Ольга Петрівна,
доктор наук з державного управління, професор
Університет митної справи та фінансів*

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЯК ФОРМИ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Активна участь громадянського суспільства в державному управлінні та громадський контроль за діяльністю органів влади є невід'ємними складовими процесу розбудови демократичної держави. Громадський контроль має здійснюватися на основі принципів: визнання пріоритету прав і свобод людини та громадянина; законності; соціальної справедливості і гуманізму; гласності діяльності в процесі громадського контролю; відповідальності перед державою і її громадянами. В нинішніх умовах реформування податкової системи України зростає й роль громадського контролю за діяльністю податкових органів, однією із форм здійснення якого виступає громадська експертиза. Важливими принципами, на основі яких має вона здійснюватися, є компетентність і незалежність. Питанням проведення інститутами громадянського суспільства громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади займалися такі науковці, як: О. Андреев, Ю. Борисова, Н. Дніпренко, В. Зуєв, М. Лациба, О. Літвінов, О. Орловський, О. Тинкован, Л. Усаченко, О. Хмара та ін.

Порядок проведення громадської експертизи визначено у Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади (далі – Порядок). Згідно із п. 2 Порядку громадська експертиза діяльності органів виконавчої влади є складовою механізмом демократичного управління державою, який передбачає проведення інститутами громадянського суспільства оцінки діяльності органів виконавчої влади, ефективності прийняття і виконання такими органами рішень, підготовку пропозицій щодо розв'язання суспільно значущих проблем для їх врахування органами виконавчої влади у своїй роботі.

Право здійснення громадської експертизи належить інститутам громадянського суспільства, до яких відносяться: громадські організації, професійні й творчі спілки, організації роботодавців, благодійні і релігійні організації, органи самоорганізації населення, недержавні засоби масової інформації та інші невідприємницькі товариства і установи, легалізовані відповідно до законодавства [1].

Процедура проведення громадської експертизи за діяльністю Державної податкової служби України (далі – ДПСУ) дає можливість суспільству оцінити:

- ефективність виконання ДПСУ державної політики у сфері оподаткування;
- ефективність діяльності ДПСУ, її посадових та службових осіб;
- законність прийняття ДПСУ управлінських рішень, нормативних актів;
- якість надання посадовими та службовими особами адміністративних послуг у сфері оподаткування тощо.

Громадська експертиза дає можливість інститутам громадянського суспільства вплинути на політику ДПСУ шляхом зобов'язання розглянути, вивчити та врахувати у своїй діяльності висновки та пропозиції, отримані у результаті проведеної громадської експертизи [2].

Враховуючи, що на сьогодні громадський контроль і в Україні, і в системі ДПСУ перебуває на стадії формування [3], можна стверджувати, що потенціал громадської експертизи залишається невикористаним. До причин недостатньо використаного потенціалу громадської експертизи діяльності податкових органів можна віднести:

- дефіцит фінансових, матеріальних, людських ресурсів в інститутах громадянського суспільства;
- відсутність налагодженого дійового діалогу між владою та громадськістю;
- брак досвіду у громадськості проведення громадської експертизи діяльності органу влади;
- брак кваліфікованих експертів;
- відсутність узагальненого досвіду проведення громадської експертизи в Україні;
- неусталеність вимог до форми експертних висновків та експертних пропозицій тощо.

Проте однією з головних причин слабкої дієздатності громадської експертизи є відсутність реально працюючих механізмів фінансування організації і проведення таких експертиз. Для підтримки громадського сектору доцільно застосовувати довгострокові і короткострокові програми державного фінансування, гранти, пряме субсидування на організації, що працюють за певним профілем, створення механізмів фінансування з боку недержавного сектору тощо. Ще однією причиною недостатнього використання громадської експертизи є відсутність кооперації та співпраці між владою та громадянським суспільством, які хоч і мають різні підходи і принципи вирішення проблем, проте спрямовані на спільну мету – досягнення добробуту громадян. Окремі елементи регуляторної процедури органи державного управління цілком можуть передавати громадським організаціям, у тому числі і експертизу впливу регуляторних актів і рішень на ефективність вирішення проблем, підвищення якості послуг, орієнтації на споживача.

Проблемою є також невідповідність професійного рівня експертів та рівня державно-управлінської проблеми, яку необхідно вирішити. Тому підвищення професіоналізації громадських організацій та громадських експертиз є важливим напрямом врегулювання. В Україні існує чимало організацій громадянського суспільства, які працюють над широким спектром різних питань. Проте експертну цінність мають ті громадські організації, які підтвердили свою сфокусованість на певній проблематиці протягом певного періоду своєї

діяльності та довели ефективність, мають авторитет і впізнаваність, взаємодіють з іншими організаціями громадянського суспільства, державними установами, бізнес-структурами, підтверджуючи глибину розуміння існуючих проблем.

Вищезгадані причини можна усунути наступними способами:

- удосконалити нормативне забезпечення громадської експертизи шляхом прийняття відповідного закону;
- якнайширше застосовувати інститутами громадянського суспільства інструменту громадської експертизи;
- систематично проводити громадські експертизи діяльності ДПСУ;
- створити реєстр громадських експертиз [4].

Таким чином, громадська експертиза виступає дієвим механізмом у формуванні зворотного зв'язку між ДПСУ та платниками податків. Однак, через ряд причин потенціал цієї форми громадського контролю є невикористаним. Усунення таких негативних факторів дозволить налагодити партнерські взаємовідносини між ДПСУ та платниками податків, підвищить ефективність державно-управлінських рішень.

Бібліографічні посилання

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» № 976 від 5 листопада 2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF>
2. Хомов С. М. Громадська антикорупційна експертиза як засіб запобігання корупції в діяльності Державної фіскальної служби України / С. М. Хомов // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Право. - 2015. - Вип. 2. - С. 278-283. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvamu_pr_2015_2_44.
3. Борисенко О. П. Напрями вдосконалення громадського контролю за діяльністю державної фіскальної служби України / О. П. Борисенко, О. М. Гетманчук // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія : Державне управління. - 2018. - Вип. 2. - С. 86-94. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNUCZUDU_2018_2_14.
4. Літвінов О. В. Досвід проведення громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади в Україні / О. Літвінов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2010-01/10lovvvu.pdf>

Марченко В.І., магістрант

*Науковий керівник: Горпинич Олександр Володимирович, доцент
Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"*

ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО РЕСУРСУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Відновлення та розбудова на демократичних принципах української державності зумовлює пошук нової моделі місцевого самоврядування, яка має базуватися на концепції ефективного / відкритого / демократичного врядування, що стала частиною європейського адміністративного простору. Можна із цілковитою впевненістю стверджувати, що кадри є обличчям влади, особливим інструментом ефективного і послідовного здійснення зовнішньої і внутрішньої політики держави загалом та в регіонах зокрема. Від професійної компетентності кадрів, їх бажання до самовдосконалення і службового росту значною мірою залежить динамізм і ефективність розвитку регіонів та держави.

В умовах побудови демократичного суспільства кадрове забезпечення є важливим критерієм ефективності державного управління загалом. З цього ж приводу французький дослідник проблем управління Б. Гурне зазначав, що «найпродуманіші структури і

найсучасніші знаряддя праці не дадуть очікуваних результатів, якщо службові штати недоукомплектовані або, ще гірше, укомплектовані працівниками низької кваліфікації» [1].

Тому необхідність розробки нової кадрової політики, кадрового забезпечення виконавчих органів місцевих рад впливає із змісту тих завдань, які стоять на сьогодні перед державою та територіальними громадами. Потрібно виробити нові ідеї, принципи і технології вирішення кадрових питань, які б відбивали сучасний рівень управлінської науки, практики і вимоги демократичного суспільства.

Значення кадрів у діяльності виконавчих органів місцевих рад полягає у тому, що вони виступають у ролі організуючої ланки в системі управління. Їх праця характеризується різними ознаками, які відрізняють її від інших видів суспільної праці:

- по-перше, це праця щодо узгодження різних видів індивідуальних робіт;
- по-друге, праця службовців виконавчих органів є різновидом інтелектуальної праці

[2].

На кадрові процеси впливають як зовнішні фактори (потреби держави, її стратегія, розвиток соціально-економічних основ суспільства, соціально-демографічних процесів тощо), так і внутрішні ресурси та фактори розвитку суб'єктів соціально-економічної системи (організації, підприємства, власники, керівники, наймані працівники та службовці).

Необхідність диверсифікації кадрових процесів зумовлена такими факторами:

- зміна якісних і кількісних характеристик корпусу службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування;
- розширення й ускладнення завдань, які виникають у сфері матеріального виробництва;
- виникнення нових потреб у певному професійному досвіді, знаннях тощо.

Варто також зауважити, що на сьогодні в Україні актуалізується суспільна потреба в кадрах, які уособлюють три основні якості (професіоналізм, порядність, патріотизм), що є основою для формування нової корпоративної культури в умовах реформування місцевого самоврядування.

Поки що, на жаль, доводиться констатувати, що якісний стан персоналу службовців місцевих органів влади набагато нижчий порівняно з тим, який необхідний в умовах політичних та економічних реформ.

Бібліографічні посилання

1. Гурне Б. Державне управління / Б. Гурне – К. : Основи, 1993. – С. 24.
2. Таран В. Шляхи покращення кадрового забезпечення виконавчих органів місцевих рад / В. Таран / [Електронний ресурс] Режим доступу: http://lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnik5/fail/+Taran.pdf

Орловська Я.О., магістрант

Науковий керівник: Ісіков Сергій Михайлович

к-т наук з держ. управ., професор

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ КАДРОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ РАЙОННОЇ ПОДАТКОВОЇ ІНСПЕКЦІЇ

Сучасна державна податкова служба (ДПС) в Україні не виглядає привабливою як потенційний роботодавець на ринку праці у країні як з точки зору рівня оплати праці, так і перспектив кар'єрного росту й умов роботи в цілому. Однією з головних причин такого стану є те, що більшість процедур та підходів, що використовуються в управлінні людськими ресурсами на державній службі не відповідає сучасним вимогам, а кадрові служби не відіграють провідної ролі в управлінні людськими ресурсами та діяльності державних

інституцій. Модернізація державної податкової служби України передбачає здійснення реформування у сфері роботи з персоналом органів та підрозділів системи Державної податкової служби України, метою якого повинно стати забезпечення податкових органів висококваліфікованими фахівцями, покликаних реалізовувати податкову політику держави.

У числі внутрішніх чинників, що впливають на ефективність функціонування органів ДПС, ключовими є персонал та організаційна структура, які знаходяться в тісному взаємозв'язку. Наприклад, Центральна районна податкова інспекція м. Дніпро як типова районна податкова служба складається з ряду функціональних підрозділів, які в тісному взаємозв'язку співпрацюють між собою, забезпечуючи виконання функцій, покладених на податкову службу. В той же час, сектор персоналу інспекції виконує по суті функції відділу кадрів організації, та не має активних важелів на формування та розвиток персоналу податкової служби.

Методичні підходи до активізації управління персоналом районної податкової служби удосконаленні за рахунок реалізації концепції комплексного управління кадровою роботою в умовах функціонування якісно нового структурного підрозділу по роботі з персоналом податкової інспекції. Концепції комплексного управління кадровою роботою в умовах функціонування якісно нового структурного підрозділу по роботі з персоналом податкової інспекції відрізняється від існуючих тим, що підвищення рівня управління персоналом податкової служби здійснюється шляхом впровадження системи професійної підготовки і перепідготовки кадрів, застосуванням нових механізмів управління персоналом, зокрема психологічного забезпечення його діяльності, вдосконалення системи стимулювання мотивації кадрів на підставі розробленої єдиної системи оцінки ефективності роботи працівників.

Розроблена методика оцінки результатів діяльності і ділових якостей персоналу районної податкової інспекції передбачає оцінку по шестибальній системі результатів праці і ділових якостей працівника по 10-ти критеріям. Кожний з них містить в собі 10-15 показників. Здійснено розрахунок показників діяльності і ділових якостей персоналу Центральної районної податкової інспекції м. Дніпро. На підставі розрахунку коефіцієнтів відповідності працівників займаній посаді обґрунтовано діапазон їх зміни для чотирьох груп персоналу. Віднесення значення коефіцієнту до відповідного діапазону групи дає рекомендація щодо подальшого перебування працівника на займаній посаді.

Обґрунтовані чотири діапазони зміни коефіцієнтів відповідності працівників займаній посаді покладено в основу запропонованої сітки виплат премій, остання є економічної складовою системи стимулювання діяльності персоналу районної податкової інспекції.

Серняк О. І.

*к-т з держ. упр., доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу*

ІНСТИТУЦІЙНИЙ АУДИТ РАЙОННИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЇХ УТВОРЕННЯ ТА РЕОРГАНІЗАЦІЇ

Після ухвалення Верховною Радою України рішення про утворення нових 136-ти та ліквідацію старих 490-го районів у науковому, експертному та практичному колах ведеться чимало дискусій довкола утворення та реорганізації районних державних адміністрацій і здійснення відповідних юридичних, організаційних і кадрових дій у цих органах виконавчої влади. Проте досить рідко можна почути про можливості для розвитку публічного управління загалом, які відкриває цей перехідний період, зокрема щодо визначення потенціалу інституційного розвитку райдержадміністрацій. Адже на нашу думку, важливо не лише сформувати нові інституції з новими назвами, але й створити передумови їх подальшої ефективної та результативної роботи.

Найважливішим результатом і найбільшим очікуванням будь-якого перехідного періоду в діяльності соціальних організацій є формування нової сутності такої організації, що володіє якісно новими характеристиками порівняно з попередньою інституцією. Звертаємо увагу, що це є тою прихованою потенційною вигодою, яку має змогу одержати вся система публічного управління в Україні за умови використання сучасних інструментів організаційного розвитку в процесі утворення та реорганізації районних державних адміністрацій.

Досягненню зазначеної мети, зокрема, може сприяти інструмент інституційного аудиту, під яким розуміємо державно-громадське оцінювання, моніторинг і контроль здатності публічних інституцій ефективно досягати своєї місії та підтримувати стале функціонування у довгостроковій перспективі, а також якості надання публічних послуг як результату виконання державно-управлінських функцій публічними інституціями. Даний інструмент зосереджений на потенціалі до стратегічного розвитку органу публічної влади, на його здатності протистояти викликам і загрозам у майбутньому.

Методикою інституційного аудиту передбачено оцінювання внутрішньоорганізаційних процесів, правил, цінностей і процедур, на яких побудована діяльність та усі типи суб'єктно-суб'єктних відносин у районних державних адміністраціях. При цьому основним підходом до збору інформації для оцінювання є анкетування, інтерв'ювання та бесіди з працівниками відповідного органу виконавчої влади.

Ураховуючи специфічні особливості перехідного періоду в діяльності публічної інституції, зокрема зниження тягаря відповідальності працівників за роботу організації, яка буде ліквідована або реорганізована, зниження рівня загальної закритості інституції перед громадськістю, підвищення рівня критичного сприйняття працівниками процесів і відносин всередині організації, виокремлюємо такі переваги проведення інституційного аудиту в існуючих у районних державних адміністраціях саме протягом цього періоду:

- можливість одержати від працівників об'єктивнішу (через вільніше та відвертіше висловлювання думок) інформацію про внутрішньоорганізаційні процеси, правила, цінності та процедури відповідних райдержадміністрацій;
- активне залучення громадськості (громадських організацій, їх спілок і коаліцій, окремих громадських активістів, науковців і експертів) до проведення інституційного аудиту;
- виявлення та прописування кращих практик організаційного розвитку районних державних адміністрацій, які варто перенести в нові інституції;
- виявлення недоліків і негативних тенденцій діяльності райдержадміністрацій, яких можна відповідно уникнути та завчасно попередити в нових інституціях;
- удосконалення методики інституційного аудиту через апробацію «без шкоди» самій організації й отримання оперативного зворотного зв'язку від аудиторів і учасників процесу;
- формування рекомендацій за результатами інституційного аудиту, що можуть бути впроваджені на етапі створення районних державних адміністрацій з так званого «з чистого аркуша» та без істотного опору з боку самих державних службовців.

Також варто говорити про зовнішні масштабні вигоди від інституційного аудиту в перехідний період існування райдержадміністрацій, які будуть помітні вже у короткостроковій перспективі, а саме:

- зниження рівня невизначеності щодо майбутнього функціонування районних державних адміністрацій серед державних службовців і в суспільстві загалом;
- підвищення прозорості та відкритості діяльності державних інституцій;
- зростання загальної довіри громадськості до органів виконавчої влади;
- розвиток інституцій громадянського суспільства та підвищення їх експертних компетенцій;
- формування засад демократичного суспільства та партнерських відносин між різними суб'єктами громадсько-політичного життя.

Таким чином, незважаючи на брак практичного досвіду проведення інституційного аудиту в органах виконавчої влади та можливі недопрацювання в методології його проведення, теперішня ситуація з утворенням і реорганізацією районних державних адміністрацій створює взаємовигідні умови для активного використання даного інструменту. Це дозволить державі отримати значно більший ефект від проведеної реформи, ніж просто скорочення кількості та перейменування райдержадміністрацій, та відкриє перспективи поширення інституційного аудиту на усі організації, уповноважені на виконання функцій держави та місцевого самоврядування в Україні.

Карканиця В. М., аспірант

*Науковий керівник: Борисенко Ольга Петрівна,
доктор наук з державного управління, професор
Університет митної справи та фінансів*

ПРОБЛЕМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ: ДИСБАЛАНС ВЕРТИКАЛІ ВИКОНАВЧОЇ ГІЛКИ ВЛАДИ

Реформа децентралізації влади в Україні, яка втілює принцип зміцнення громад і місцевого самоврядування, вимагає грамотного її завершення, оскільки йдеться не про формування «князівств», а про створення можливостей для громад та їхніх мешканців [1]. У цьому процесі Україна пройшла стартовий етап реформи (з 2014 року) - формування об'єднаних дієздатних громад. З січня 2019 року було перейдено до другого етапу - втілення зміни управління в державі на центральному та місцевому рівнях [2]. Проте до цього часу реформа ще не завершена. Важливою складовою реформи була фінансова децентралізація, яка має багато невирішених проблем. Фактично, на громади перекинули державні витрати і одночасно відібрали доходи [1].

Одним із важливих джерел доходів бюджетів органів місцевого самоврядування є місцеві податки і збори. Формування значної частини їхніх доходів знаходиться у прямій залежності від того, наскільки ефективно ведуть свою діяльність суб'єкти господарювання, що знаходяться на тих територіях. Узагалі до місцевих податків і зборів належать: єдиний податок, податок на майно, який включає в себе податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, податок на землю та транспортний податок, туристичний збір та збір за місця для паркування транспортних засобів [3]. Основним джерелом наповнення місцевих бюджетів є податок на доходи фізичних осіб та єдиний податок, які сплачують фізичні та юридичні особи.

Пандемія коронавірусу в Україні загострила проблемні місця взаємодії центральної влади з органами місцевого самоврядування. Тим паче, за часту перед прийняттям важливих рішень центральною владою або напередодні місцевих виборів, ця проблема здобуває політичного характеру. Останні події демонструють, що діалог між центром і регіонами є нелегким: центр намагається віднайти ту грань, яка повною мірою дотримувала баланс інтересів держави і регіонів. А представники місцевої влади серйозно чинять спротив, демонструючи самостійність і непокору. На прикладі карантину «вихідного дня» дуже чітко можна відстежити саботаж місцевої влади щодо виконання постанов Кабінету Міністрів України.

Причиною стало те, що припинення роботи ФОП та підприємств у вихідний день призводить до зменшення обсягу сплати податків, що в свою чергу призводить до зменшення обсягів надходжень до місцевих бюджетів. Умовно кажучи, місцева влада опинилася на роздоріжжі: виконати розпорядження центральної влади або його ігнорувати, тим самим заробляти свої політичні дивіденди та отримати стабільне надходження грошей для виконання соціальних програм та проектів, які також формують політичний імідж. Як показує досвід, більшість очільників міст обрали саме другий варіант.

Передумовами такого протистояння місцевої влади з центральною є декілька. По-перше, це дуже складний у фінансовому плані рік. Країна вже пережила перший локдаун, з якого дуже складно виходила. Падіння економіки йде вже 11-й місяць поспіль, бюджети всіх рівнів виконані приблизно до 70% в кращому випадку. Все частіше ФОП, малий та середній бізнес виходили на мітинги лише з одним проханням – дати змогу працювати. Як не парадоксально, але більшість соціально активного населення, яке залишилось в Україні, а також тих хто був змушений повернутись з заробітків до дому, були влаштовані у сферу обслуговування, яка найбільше постраждала від локдауну й зараз від карантину «вихідного дня». За правилами економічної теорії, більшість прибутків у сфері обслуговування припадає на святкові та вихідні дні. Держава вимагає припинити свою діяльність у найприбутковіші дні, але жодної з анонсованих підтримок в реальності не було надано, на відміну від європейських країн, де передбачені податкові канікули, компенсації, відміна сплати оренди тощо. По-друге, необхідно при ухваленні рішень Урядом аналізувати, яким чином таке рішення може бути виконане, які наслідки матиме, чи всі органи місцевого самоврядування готові до виконання рішень, яка допомога їм потрібна. Надзвичайно важливим є встановлення системи відповідальності органів місцевого самоврядування за стан життєдіяльності тих громад, якими вони управляють. По-третє, при запровадженні реформи децентралізації, на жаль, не було прописано критично важливих аспектів щодо надзвичайних ситуацій та непередбачуваних обставин. Є норми щодо воєнного та надзвичайного стану, а щодо надзвичайної ситуації – відсутні чіткі норми підпорядкування місцевої влади центральній – це і стало ключовим аспектом того, що саботаж з боку місцевої влади залишився безкарним для великого кола чиновників, що, в свою чергу, призводить до дисбалансу в системі державного управління. Саботаж карантину «вихідного дня» - це перший дзвінок КМУ, ВРУ та Президенту України про те, що у вертикалі виконавчої влади є великі прогалини, які необхідно терміново вирішувати як за допомогою нормативно-правових актів, так і всебічного конструктивного діалогу з місцевою громадою.

Відсутність діалогу з місцевою владою, прийняття непередбачуваних рішень з боку центральної влади – це проблеми, які виникли внаслідок відсутності ефективної комунікації між державною владою і місцевим самоврядуванням в процесі децентралізації. Разом з тим, надмірна фінансова самостійність громад, зміцнення позицій місцевих еліт може за певних умов надати зайвий поштовх для сповідування своїх політичних поглядів та транслявання їх на населення, яке проживає на території їх впливу, створюючи тим самим основи опору центральній владі або підвалини до сепаратизму та федералізації.

Для усунення дисбалансу у виконавчій владі пропонується зробити такі кроки:

– завершити реформу децентралізації, яка передбачає три компоненти: чітке визначення повноважень, самостійність в управлінні ресурсами, закріплення відповідальності;

– налагодити конструктивний діалог центральних органів влади з органами місцевого самоврядування, бізнесом, громадами;

– за результатами аналізу проблем системи управління в період коронакризи ВРУ, КМУ, колегії з експертів з місцевого самоврядування необхідно внести суттєві зміни в систему реагування органів місцевого самоврядування при надзвичайних ситуаціях, пандеміях, карантинах, щоб уникнути непорозумінь та протистоянь місцевої влади і центральних органів управління в критично важкі часи для країни.

Бібліографічні посилання

1. Гройсман В. Реформа децентралізації потребує продовження і захисту. 2020. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/volodimir-grojsman-reforma-decentralizaciyi-potrebuye-prodovzhennya-i-zahistu>
2. Децентралізація дає можливості: портал «Децентралізація». 2020. URL: <https://decentralization.gov.ua/about>

3. Перелік місцевих податків і зборів / Державна фіскальна служба України: офіційний портал. 2020. URL: <http://zp.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/print-297624.html>

Петровська О. Д., студентка гр. 281-19-1
Науковий керівник: Чернобаєв Владислав Володимирович
к.е.н., доцент
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

ПОРІВНЯННЯ, З ТОЧКИ ЗОРУ СИМВОЛІЧНОГО КАПІТАЛУ, ДВОХ КАНДИДАТІВ НА ПОСТ ГОЛОВИ СОЛОНЯНСЬКОЇ ОТГ

Одним і дуже значимим є конституційне право громадян України обирати і бути обраним до органів державної влади та місцевого самоврядування. Періодичне проведення виборів і оновлення виборчого законодавства свідчить про становлення нашої країни як демократичної та правової держави.

Сьогодні суб'єкти політичної діяльності обирають відповідні форми впливу на електорат та визначають інструменти й техніку доведення до виборців своїх програмних положень і гарантують їм вирішення найактуальніших проблем. У цьому контексті визначається зміст комунікативного впливу та обираються способи передачі інформації від кандидатів на виборчі посади до виборців. Одним із вагомих компонентів впливу на електоральний вибір у сучасних умовах є символічний капітал, який перебуває під впливом підсвідомих процесів мислення, емоцій та упереджень.

Символічний капітал (за визначенням П. Бурдьє) - це «капітал честі і престижу, який виробляє інститут клієнти», або інше визначення «Знаючи, що символічний капітал - це кредит, але тільки в найбільш широкому значенні слова, тобто свого роду аванс, завдаток, позичка, яку надає одна лише віра всієї групи тому, хто дав їй матеріально-символічні гарантії; легко зрозуміти, що демонстрація символічного капіталу (завжди досить дорога в економічному плані) становить, імовірно повсюдно, один з механізмів, завдяки яким капітал іде до капіталу»[1].

«Символічний капітал» - це неекономічний капітал, все, що приносить вигоду і полегшує соціальний обмін. Це можуть бути освіту, влада, експертне вплив, приналежність до того чи іншого співтовариства, вигідні зв'язки, репутація, зовнішність, престиж, кредит довіри, навички мовлення, знаки високого соціального статусу і багато іншого [1].

Одним вдається накопичити символічний капітал лише на шкоду економічному. Адже часто сама демонстрація символічного капіталу може бути в економічному плані досить дорогим. Іншим вдається накопичити економічний капітал на шкоду символічного, втрачаючи, наприклад, кредит довіри. Третім вдається (або не вдається) поповнити і те й інше.

Так от порівнявши двох кандидатів на пост голови ОТГ зможемо зробити висновок у кого більший символічний капітал.

Першим кандидатом виступає чинний голова ОТГ – Копейко Михайло Мусійович, який не один рік займає пост голови ОТГ створив власну чесну репутацію та напрацював багато корисних зв'язків. Добре знає проблемні місця у роботі, стаж роботи в органах місцевого самоврядування більше 35 років, постійно працює на розвиток громади. Обіймав такі пости як: інспектор Солонянського районного комітету народного контролю, заступник голови виконкому Солонянської селищної ради народних депутатів, голова виконкому Солонянської селищної ради народних депутатів, Солонянський селищний голова [2]. Комунікабельна і проста людина, до нього можна звернутись з приводу будь-якого питання, завжди намагається допомогти у вирішенні питань. Має добрі стосунки з односельчанами і є компетентним своїй професійній сфері.

Другий кандидат Мазурик Олександр Олександрович –лікар-педіатр зараз виконує обов'язки дериктора КНП «Солонянський центр ПМСД» . Обіймав такі посади: лікар-педіатр Солонянської ЦРЛ, головний лікар КЗ «Солонянська ЦРЛ», заступник головного лікаря. Також на даний час навчається за спеціальністю публічне управління та адміністрування. Тричі був обраний депутатом районної ради[2]. Користується повагою та довірою серед місцевих жителів, та здебільшого його позиціонують, як гарного фахівця в області медицини, аніж політичного діяча. Легка та приємна у спілкуванні людина.

Ознайомившись з двома кандидатами можна провести деяку паралель – вони обидва користуються повагою серед жителів Солонянського району, люди довіряють їм та часто звертаються за допомогою. Але населення позиціонує їх як спеціалістів у власній сфері: Михайло Мусійович – державний службовець з великим стажем роботи, Олександр Олександрович – професійний лікар-педіатр, до якого можна в будь-який час звернутись за допомогою.

На мою думку, кожен з кандидатів має свій символічний капітал, який властивий тільки йому, і саме в його професійній сфері. За результатами виборів головою Солонянської ОТГ став Копейко М.М., а це означає, що його символічний капітал переважає.

Бібліографічні посилання

1. Ярема А.І. Символічний капітал: підходи до інтерпретації поняття / Вісник львівського університету. – 2009. - № 3. – С. 66–74 Режим доступу: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/sociology/article/view/3318>
2. Офіційний сайт Солонянської ОТГ// Солонянська громада - 2016-2020,/ Данні про голову ОТГ - Режим доступу: <https://solonyanska-gromada.gov.ua/vibori-2020-14-26-29-23-09-2020/>

Лукомець В.В., магістрант

Науковий керівник: Шаповал Вадим Анатолійович

к.е.н., доцент

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВНУТРІШНІХ ПРОЦЕСІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ШЛЯХОМ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Актуальність теми дослідження обумовлена розвитком демократичних процесів в Україні, що сприяє підвищенню вимог громадян до діяльності органів місцевого самоврядування в аспектах якості, своєчасності виконання обов'язків місцевою владою та зручності комунікації з громадянами. Науково-технічний прогрес призвів до появи нових засобів комунікації, які підвищують ефективність діяльності, дозволяючи більш оперативно генерувати та обробляти великий обсяг інформації, застосовувати в управлінні різними об'єктами. Тому, заходи діджиталізації потребують обґрунтування в питанні змісту відповідних проєктів підвищення ефективності внутрішніх процесів в діяльності органів місцевого самоврядування.

Шляхом опитування, що здійснено серед фахівців різних відділів Дніпровської міської ради, встановлена позиція щодо відсутності спільного розуміння змісту проєктів діджиталізації внутрішніх комунікацій. Різне ставлення щодо впровадження систем електронного документообігу формує невпевненості багатьох респондентів щодо можливості виконання на якісному рівні посадових обов'язків. У зв'язку з цим досить складно визначити універсальний напрям прийняття та ефективного використання діджиталізації внутрішніх процесів.

За результатами аналізу діяльності виконавчих органів місцевого самоврядування зі зверненнями громадян визначено, що зміст та інтенсивність внутрішніх процесів

відповідальних структур обумовлені рівнем підготовки заявника скласти текст звернення, спроможністю обрати та скористатися доцільним каналом комунікації. Використання традиційних «паперових» технологій звернення ускладнює процес його опрацювання та підвищує вартість документального супроводження.

Множина каналів комунікації, з однієї сторони, спрощує процес взаємодії громадянина з владою, а з іншої сторони, сприяє збільшенню витратків на створення та адміністрування комунікаційних каналів. Непродуктивні звернення перевантажують систему реагування процесами з відповідними втратами на їх обслуговування. З урахуванням цілей та критеріїв оцінювання внутрішніх процесів органів виконавчої влади в межах її роботи зі зверненнями громадян зроблено припущення, що для підвищення ефективності зазначених процесів треба застосовувати процедури оптимізації робіт та навчання їх учасників.

Додатковий аргумент диджиталізації управління діяльністю виконавчих органів міської влади сформований за такими отриманими результатами: значні обсяги та розгалужена змістовна структура звернень громадян до влади; низький відсоток позитивного розгляду звернень та висока частка роз'яснень в якості відповіді; наявність повторних звернень з причин незадоволення результатом їх розгляду).

Високий рівень централізації управління в процесі опрацювання звернень громадян, призводить до тривалого маршруту звернення та формування додаткових документів його супроводження. Сучасний ринок пропонує готові ІТ-рішення для переходу на комплексно інформаційно-аналітичну систему управління діяльністю органів влади з перевагами економічного, оперативного, гнучкого управління з високим рівнем захисту даних. Впровадження такої системи потребує обов'язкової програми заходів управління змінами на рівні зовнішніх (клієнти) та внутрішніх (персонал; організація) об'єктів. За умов уваги до потреб наявного та нового персоналу структур виконавчих органів місцевої влади людський ресурс буде трансформуватись зі статусу «опонента» до статусу «активного прибічника» стратегії диджиталізації.

Брезденюк В.М., магістрант

Науковий керівник: Шаповал Вадим Анатолійович

к.е.н., доцент

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ СФЕРИ

Розвиток суспільних відносин, нові суб'єкти та види публічної діяльності формують високі очікування громадян стосовно підвищення рівня їх життя. Одним з проявом зазначених явищ є процес самоорганізації мешканців громад для управління майном на рівні об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ). Специфічність середовища прийняття управлінських рішень в ОСББ обумовлена множиною інтересів кількісного та якісного складу його учасників, що визначатиме: вимоги до організації процесу; потенційні результати впровадження рішень; оцінку діяльності керівництва ОСББ. Керівництво (адміністративний апарат) ОСББ формується з контингенту найбільш активних учасників об'єднання, які, частіше за все, мають обмежений практичний профільний досвід, професійну підготовку з іншої галузі знань, суміщають відповідні обов'язки з основною зайнятістю. Тому, суб'єкти керівництва ОСББ потребують адаптованих підходів до вдосконалення організації професійної діяльності, насамперед стосовно її ключового елементу - управлінського рішення.

На жаль, практика прийняття управлінських рішень ОСББ показує, що в повсякденній управлінській діяльності таких структур часто нехтують навіть базовою методологією. Результатом такої некомпетентності може стати некоректне виявлення проблемної ситуації,

формування неадекватних цілей, і, як наслідок, вибір неоптимального управлінського рішення. Зважаючи на це, для підвищення ефективності діяльності організацій потрібно особливу увагу приділяти обґрунтованому поетапному процесу підготовки та прийняття управлінських рішень та враховувати певні ризики. Одним з критичних чинників неефективних рішень в ОСББ - недосконалі комунікації зі стейкхолдерами. Тому, свідома, цілеспрямована активізація та організація відповідної комунікації розглядається запобіжником прийняття «неадекватного» рішення, що може зашкодити учасникам об'єднання громадян.

Оскільки ОСББ повинна задовольняти потреби її учасників, то в практику управлінської діяльності керівництва ОСББ доцільно імплементувати метод ідеалізації, який базується на пошуку альтернативи шляхом визначення уявлення стейкхолдерів про ідеальне вирішення проблеми з урахуванням рекомендацій професійних підрядників та досвіду інших ОСББ. Наприклад, господарська діяльність, така, як ремонт будинку і тепломереж, утеплення, заміна вікон та усунення інших недоліків, вимагають немалих фінансових витрат. ОСББ має роками збирати з співмешканців внески на майбутній ремонт, або намагатися взяти кредит, що теж є нелегкою задачею для одного ОСББ, оскільки воно не може надати банку достатніх гарантій і не має власності щоб дати її під заставу. Проте, ці та інші проблеми можуть бути вирішені, якщо ОСББ об'єднуються в широку мережу, в якій відображаються схожі потреби окремих господарств, що можуть бути задоволені в ході спільної діяльності.

Таким чином обґрунтований зміст подальшого розвитку методичних підходів до прийняття рішення об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків, що передбачає активну комунікацію та взаємодію основних стейкхолдерів на всіх етапах процесу прийняття та реалізації рішення. Авторський підхід сприятиме: запобіганню та більш швидкому вирішенню конфліктів стосовно змісту рішення; зменшенню кількості критичних ускладнень на етапі ухвалення рішення; підвищенню ймовірності отримання позитивного кінцевого результату впровадження рішення; підвищенню оцінки діяльності суб'єктів адміністративного апарату об'єднань співвласників багатоквартирних будинків.

Бесчетвертна В.С., студентка гр. 281-18-1
Науковий керівник: Тимошенко Любов Вікторівна
к.е.н., доцент

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

ФОРМУВАННЯ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Кадрове забезпечення органів державної влади та місцевого самоврядування є важливою складовою ефективності надання (виробництва) публічних послуг населенню, що впливає на якість і рівень життя населення.

У сучасному змінному світі проблема підготовки фахівців для публічної сфери є найактуальнішою з погляду забезпечення стабільного розвитку суспільства та країни [1]. Аналіз нинішньої ситуації свідчить, що сучасний стан кадрового потенціалу органів влади та кадрової роботи на місцях не відповідає потребам часу [2]. Тому загострюється необхідність всебічного теоретичного осмислення проблем формування кадрової політики в публічному управлінні, обґрунтування необхідності запровадження прогресивних механізмів його формування, що дозволить ефективно здійснити заходи з модернізації різних сфер суспільно-політичного життя держави. Особливого значення набуває удосконалення управління кадровою політикою на місцевому і регіональному рівнях.

Серед науковців не існує єдиного підходу до визначення поняття державної кадрової політики. Як зазначає В. Я. Малиновський [3], державна кадрова політика – це політика

держави у сфері державної служби, головною метою якої є вдосконалення кадрового потенціалу, створення дієздатного державного апарату, спроможного ефективно здійснювати завдання та функції Української держави шляхом сумлінного виконання державними службовцями покладених на них службових повноважень. Я. В. Жовнірчик наголошує на тому, що кадрова політика як соціальне явище, маючи багаторівневу структуру, значно ширше за змістом, ніж державна кадрова політика, де суб'єктом виступає держава, яка не може виключно на себе брати розв'язання всіх кадрових проблем. Кадрова політика відображає закономірності розвитку об'єктивних кадрових процесів, зв'язки та відносини, що дають їм певну якісну характеристику, визначають основні риси та принципи кадрової роботи [4]. Пошук кваліфікованого персоналу, який професійно виконує свої службові обов'язки в публічному управлінні, що підвищує результативність його роботи, та веде до підвищення рівня життя населення території, виступає сутністю процесу кадрового забезпечення органів державної влади та місцевого самоврядування.

У рамках проведення адміністративної реформи було розроблено низку документів, які стосуються певних аспектів кадрової політики в публічному управлінні, більшість із яких має практичне спрямування. Серед основних потрібно виділити такі законодавчо-правові акти, як закони України "Про державну службу" [5] та "Про службу в органах місцевого самоврядування" [6].

Науковці Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, та Ю. П. Сурмін, виокремлюють основні проблеми кадрової політики системи державної служби України [7]: надмірна політизованість кадрових призначень; проблеми правового регулювання відносин у сфері державної служби; корупційні прояви; недосконалість конкурсного відбору; низька інституційна спроможність державної служби; відсутність належної кваліфікації державних службовців; послаблення контролю та вимогливості до управлінських кадрів; відставання розвитку правового забезпечення та боротьби зі зловживаннями працівників апарату державного управління; низький рівень мотивації та соціального захисту державних службовців; відсутність цілісної системи управління персоналом; необхідність всебічного вивчення та запровадження кращого вітчизняного та зарубіжного досвіду формування служб з реалізації державної кадрової політики; безпосередньо в управлінні персоналом.

Пріоритетними напрямками вирішення проблем формування кадрової політики в органах державної влади та місцевого самоврядування мають стати: впровадження нових найбільш ефективних технологій управління людськими ресурсами; забезпечення комплектації органів державної влади та органів місцевого самоврядування висококваліфікованими фахівцями; розвиток законодавчої бази, з чітким правовим унормуванням державної політики в галузі кадрового забезпечення державного управління та місцевого самоврядування; удосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців; забезпечення прозорості кадрової політики; формування активного кадрового резерву та робота з ним; упровадження ефективної системи мотивації; розроблення модернізованих методик моніторингу ефективності та результативності управлінської праці; запровадження кращих вітчизняних та зарубіжних здобутків у сфері формування кадрової політики; створення належних умов для успішної реалізації професійного потенціалу державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування

Тому, виходячи з вищесказаного, кадрова політика в органах державної влади та місцевого самоврядування потребує подальшого вдосконалення, існує потреба зміни управлінської парадигми у сфері державної кадрової політики, вироблення дієвої моделі кадрової політики, упровадження новацій та нової системи організаційно-правового забезпечення задля формування висококваліфікованих та високоморальних професіоналів державного управління та місцевого самоврядування України.

Бібліографічні посилання

1. Оболенський О. Ю. Розвиток магістерських програм публічного адміністрування в Україні / О. Ю. Оболенський // Вісн. держ. служби України. - 2007. - № 4. - С. 47.
2. Серьогін, С. М. Деякі аспекти державної кадрової політики в сфері навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : матеріали симпозиуму за міжнародною участю / С. М. Серьогін. - К. : НАДУ, 2007. - С. 24
3. Малиновський В. Я. Державне управління: Навч. Посіб. -/ В. Я. Малиновський. – Луцьк: РВВ «Вежа» . - 2000. – 325 с. - С. 165.
4. Жовнірчик Я. Ф. Сучасна кадрова політика в органах державної влади та органах місцевого самоврядування/ Я.Ф. Жовнірчик // Інвестиції практика та досвід. - 2017. - №12. - С.102-107.
5. Про державну службу: Закон України від 15 грудня 2015 року № 889-VIII [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
6. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 року № 2493-III [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>
7. Державна кадрова політика в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку: наук. доп. / за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю. В. Ковбасюка, д-ра політ. наук, проф. К. О. Ващенко, д-ра соц. наук, проф. Ю. П. Сурміна (кер. проекту) [Електронний ресурс]. - К.: НАДУ, 2012. – Режим доступу: http://www.academy.gov.ua/ogoloshennja/komentinter_prezident/d_1.pdf

Романюк Н.М.*к.е.н., доцент**Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"***ОСНОВНІ ЗАДАЧІ СУЧАСНОГО ЛІДЕРА У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ**

Розвиток підприємств, організацій, установ різного правового статусу та форми господарювання безпосередньо залежить від злагодженої роботи всього колективу, однак задачі, пов'язані з організацією та координацією, виконує керівник. Саме він має бути не тільки менеджером, що сумлінно виконує свої обов'язки, а й лідером, який не просто мотивує, а надихає своїх підлеглих досягати поставлених цілей, впроваджувати інноваційні технології, підвищувати кваліфікаційний рівень, тощо.

На думку Д. Ейзенхауера «лідерство – це мистецтво пробуджати людей робити те, що вам потрібно, да ще й тому, що вони хочуть це робити» [1]. Проте необхідні керівнику якості неможливо отримати при народженні або протягом короткого періоду. Щоб стати ефективним лідером потрібна наполегливість. «І тут абсолютно неможливо ігнорувати закон процесу. Лідерські якості не формуються за один день. Для цього потрібне ціле життя», – Джон Максвелл [2].

Основними ознаками лідерства є:

- 1) висока активність, ініціативність при вирішенні основних завдань як у складі групи, так і індивідуально;
- 2) здатність впливати на інших членів організації;
- 3) відповідність соціальним установкам, цінностям і нормам, прийнятим в окремій групі або суспільстві;
- 4) еталон для певної групи, суспільства в цілому;
- 5) поінформованість про задачі, що вирішуються, про склад групи і про ситуацію в цілому;
- 6) здатність виходити за рамки визнаних норм і еталонних ціннісних орієнтацій.

В сучасних умовах розвитку суспільства, основними задачами ефективного лідера має бути:

- 1) організація спільної діяльності команди у різних сферах;
- 2) розробка і підтримка групових норм, стратегічних планів, системи мотивації, тощо;
- 3) представництво колективу організації у взаєминах з іншими групами;
- 4) прийняття відповідальності за результати діяльності всієї команди;
- 5) встановлення і підтримання мікроклімату організації, що сприятиме ефективній співпраці членів групи, а, отже, досягненню стратегічної мети;
- 6) формування цілей підприємства або установи, що усвідомлюються і сприймаються всім колективом, та безпосередньо пов'язані з головними мотиваторами;
- 7) створення ефективних комунікаційних процесів, що сприятиме швидкому обміну достовірною інформацією та формуванню зворотного зв'язку;
- 8) виявлення та розвиток сильних сторін підлеглих, їх застосування задля досягнення загальних цілей організації, громади та суспільства в цілому;
- 9) розподіл обов'язків, постановка посильних завдань, спостереження за змінами поза групою, аналіз отриманої інформації та коригування дій команди;
- 10) контроль та аналіз досягнутих результатів, виявлення причин та факторів, що унеможливають досягнення цілей організації та корегування сформованих планів.

Перелік головних задач, що постають перед сучасними лідерами в мінливих умовах сьогодення можна продовжувати, проте головна з них залишається незмінною – спроможність об'єднувати та надихати людей, особливо в часи нестабільності та кризи.

Бібліографічні посилання

1. Бізо Л., Ібрагімова І., Кікоть О., Барань Є., Федорів Т. Розвиток лідерства. за заг. ред. І. Ібрагімової. К.: Проект «Реформа управління персоналом на державній службі в Україні», 2012. 400 с. URL: <http://www.uics-hrm.org.ua/download-document/351-navchalniiy-posibnik-rozvitok-liderstva.html>
2. Сергеева Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посібн. за наук. ред. Л. М. Сергеевої. Івано-Франківськ : «Лілея-НВ». 2015. 296 с. URL: http://megalib.com.ua/book/129_Liderstvo.html

Terekhov Ye.

Dozent, Dr(Ph) in Econ. Sciences
Dnipro University of Technology, Ukraine

GEGENWÄRTIGE GESELLSCHAFTLICHE DIMENSIONEN DER SICHERHEIT

Die Errungenschaften der Zivilisation in technischen, humanitären, natürlichen und anderen Bereichen sichern heute angenehmes menschliches Leben. Unter hochentwickelten Bedingungen der Siedlungsinfrastruktur, allgemein verfügbaren natürlichen Ressourcen, des Einflusses des Staatsapparats, der Entstehung neuer Interaktionsbereiche mit zivilgesellschaftlichen Institutionen und öffentlicher Regulierung ist aber die Sicherheit noch wie immer wichtiger Bestandteil der sozialen Ansprüche und Erwartungen, denn in heutiger Gesellschaft sind die Individuen immer noch auf vielfältige Weise verunsichert. Je mehr die Welt globalisiert wird, desto mehr wird infolge dieses Prozesses die Unsicherheit verursacht.

Die öffentliche Sicherheit ist ein Schutzzustand der Zivilgesellschaft, der durch die Abwesenheit einer Gefahr für das Leben und die Gesundheit der Menschen, für ihre Friedens- und Eigentumsrechte, für den normalen Betrieb von Unternehmen, Institutionen und Organisationen unabhängig von ihrem Eigentum, für die Integrität und den Erhalt von Eigentum gekennzeichnet ist. Die moderne ukrainische Gesetzgebung bietet eine etwas breitere Auslegung des Begriffs: "Öffentliche Sicherheit - Schutz der lebenswichtigen Interessen der Gesellschaft und des Einzelnen

sowie der Menschenrechte und Bürgerrechte und -freiheiten, wobei sichergestellt wird, dass dies eine Priorität der Sicherheitskräfte, anderer staatlicher Organe und lokaler Organisationen ist. Die Regierungen, ihre Beamten und die Öffentlichkeit ergreifen die konzertierten Maßnahmen, um nationale Interessen umzusetzen und vor den Auswirkungen von Bedrohungen zu schützen [1].

Auch um das Wesen der öffentlichen Sicherheit zu klären, müssen die Bedrohungen der öffentlichen Sicherheit im technogenen Bereich analysiert werden, die im Zusammenhang mit vom Menschen verursachten Unfällen und Katastrophen entstehen, wie z.B. Verstöße gegen Lagerregeln und Transport gefährlicher Stoffe, Abweichungen von Konstruktionsdokumentation während der Produktion, defekte Ausrüstung und zu späte Reparaturen usw. Auch die wachsende Belastung der Umwelt erhöht die Wahrscheinlichkeit des Ausbruches von Ereignissen, die zerstörerisch und lebensgefährlich sein können.

Terrorismus, Kriminalität oder Katastrophen – Gefährdungen, Bedrohungen und Risiken heterogener Herkunft, Corona-Pandemie werden zunehmend auf einer Linie gedacht. Diese unter dem Schlagwort „Zivile Sicherheit“ firmierende Rationalität ist zu einem Kernkonzept sicherheitspolitischer Strategie avanciert. Dieser Trend dürfte sich nun verstärken, weil die Corona-Pandemie zeigt, wie verletzlich uns die Globalisierung macht. Weil die Häufigkeit von internationalen Kontakten und die große Zahl an Fernreisen die blitzschnelle Verbreitung einer Krankheit in der ganzen Welt möglich machen, - so *die Welt*. Was unter Sicherheit zu verstehen ist, lässt sich nicht einfach beantworten. Obgleich sie als „zentraler Wertebegriff demokratischer Gesellschaften“ und „eine der wesentlichen Voraussetzungen aller Bereiche des öffentlichen Lebens“ beschrieben wird, ist Sicherheit begrifflich nicht genau definiert [2].

Übereinstimmend wird Sicherheit als Abwesenheit der existenziellen Bedrohung gesehen, die zentrale Werte eines Individuums gefährden könnte. Der Sicherheitsbegriff umfasst deshalb folgende Komponenten: Erstens muss es einen Adressaten geben, dessen Werte in Gefahr sind. Zweitens muss es eine Quelle für diese Bedrohung geben und diese muss drittens über Mittel verfügen, welche diese Werte in Frage stellen können. Damit sind die Hauptarten von Bedrohungen für die öffentliche Sicherheit als solche: sozial gefährliche Handlungen und Ausnahmezustände des sozialen, ökologischen, technogenen und biologisch Charakters (Tab.1).

Sicherheit ist ein Grundbedürfnis moderner Gesellschaften, das individuellen wie auch kollektiven Akteuren eigen sein kann. Dabei bestehen die Herausforderungen in einer sich ständig verändernden Gefahrenlage.

Tabelle 1

Dimensionen der gesellschaftlichen Sicherheit [3]

Dimensionen der Sicherheit	Charakteristik
Wirtschaftliche Sicherheit	Ein Gefühl von Sicherheit, das aus dem Zugang zu Arbeit oder einer relativ stabilen Beschäftigungssituation bzw. einem garantierten Mindesteinkommen entspringt, welches entweder durch diese Arbeit oder staatliche Wohlfahrt erzielt wird.
Ernährungssicherheit	Ein Gefühl von Sicherheit, das auf der Möglichkeit basiert, Zugang zu einer bestimmten Menge und Auswahl an Nahrung zu haben, die ausreicht, um die menschlichen Grundbedürfnisse abzudecken.
Gesundheitliche Sicherheit	Ein Gefühl von Sicherheit, das auf dem Schutz vor Infektionen und Krankheiten beruht sowie auf der Möglichkeit des Zugangs zu professioneller medizinischer Versorgung.
Umweltsicherheit	Ein Gefühl von Sicherheit, das auf dem Schutz vor Gefahren basiert, die dem natürlichen Lebensumfeld

	entspringen. Dazu gehören plötzlich auftretende Gefahren wie Erdbeben, Wirbelstürme und Überschwemmungen ebenso wie sich über einen längeren Zeitraum entwickelnde Gefahren, z.B. Luftverschmutzung oder Wüstenbildung (Desertifikation).
Persönliche Sicherheit	Ein Gefühl von Sicherheit, das auf dem Schutz der körperlichen und psychischen Integrität der Person beruht.
Sicherheit der Gemeinschaft	Ein Gefühl von Sicherheit, das aus dem Bewusstsein hervorgeht, Teil einer größeren Gruppe von Menschen zu sein, die ähnliche Ansichten und Einstellungen haben.
Politische Sicherheit	Ein Gefühl von Sicherheit, das damit einhergeht, Mitglied einer Gesellschaft zu sein, die nicht unterdrückt wird und in der die sie zusammenhaltenden Autoritäten die grundlegenden Menschenrechte wahren.

Angesichts konkreter Gefahren ist zivile Sicherheit nicht mehr nur die Sache von Polizei und Militär. Durch das Konzept der vernetzten Sicherheit werden letztlich die gesamte öffentliche Verwaltung, die Wirtschaft und die Zivilgesellschaft in die Pflicht genommen. Dies umfasst eine Kooperation der verschiedensten Behördenressorts und -ebenen in Staat und Kommunen. Die kommunalen Entscheider treffen hochwichtige Entscheidungen für die Sicherheit ihrer Bevölkerung. Auch digitale Lösungen wie eine logistisch ausgerichtete Leitstellentechnik, vernetzt mit Sprachcomputern, Geo- und Wetterdaten, können neue Chancen für die Sicherheit und Rettung von Menschen bringen. Dabei soll die Bilanz zwischen der Verstärkung der Sicherheitsmaßnahmen und persönlichen Rechten und Freiheiten erreicht werden. Denn in jedem Fall soll der Mensch in den Fokus des Ausbaus des Systems der kollektiven Sicherheit gestellt werden.

Literaturhinweise

1. Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 № 2469-VIII.
2. Was ist Sicherheit? [Elektronische Ressource] - zuletzt aufgesucht am 28.11.2020. <https://www.lpb-bw.de/was-ist-sicherheit>
3. Ekkehard Lippert and Günther Wachtler. Was ist Sicherheit? Überlegungen zur Gesellschaftsstruktur und Sicherheitspolitik. [Elektronische Ressource] - zuletzt aufgesucht am 28.11.2020. <https://www.jstor.org/stable/24229636?seq=1>.

*Красвий А.О., аспірант**Панахі О.Б., аспірант**Науковий керівник: Борисенко Ольга Петрівна,
доктор наук з державного управління, професор
Університет митної справи та фінансів*

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ТОВАРІВ, ЩО ПЕРЕСИЛАЮТЬСЯ В МІЖНАРОДНИХ ПОШТОВИХ ТА ЕКСПРЕС ВІДПРАВЛЕННЯХ

Останні роки характеризуються стрімким зростанням електронної торгівлі. Українці активно переходять до придбання товарів через мережу Інтернет, в тому числі на відомих зарубіжних торговельних площадках. Враховуючи це збільшується і питома вага переміщення таких товарів з використанням міжнародних поштових та експрес-відправлень. Шалений темп зростання та змін суспільних відносин в даному сегменті ставить нові виклики перед органами державної влади. Держава повинна не тільки здійснювати охоронну та фіскальну функцію, а й стимулювати та не перешкоджати розвитку діяльності з переміщення (пересилання) товарів через митний кордон України, а громадянам отримувати товар на вигідних умовах.

Дані останніх досліджень демонструють, що швидкість життя у великих містах зростає в середньому на 1 % щорічно, а людство поступово все більше перетворюється на «суспільство споживачів». Стрімкий розвиток електронної торгівлі (e-commerce) змінив ролі на ринку товарів та послуг. Набір типових поштових послуг змінився, перевезення товарів у міжнародних поштових та експрес-відправленнях набирає все більшої популярності. Експорт послуг поштової та кур'єрської служби 2019 року становив 51,8 млн. дол. США, що майже на 45% більше рівня 2018 року, а імпорт цих послуг становив 18,5 млн. дол. США, забезпечивши приріст у порівнянні з попереднім роком більш ніж у 8% [1]. Лише такий поштовий оператор як «Нова Пошта Інтернешнл», що входить до групи компаній «Нова Пошта», у 2020 році запланував наростити сегмент міжнародної доставки на 30% порівняно з 2019 роком. Довідково зазначимо, що міжнародних відправлень у 2019 році було збільшено оператором на 26 % від рівня 2018 року [2]. Особливо акцентували дані тенденції карантинні обмеження, пов'язані з корона-кризою 2020 року.

У зв'язку з карантинними обмеженнями велика кількість населення, постала перед проблемою неможливості самостійно відвідувати іноземні країни та купувати собі там відповідні товари. Водночас спостерігається посилення тенденції збільшення кількості міжнародних поштових та експрес відправлень надісланих до України. Так, наприклад, компанія «Нова Пошта» в березні 2020 року, на початку карантину, збільшила обсяг міжнародних відправлень на 55%, в порівнянні з аналогічним періодом 2019 року. Дана статистика свідчить про збільшення попиту у період карантину на іноземні товари, які пересилаються в міжнародних відправленнях.

Разом з тим постає питання щодо обґрунтованості розміру неоподаткованої вартості товарів, визначення бази оподаткування товарів, які переміщуються в міжнародних відправленнях, та їх врегулювання в нормативно-правовому полі. Справа в тім, що Податковим кодексом України передбачено можливість ввезення на територію України без сплати податку на додану вартість і мита міжнародних поштових та експрес-відправлень, сумарна вартість яких не перевищує еквівалент 100 євро для одного одержувача - фізичної особи в одній депеші від одного відправника у міжнародних поштових відправленнях або в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника у міжнародних експрес-відправленнях [3]. А стаття 234 Митного кодексу визначає, що «...товари (за винятком підакцизних), що переміщуються (пересилаються) на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одній депеші від одного відправника у міжнародних поштових відправленнях, на адресу одного одержувача (юридичної або фізичної особи) в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника у міжнародних експрес-відправленнях, якщо їх сумарна фактурна вартість не перевищує еквівалент 150 євро, не є об'єктом оподаткування

митними платежами» [4]. Отже дискусійним є питання щодо розміру вартості товарів, які не оподатковуються при ввезенні їх на територію України.

У зв'язку з цим гостро постає питання щодо можливого збільшення неоподаткованого мінімуму на час дії карантину, щодо товарів, які переміщуються (пересилаються) на адресу одного одержувача (фізичної особи) в одній депеші від одного відправника у міжнародних поштових та експрес відправленнях з 100 євро до 300 євро. Також для уникнення втрат державного бюджету, слід вказати, що протягом одного місяця фізична особа може отримати товарів на загальну суму, що не перевищує еквівалент 300 євро, без сплати податків. В разі перевищення даної суми товари оподатковуються митом відповідно до Митного кодексу України та податком на додану вартість відповідно до Податкового кодексу України.

На розгляді у Верховній раді знаходиться законопроект № 4278 «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях)» [5]. Метою цього закону є вдосконалення, здешевлення та підвищення ефективності здійснення адміністрування ПДВ щодо операцій з ввезення товарів на митну територію України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, а також спрощення сплати податку одержувачами через покладання функцій з його сплати на операторів поштового зв'язку та експрес-перевізників у разі декларування таких товарів зі застосуванням відповідних електронних реєстрів міжнародних поштових та експрес-відправлень. Законопроект передбачає визначення відповідальними за нарахування та сплату до бюджету ПДВ у разі ввезення товарів на митну територію України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях оператора поштового зв'язку, експрес-перевізника, якщо ним здійснюється декларування таких товарів шляхом подання реєстрів (тимчасових та/або додаткових); встановлення можливості відстрочення сплати ПДВ – протягом 30 днів з дати оформлення тимчасового реєстру з одночасним поданням додаткового реєстру; виключення норми, що стосуються питань декларування товарів для митних цілей та порядку здійснення митних формальностей, у зв'язку з включенням відповідних положень до проекту Закону «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо оподаткування митними платежами товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових відправленнях, міжнародних експрес-відправленнях та порядку їх декларування)», який є системно пов'язаним з цим законопроектом. Якщо ВРУ підтримає цей законопроект, то він набере чинності з 1 січня 2021 року. Проте надання операторам поштового зв'язку статусу особи, відповідальної за сплату ПДВ, планується з 30 червня 2021 року. Впровадження простих і прозорих механізмів декларування та сплати податків сприятиме створенню комфортних умов у цій сфері як для операторів поштового зв'язку, так і для відправників та одержувачів, та матиме наслідком безумовне збільшення обсягу імпорту таких товарів, що позитивно вплине на доходи бюджету.

Бібліографічні посилання

1. Структура зовнішньої торгівлі послугами у 2019 році/Державна служба статистики України: офіційний сайт. URL <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Нова Пошта Інтернешнл" у 2020 році планує збільшити обсяги міжнародної доставки на 30% / InterFax - Україна: інформаційне агентство 24.01.2020 URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/637224.html>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами та доповненнями URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n4714>
4. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495 – VI зі змінами та доповненнями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17?find=1&text=%D0%BF%D0%BE%D1%88%D1%82%D0%BE%D0%B2#w1_1
5. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях) № 4278, дата реєстрації: від 28.10.2020. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70268#

Піскова О.С., студентка гр. 281м-19в-1

Науковий керівник: Чорнобаєв Владислав Володимирович

к.е.н., доцент

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

ЛОБІЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ В УКРАЇНІ.

Корупція в Україні має свої особливості та значно відрізняється від корупції у розвинутих країнах. Без виявлення цих особливостей не можна розробити адекватних заходів протидії їй. Сьогодні корупція має певну специфіку – належить до кризового типу і насамперед породжена кризою сучасного українського суспільства, яку здатна поглиблювати, зводячи нанівець будь-які політичні, економічні, правові моральні реформи в Україні. Саме тому корупція становить реальну загрозу національній безпеці та конституційному устрою України, вона є основною загрозою українській нації, зокрема політичним, економічним, правовим, моральним, культурним засадам її розвитку. Корупційні зв'язки дедалі більше витісняють правові, етичні відносини між людьми, і з аномалії поступово перетворюються на норму поведінки [1].

За результатами дослідження провідного всесвітнього громадського руху з протидії корупції Transparency International, у 2019р. із 180 країн Україна посіла 126 місце [2].

Корупція чинить негативний вплив на політичний клімат у суспільстві, сприяє формуванню негативного ставлення до політичних, економічних і соціальних перетворень.

В Україні немає основного стратегічного документу у сфері запобігання і протидії корупції, а нещодавно стало відомо, що Кабінет Міністрів України схвалив проект антикорупційної стратегії на 2020-2024 роки. Далі проект стратегії повинна схвалити Верховна Рада України, після чого буде розроблена програма заходів для її виконання. [3].

Зменшення рівня корупції в Україні можливе лише за умови дотримання принципів, на яких ґрунтується державна антикорупційна політика, а також дослідження та запровадження зарубіжного досвіду боротьби із цим негативним явищем, насамперед, успішно діючих в інших країнах політичних, правових та організаційних механізмів подолання корупції.

Вивчення закордонних програм, що на практиці довели свою ефективність, відкриває перспективи для запозичення позитивного іноземного досвіду, особливо за відсутності власного дієвого механізму протидії корупції [4].

Прикладом такого досвіду може бути лобіювання. Легалізація інституту лобіювання в Україні необхідна, але відсутність чітко визначених понять, методів, правового забезпечення та видів юридичної відповідальності все ще потребують більш детального вивчення. В той же час, необхідно невідкладно вирішувати проблему тіньового лобіювання, яке нелегально існує в Україні досить довгий час.

В Україні існує квазілобіювання – тіньовий, позаправовий вплив на прийняття правових актів корупційним способом. Можна піддати сумніву, що існують такі рішення, які б ухвалювалися представниками влади за відсутності впливу на них з боку зацікавлених осіб. Поняття лобіювання включає в себе виключно легітимний вплив зацікавлених осіб, які зареєстровані та акредитовані у встановленому порядку, на чітко визначені законом органи влади та посадових і службових осіб цих органів та здійснюється у спосіб не заборонений чинним законодавством. Враховуючи іноземний досвід, інститут лобіювання не слід ідеалізувати, оскільки у цій сфері відбувається чимало зловживань, корупційних порушень і злочинів, здебільшого у сфері службової діяльності.

Але, існуючі недоліки лобіювання, як основного дієвого механізму зменшення рівня корупції в країні, не переважають переваги і можуть бути ними компенсовані. Ухвалення закону про лобіювання слід розуміти як важливий чинник демократичного розвитку країни, спосіб захисту політичних, громадських та інтересів бізнесу.

Бібліографічні посилання

1. Расюк Е.В. Соціальна небезпека корупції та її наслідки для держави і суспільства// Вісник Академії Адвокатури України. – 2016 – том 13 1 (35) с 107-110.
2. Результати дослідження провідного всесвітнього громадського руху з протидії корупції Transparency International/ [Електронний ресурс]. Режим доступу:- <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjniyattya-koruptsiyi-2019/>
3. Кабмін схвалив проект антикорупційної стратегії Сайт новин РБК-Україна / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.rbc.ua/rus/news/kabmin-odobril-proekt-antikorrupsionnoy-1600263420.html>
4. Беззуб І. Антикорупційна політика в Україні // Інформаційно-аналітичний бюлетень «Громадська думка». - № 10 (92)

Порока С.Г., ад'юнкт ад'юнктури

Науковий керівник: Помаза-Пономаренко Аліна Леонідівна

доктор наук з державного управління

Національній університет цивільного захисту України

ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ У СФЕРІ ЗМІЦНЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В КРАЇНАХ ЄС

Національна безпека як стан правової упорядкованості життя суспільства і держави є ключовим фактором самозбереження українського суспільства. Потужні процеси глобалізації, які почалися на початку ХХІ століття, радикально посилили взаємозалежність країн, вивели на світову арену нових впливових акторів міжнародного життя (транснаціональні корпорації, міжнародні організації, форуми, міжурядові організації тощо). Ефективне реагування на нові загрози, виклики та небезпеки стало неможливим в рамках однієї держави [1]. Реальність зміцнення національної безпеки переважно залежить від раціонального переосмислення традиційних догм і стереотипів в розумінні цього феномена, а також форм і методів його забезпечення в поточних трансформаційних умовах, що протікають в Україні. Реалізація Україною стратегії інтеграції до ЄС обумовлює необхідність врахування досвіду країн, в яких трансформації інститутів безпекового сектору, відповідно до європейської демократичної традиції, завершені. При цьому, в реалізації стратегії інтеграції до ЄС є необхідним усвідомлення відмінності стартових позицій, змісту завдань та характеру загроз національній безпеці для держав, що входять до ЄС та України.

На зміст та шляхи реалізації питання державної політики у сфері національної безпеки та оборони країн членів ЄС впливають такі чинники як: усталеність політичної системи країн, в тому числі діяльність органів державної влади здійснюється за чіткого розподілу функцій та повноважень влади та в умовах контролю громадянського суспільства; членство в НАТО переважної більшості країн; головне завдання полягає у збереженні існуючих високих стандартів життя, демократичних прав і свобод; направленість зовнішньополітичної політики на стратегію «Єдиної Європи», мета якої формування самостійного впливового центру сили, але при цьому зовнішня політика та оборона поки що залишаються у виключній юрисдикції національних урядів. Вирішальний вплив на державну політику у сфері національної безпеки в ЄС здійснюють відносно нові глобальні загрози (тероризм, релігійному екстремізм й сепаратизм тощо), інтеграційні процеси, збільшення повноважень наддержавних інститутів та громадських організацій з питань безпеки та оборони [2].

Початком збільшення повноважень наддержавних інститутів та громадських організацій з питань безпеки та оборони можна вважати внесені у 2007 році зміни до Договору про створення Європейського Співтовариства та Договору про ЄС. До пунктів договору було внесено колективну відповідальність країн-членів ЄС, обов'язкове надання допомоги всіма можливими засобами країні, що стала жертвою агресії. З цього почала розвиватися концепція

чотирьох «кілець безпеки» яка покликана пов'язати цілі окремих держав у сфері національної безпеки, такі як: безпеки людини, колективної безпеки, колективної оборони, забезпечення і розповсюдження стабільності. При цьому Україну можемо віднести до четвертого кільця безпеки, бо воно напряду пов'язане з зовнішньою політикою безпеки й передбачає застосування широкого арсеналу засобів (політичних, економічних та ін.) з метою розв'язання проблем в приграничних регіонах. Таким чином виключаючи розповсюдження загроз на власні території [3]. Однак, варто відзначити, що через неприпустимість участі збройних сил у внутрішньополітичному житті (згідно з законодавством ЄС), діяльність органів державної влади у сфері національної безпеки направлена на максимальне сприяння інститутам громадянського суспільства у даному питанні.

Таким чином європейська системи безпеки й оборони базується, на засадах «європейської ідентичності у сфері безпеки й оборони». Дана концепція, являє собою спільне створення європейських сил безпеки та оборони. Інституції ЄС здатні відігравати значно більшу роль у просторі безпеки на глобальному рівні та проводити власну колективну політику безпеки. Водночас варто мати на увазі, що ЄС складається з ряду держав (неформальних об'єднань), тобто не є монолітною структурою, що у свою чергу іноді призводить до переслідування протилежних інтересів. Доцільно, також буде взяти до уваги наявні суперечності в політичній площині між державами ЄС та складність питання фінансування загальної безпекової сфери в бюджетній політиці більшості держав-членів ЄС. Все це породжує, у свою чергу ряд бюрократичних процедур, що ускладнює прийняття рішень у сфері безпеки й оборони ЄС та заважає оперативному реагуванню.

Національна безпеки в різних країнах має свої особливості, історію становлення структуру та властиві йому форми діяльності. Через це, для міжнародної спільноти являється можливим формулювання лише загальних принципів і цілей як: підзвітність, прозорість і громадський контроль над сектором. Водночас функції контролю за діяльністю структур сектора безпеки в різних напрямках (правовому, політичному, управлінському, фінансовому) здійснюють інститути громадянського суспільства в кожній країні окремо. Розглядаючи сучасний стан інститутів громадянського суспільства в Україні ми можемо прийти до невтішного висновку. З боку зазначених інститутів виконання ними завдань щодо ефективного контролю за процесом формування політики національної безпеки відбувається не повною мірою. В цілому на перше місце в політиці висуваються інтереси фінансово-промислових угруповань, і фактично не мають усталеної системи (як в країнах Євросоюзу) поглядів на політику безпеки та оборони. У свою чергу, недостатній рівень матеріально-технічного, фінансового та кадрового забезпечення унеможливорює громадським об'єднанням стати повноцінним елементом системи громадського контролю і, таким чином, реалізувати Україною стратегії інтеграції до ЄС в найближчі роки.

Отже, для входження України до Європейської спільноти необхідно посилити роль громадських організацій у здійсненні ними контролю у сфері національної безпеки України. Це вимагає внесення змін до Закону України «Про національну безпеку України» Розділ III Демократичний цивільний контроль [4]. Разом із тим залучення громадських організацій має бути виваженим, адже згідно з даними Державної служби статистики України наразі, значна частина фінансування громадських організацій відбувається за рахунок міжнародно-технічної допомоги [5]. Такі шляхи фінансування створюють додаткові загрози національній безпеці України. Усе це вказує на перспективність подальших наукових досліджень пов'язаних із розвитком громадського цивільного контролю у сфері національної безпеки України.

Бібліографічні посилання

1. Бжезинский З. Великая шахматная доска. Господство Америки и его геостратегические императивы // Междунар. Отношения. 1999. URL: <http://lib.ru/POLITOLOG/AMERICA/bzhezinskij.txt> (дата звернення 26.11.2020 року).

2. Серкевич І. Р. Формування політики України у сфері національної безпеки (на прикладі Великої Британії та Німеччини) // Держава і право. Серія «Юридичні науки». 2017.

URL:

http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2408/1/%d0%a1%d0%b5%d1%80%d0%ba%d0%b5%d0%b2%d0%b8%d1%87_I.%d0%a0_2.pdf (дата звернення 27.11.2020 року).

3. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади) // НАДУ. 2012. URL: <https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/02/Derzhavne-upravlinnya-u-sferi-natsionalnoyi-bezpeki.pdf> (дата звернення 25.11.2020 року).

4. Про національну безпеку України. Закон України від 21.06.2018 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (дата звернення 12.11.2020).

5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Коханська Н. Ю., магістрант

Науковий керівник: Шаповал Вадим Анатолійович

к.е.н., доцент

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

СУТНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

На сучасному етапі розвитку суспільства одним із критеріїв розвитку демократичної та розвиненої держави є надання якісних адміністративних послуг. Поняття «адміністративні послуги» - це одне із тих понять, вивчення та дослідження якого лежить не тільки в площині менеджменту та адміністрування, а також в площині адміністративного права. Термін «послуга», що є змістовною частиною словосполучення «адміністративні послуги» на сьогоднішній день залишається дискусійним. В науковій літературі не визначено єдиного поняття «послуги». Можливо така ситуація викликана великою різноманітністю послуг. Деякі науковці схильні під послугою розуміти певне нематеріальне благо, яке надається однією особою (виконавцем) і споживається іншою особою (замовником) у процесі вчинення виконавцем певних дій або здійснення певної діяльності [1]. Інші дослідники визначають як діяльність щодо задоволення певних потреб особи, яка здійснюється за ініціативою особи, на її прохання. Але все ж таки в літературі сфокусовано увагу на те, що послуга - це дія, результат якої є невідокремлюваним від самої діяльності і споживається у процесі цієї діяльності. Слід зазначити, що в нормативно-правових актах термін послуга вживається для регулювання суспільних відносин та використовується у словосполученнях «адміністративна, державна, публічна або управлінська послуга». Вибір словосполучення, насамперед, залежить від напрямів діяльності суб'єктів публічної адміністрації [2]. Треба погодитися з Коліушко І.Б., який доводить, що «адміністративні послуги – це ті публічні (тобто державні та муніципальні) послуги, що надаються органами виконавчої влади, виконавчими органами місцевого самоврядування та іншими уповноваженими суб'єктами, і надання яких пов'язане з реалізацією владних повноважень» [2].

В Законі України «Про адміністративні послуги» визначено значення наступних термінів: *адміністративна послуга* - результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону; *суб'єкт звернення* - фізична особа, юридична особа, яка звертається за отриманням адміністративних послуг; *суб'єкт надання адміністративної послуги* - орган виконавчої влади, інший державний орган, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, державний реєстратор, суб'єкт державної реєстрації, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги [3].

Тобто можна стверджувати, що адміністративна послуга – це правовідносини, що

виникають при реалізації суб'єктивних прав фізичної або юридичної особи за їх заявою в процесі публічно-владної діяльності адміністративного органу для дотримання певного результату. Класифікацію адміністративних послуг здійснюють у відповідності до різних показників. У залежності від суб'єкта надання адміністративні послуги поділяють на державні та муніципальні. У залежності від суб'єкту якому надається послуга розрізняють послуги для фізичних осіб та послуги для юридичних осіб. Також адміністративні послуги можуть бути на платними та безоплатними.

В якості прикладу розглянемо процес надання адміністративних послуг у сфері вищої освіти. В даному випадку суб'єктом надання адміністративних послуг у сфері вищої освіти виступає центральний орган виконавчої влади у сфері освіти – Міністерство освіти і науки України, а суб'єктом звернення відповідно – заклади вищої освіти. Отже, адміністративні послуги у сфері вищої освіти – це правовідносини, що виникають між закладами вищої освіти та Міністерством освіти і науки України при реалізації своїх прав на отримання послуг для проведення та під час проведення освітньої діяльності. На офіційному web-сайті Міністерства освіти і науки наведена наступна класифікація адміністративних послуг, що надаються закладам вищої освіти: *послуги, що пов'язані з наданням права на провадження освітньої діяльності* – ліцензування; *послуги, що пов'язані з наданням права на видачу дипломів державного зразка* (акредитація); *послуги, що пов'язані з легалізацією офіційних документів* (проставляння апостилю); *послуги у сфері наукової та інноваційної діяльності*. Взагалі у сфері освітньої діяльності адміністративних послуг набагато більше. Їх надання врегульовується іншими законодавчими та нормативно-правовими актами.

Одним із видів адміністративних послуг, що стосуються провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти є ліцензування. Вимоги, що стосуються процедури ліцензування регулюється Законами України «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Про освіту», «Про вищу освіту» та Постановою Кабінету Міністрів «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти».

Адміністративні послуги з видачі, переоформлення, анулювання ліцензії можна віднести до однієї групи послуг, отже і процедурні питання для цієї групи регулюються Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності [4]. Відповідно до положень Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності започаткування провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти закладом освіти за новою спеціальністю, іншим рівнем вищої освіти та збільшення ліцензованого обсягу є розширенням провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти. І навпаки, припинення провадження частини освітньої діяльності за певною спеціальністю, певним рівнем, у певному місці здійснення освітньої діяльності (відокремленому структурному підрозділі) та зменшення ліцензійного обсягу є звуженням провадження освітньої діяльності.

Отже, ліцензування освітньої діяльності в закладах вищої освіти є важливою складовою забезпечення якості надання освітніх послуг. Проте, зміст ліцензійних вимог міністерства до закладів вищої освіти, їх об'єктивність та можливість виконання, прозорість та ефективність самого процесу ліцензування визначатиме якість роботи Міністерства науки та освіти як публічної служби, яка створена для забезпечення реалізації інтересів всього суспільства та утримується за кошти платників податків.

Бібліографічні посилання

1. Ліпенцев А. Управлінські послуги: семантика понять та питання підвищення якості / А. Ліпенцев // Ефективність державного управління : Зб. наук. пр. – Вип. 4. – Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2005. – С. 184–193.

2. Адміністративні послуги : [посібник]. – Видання 2-ге, доповнене і доопрацьоване / [Бригілевич І. І., Ванько С. І., Загайний В. А., Коліушко І. Б., Курінний О. В., Стоян В. О., Тимошук В. П., Шиманке Д.] / За заг. ред. Тимошука В. П. – Київ : СПД Москаленко О. М., 2011. – 432 с.

3. Закон України «Про адміністративні послуги». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 32, ст.409 {Із змінами, внесеними згідно із Законами № 2042-VIII від 18.05.2017, ВВР, 2017, № 31, ст.343}. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/5203-17>

4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» від 30 грудня 2015 р. № 1187 {Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 347 від 10.05.2018}. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1187-2015-%D0%BF>

Коробков С. В., студент гр. 281м-19з-1

*Науковий керівник: Чорнобаєв Владислав Володимирович
к.е.н., доцент*

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ВИРІШЕННІ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ

В сучасних умовах важливою проблемою громад є наявність значної кількості екологічних проблем, які накопичилися в суспільстві, вирішення яких належить до компетенцій органів публічної сфери. Невід'ємною складовою громадянського суспільства є громадські організації, що виступають необхідним елементом будь-якої цивілізованої спільноти та беруть активну участь у державному житті. Громадські організації та їх об'єднання є універсальними посередниками між суспільством і державою. Вони краще розуміють природу окремих суспільних проблем, мають ширший спектр соціальних інтересів та повинні відігравати значну роль у розробці шляхів подолання проблем і впровадженні прийнятих рішень.

Громадське екологічне управління набуло суспільного значення, коли прийшло усвідомлення ролі громадськості як однієї з важливих рушійних сил у подоланні як глобальних, так і локальних екологічних криз, розбудові збалансованих суспільних відносин і досягненні гармонійного співіснування суспільства і природи [1]. Досягнення узгодженості, гармонізації дій державних, місцевих і громадських органів щодо охорони та відновлення довкілля, раціонального використання природних ресурсів становлять мету громадського екологічного управління, що має свою законодавчу базу і законодавчо визначені функції для забезпечення його ролі і дієздатності в суспільстві.

Для підвищення ролі громадських природоохоронних організацій необхідно: надавати їм належний доступ до інформації про реальний стан природного середовища; забезпечити ефективність дії програм і заходів, що здійснюються громадськими природоохоронними організаціями та їхньої ролі в охороні навколишнього середовища; розробити доступні й ефективні засоби забезпечення реальної участі громадських природоохоронних організацій у процесах спостереження та оцінювання стану природного середовища; налагодити тісну взаємодію природоохоронних громадських організацій з громадськістю та інспекторами з охорони довкілля; розробити ефективний механізм співпраці між органами державної влади й природоохоронними громадськими організаціями [2].

Підвищенню впливу громадськості на процеси формування та реалізації державної регіональної політики, вирішення питань місцевого значення має сприяти робота громадських рад та інших консультативно-дорадчих органів при органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування [3]. Необхідно забезпечувати виконання функцій неурядових організацій як партнерів органів публічної влади у процесах екологічно безпечного розвитку та гармонізації розвитку суспільства, досягненні його сталості.

Бібліографічні посилання

1. Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Білявський Г.О. та ін. Екологічне управління. Підручник. – К.: Либідь, 2004. – 432 с.

2. Люленко С. Громадські природоохоронні організації та напрями їх екологічної діяльності. Молодь і ринок №3 (146), 2017 – С. 62-66.

3. Про стан розвитку громадянського суспільства в Україні : аналіт. доповідь / [Яблонський В. М., Балакірева О. М., Бондар Т. В. та ін.] ; за заг. ред. О. А. Корнієвського. – К. : НІСД, 2017. – 56 с.

Дудніченко А. В., студентка гр. 076м-19-1
Науковий керівник: Болдуєв Михайло Валентинович
д-р наук з держ. управ., професор
Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

CRM-СИСТЕМА ЯК СУЧАСНИЙ МЕТОД ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

В умовах сьогодення розвиток інформаційного суспільства займає один з пріоритетних напрямів використання національних електронних інформаційних ресурсів.

Електронне урядування виступає інструментом ефективного управління взаємодії держави з діяльністю різних сфер функціонування суспільства, зокрема не тільки на рівні країни, а також підприємств та громадян. Застосування спеціалізованого програмного забезпечення, автоматизація комерційних процесів, дозволить компаніям оперативно знаходити рішення для поточних завдань [1].

На даний момент для роботи з клієнтською базою багато компаній використовують спеціалізовані програми – CRM, які дозволяють формувати інформаційну базу про клієнтів, постачальників, підрядників та інших контрагентів.

В основі CRM-системи лежить ідея автоматизації інформаційних даних про клієнтів, постачальників, партнерів, внутрішніх і зовнішніх процесах, що протікають в компанії. CRM (Customer Relationship Management – управління взаємовідносинами з клієнтами) програмний продукт або технологія спрямована підвищення ефективності роботи підприємства.

Метою впровадження і використання CRM-систем є оптимізація та удосконалення управління взаємовідносинами з клієнтами, і, як наслідок, зростання прибутку, збільшення числа нових клієнтів, збільшення ступеня їх задоволеності.

Таким чином, до завдань CRM-системи відносять:

- створення та ведення клієнтської бази завдяки технічному модулю CRM-системи;
- підвищення ефективності продажів завдяки збільшенню ефективності аналізу та сегментації існуючої клієнтської бази;
- підвищення якості обслуговування клієнтів шляхом більш детального аналізу інформації про них, а також робота як з позитивною, так і з негативною зворотним зв'язком;
- аналитика, тобто формулювання на основі отриманої інформації маркетингових, фінансових та стратегій продажу та управлінських рішень [2].

Отримана, по каналах зв'язку, менеджером інформація, відразу перетворюється в управлінську і має потребу в швидкому поширенні по задіяний підрозділам без втрати актуальності і новизни. Будь-яка важлива і термінова інформація, необхідна для правильного функціонування організації може бути передана через діючу SRM-систему. Всілякі стратегії організації, спрямовані на орієнтування на бажання клієнта і умовах сучасного рику не можуть бути на 100% ефективні без використання інформаційних технологій.

Вхідною інформацією для системи CRM є як дані, що характеризують клієнта (історія контактів, його профіль, історія покупок) так і дані про організацію (структура продажів, параметри поточного стану бізнесу і т. д.). Вихідною інформацією є агреговані дані і показники, висновки, які використовуються для оптимізації роботи компанії в цілому і її окремих працівників.

Основними елементами, що визначають дію CRM-системи, є:

1. Програмне забезпечення, що дозволяє в тій чи іншій мірі автоматизувати процес взаємини з клієнтами
2. Сукупність професійних компетенцій, що дозволяють співробітникам організації працювати з CRM-забезпеченням і ключові принципи їх взаємодії з програмним продуктом: загальнодоступність інформації, єдність центру управління каналами взаємодії з клієнтом, системність аналізу вхідного інформаційного потоку.

3. Основні положення клієнтоорієнтованої концепції управління, яка об'єднує і регламентує діяльність з управління взаємовідносинами з клієнтами в організації.

Основне завдання CRM – підвищення у споживача лояльності до бренду в процесі взаємодії з співробітниками. Система дозволяє спростити і систематизувати бази даних про угоди, онлайн-заявки, дає можливість встановити нагадування про дзвінок клієнта, відправити sms-повідомлення про актуальні й цікаві персональні акції та пропозиції.

Якщо розглядати вибір і впровадження CRM-системи як окремий проект, здійснюваний в рамках однієї конкретної організації, то важливим етапом є визначення термінів, наявних ресурсів і змісту проекту [3].

Першим кроком є позначення цілей і очікуваних ефектів від впровадження CRM-системи. Важливою особливістю впровадження даної концепції в публічне управління є те, що виміряти прямий економічний ефект або отримати конкретні показники ефективності використання системи в діяльності організації вкрай складно. Судити про ефективність впровадження CRM як проекту можна за непрямыми показниками, таким як збільшення процентного кількості лояльних клієнтів з числа загальної клієнтської бази, збільшення відсотка успішно закритих операцій, підвищення прибутковості від середньостатистичних клієнтів, зниження витрат на обслуговування клієнтської бази, оптимізація складу менеджерів на основі їх продуктивності. Після того, як буде сформульована мета впровадження CRM можна переходити до аналізу ринку програмного забезпечення, наявних фінансових ресурсів компанії і матеріальної бази. Для успішної з економічної точки зору реалізації проекту по впровадженню CRM важливо співвідносити цілі впровадження програми, очікувані ефекти і ресурси, які планується використовувати в процесі здійснення проекту.

Проекти по впровадженню та розвитку CRM-систем залишаються одними з найбільш затребуваних в практиці сучасних компаній [4].

Після того, як будуть визначені очікувані ефекти від використання CRM-системи необхідно визначити постачальника програмного забезпечення і тип CRM-системи. При виборі конкретного продукту важливо звертати увагу на масштаби галузі, її специфіку і дотримання балансу витрат на установку і обслуговування програми з очікуваним в результаті її використання економічним ефектом.

Коли обрана CRM-програма буде впроваджена в роботу співробітників, настає наступний етап управління CRM-системою, що включає в себе використання отриманих в результаті функціонування системи даних для підвищення ефективності діяльності організації в цілому. CRM-система як концепція покликана підвищувати значимість клієнта за допомогою оптимізації процесу збору та управління інформацією про них, в той час як традиційні форми дії організації припускають концентрацію уваги організації на наданому продукті і його вдосконалення [5].

З зростаючою популярністю інструментів для збору даних в соціальних мережах, на сьогоднішній день, CRM є рушійною силою в діяльності підприємства, що дозволяє оцінити і мати можливість керувати лояльністю до бренду.

CRM дозволяє дозволяє автоматизувати бізнес-процеси з управління маркетингом, продажами і обслуговуванням, CRM – це ефективна сучасна концепція публічного управління. Високий рівень лояльності клієнтів допомагає знизити витрати на маркетинг і збільшити в цілому дохід організації.

Таким чином CRM-системи дозволяють сфокусуватися на компетентності підприємця в отриманні та інтеграції інформації, а також залученні споживачів в процес управління стратегією компанії, що позитивно позначається на її показниках.

Бібліографічні посилання

1. Гурковський В. І. Застосування зарубіжного досвіду “електронного урядування” на сучасному етапі формування інформаційного суспільства в Україні / В. І. Гурковський // Вісник Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка.—2012. — № 12.—С. 28–34

2. Спіріна М. Стратегія управління конкурентоспроможністю підприємства / М. Спіріна // Актуальні проблеми економіки. - 2014. - № 8. - С. 176-182.

3. Бережний В. О. Сучасні концепції публічного управління / В. О. Бережний // Актуальні проблеми державного управління. — 2013. — № 2. — С. 31-38.

4. Толмачова, О. Р. CRM-системи як основа клієнтоорієнтованої концепції ведення бізнесу / А. Р. Толмачова. // Економіка і підприємництво. - 2016. - № 12-3. - С. 1189-1193.

5. Чемакіна, Д. А. Порівняльний аналіз сервісів для автоматизації / Д. А. Чемакіна, П. М. Каратаєва, Е. В. Тарасова. // Молодий вчений. - 2020. - № 22 (312). - С. 53-55.

Кулініч В.С., студент гр. 281-20-1

Науковий керівник: Касьяненко Лілія Володимирівна

к.е.н., доцент

Національний технічний університет “Дніпровська політехніка”

ЧАТ-БОТ, ЯК МЕТОД ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ.

Електронне урядування – це один із засобів організації державної влади за допомогою локальних (місцевих) інформаційних систем та сегментів міжнародної інформації, що не тільки допомагає висвітлити функціонування влади в реальному часі та робить його прозорим, але й доступним для зв'язку та комунікації з громадою, бізнесом та юридичними особами. Завдяки підключенню державної влади до системи електронного урядування, суспільство отримало можливість слідкувати за діяльністю чи бездіяльністю посадовців, а також розширило коло людей, які мають можливість подати запит, скаргу, інформаційне повідомлення. Варто зазначити, що електронне урядування не є заміною, аналогом або ідеєю щодо нового типу управління, він є допоміжним інструментом у взаємодії з громадськістю у сфері інформаційних технологій (ІТ). Доволі гостро питання взаємодії між органами владами і мешканцями населених пунктів постало в період пандемії SARS-CoV-2, коли були обмеження у роботі закладів громадського типу, транспортного сектору та інших місць скупчення людей та їх переміщення. І як саме ми повинні були передавати запити, скарги, інформацію? Все досить просто, на сьогодні, в епоху сучасних інформаційних технологій, можливо переведення прийом будь-яких звернень в електронну форму, з можливістю занесення їх в єдину базу та автоматичну передачу до відповідача (наприклад департамент, заступник міського голови, голова ОДА та інше). Чат-бот це не тільки просто «прийняти» та «передати», а ще й своєрідний автоматичний «конструктор» таких звернень. Саме так, більша частина населення, як правило, не знають як писати звернення, на кого саме його відправляти та яку інформацію про себе залишати. Тому чат-бот пропонує чітку конструкцію для створення запиту: данні про людину (ПІБ, номер телефону, адреса), сфера до якої відноситься проблема (в майбутньому – відповідач), суть запиту (скарга, пропозиція, зауваження і т.д.) та електронний цифровий підпис (можна залишити через авторизацію в Банківській системі). Далі людині надається інформація про Закони та нормативно-правові акти, які регулюють питання доступу до публічної інформації і видають індивідуальний номер звернення, за яким можна відстежити його статус. А отже, людині не тільки допомогли правильно скласти звернення, але й надали консультацію щодо того, як слідкувати за інформацією, скільки чекати відповідь та до кого було направлено це звернення. Окрім цього, чат-боти можуть також поставити як консультанти в різних питаннях, як наприклад: розрахувати вартість розмитнення авто, правила виїзду закордон для тварин та навіть інформацію про будь-яку установу (юридичну особу) з реєстрів

(судовий, юридичних осіб, боржників тощо). Хочу сказати, що такий метод електронного урядування як чат-бот – є ефективним на сьогодні для різних рівнів влади. Це зменшує навантаження на людей (паперове), зменшує ресурсні та трудові витрати, але при цьому розширює круг людей які почнуть взаємодіяти з органами влади та створює можливість для прозорого та відкритого ведення справ у сфері «Доступ до публічної інформації». Я вважаю, що варто зосередити увагу на цьому інструменті електронного урядування і почати його більше розвивати в своїх громадах для більш ефективного розвитку населених пунктів та країни.

Фракяни С.Е., студент гр. 124-18ск-1

Науковий керівник: Касьяненко Лілія .Володимирівна

к.е.н., доцент

Національний технічний університет “Дніпровська політехніка”

КОНЦЕПЦІЯ ТА МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Електронне урядування — спосіб організації державної влади за допомогою систем локальних інформаційних мереж та сегментів глобальної інформаційної мережі, що забезпечує функціонування органів влади в режимі реального часу та робить максимально простим і доступним щоденне спілкування з ними громадян, юридичних осіб, неурядових організацій [1].

Розвиток е-урядування потребує побудови гнучких систем, вимагає проведення скоординованих організаційно-технологічних заходів і погоджених дій органів державної влади та органів місцевого самоврядування в рамках єдиної державної політики. Впровадження електронного урядування є складним процесом, що потребує принципових змін у технології підготовки та прийняття урядових рішень та значних матеріальних, інтелектуальних та фінансових ресурсів та вимагає вирішення комплексу, правових, організаційних і технологічних проблем [2].

Ефективне впровадження технологій електронного урядування можливо забезпечити тільки в рамках реформування на сучасних засадах всієї системи органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Аналіз стану законодавства, що регулює суспільні відносини застосування технологій електронного урядування, свідчить про його фрагментарність і неповноту, наявність дублювання і суперечності нормативно-правових актів у цій сфері. Електронне урядування - не є поєднанням інформаційно-комунікаційних технологій з публічним адмініструванням. Це нова філософія державного управління, тому для реального втілення цієї ідеї в життя необхідне розроблення відповідної законодавчої бази. Необхідно здійснити відповідну адаптацію нормативної бази, що регламентує діловодство в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, до особливостей, обумовлених наданням електронних державних послуг. Потребує свого вирішення питання визначення правового статусу електронних інформаційних ресурсів, які розміщуються в комп'ютерних мережах органами державної влади та органами місцевого самоврядування як для міжвідомчого, так і для загальнодоступного використання [3].

Основні проблеми лежать у площині правової регламентації надання електронних державних послуг фізичним та юридичним особам. Необхідно чітко законодавчо визначити загальні умови надання таких послуг, а також особливості при наданні комплексних електронних державних послуг, які потребують об'єднання зусиль декількох органів влади, упорядкувати, регламентувати і стандартизувати цей процес. Особливу увагу треба приділити забезпеченню законодавчих гарантій надання таких послуг [3].

Впровадження е-урядування в Україні забезпечить якісно новий рівень управління державою та суспільством в цілому, зміцнить довіру до держави та її політики, вдосконалив взаємодію між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, бізнесом, громадянами та державними службовцями.

Якісно побудована система електронного урядування має позитивно впливати на загальний хід та наслідки проведення подальших радикальних перетворень в українському суспільстві, насамперед, соціальної і економічної реформи, розбудови соціальної держави з впливовими інституціями громадянського суспільства, особливо з тих питань, де велике значення мають методи та форми взаємодії органів державного управління та органів місцевого самоврядування з людиною та громадянином, громадськими організаціями. Подальше здійснення політики розбудови системи електронного урядування прямо залежить від політико-правового становища суспільства, фінансово-економічних можливостей держави [3].

Бібліографічні посилання

1. Електронне урядування та його основні напрямки [Електронний ресурс] – Режим доступу:

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B5_%D1%83%D1%80%D1%8F%D0%B4%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F

2. Розвиток електронного урядування в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://irf.ua/files/ukr/conception_final.pdf

3. Концепція розвитку електронного урядування в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://refdb.ru/look/1393258.html>

Олієвська М.Г., докторант

к.е.н., доцент

НДФІ ДННУ «Академія фінансового управління», м. Київ

Романов А.Д.,

к.е.н., доцент

ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана

Дем'янчука, м. Рівне, Україна

МОДЕЛЮВАННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ВИДАТКІВ НА ОСВІТУ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Відтворення людського капіталу залежить від фінансового забезпечення освіти та навчання, використання найновіших технологій навчання, інтеграції різних форм і систем навчання. Сьогодні основними джерелами фінансування освіти в Україні та в зарубіжних країнах є кошти державного та місцевих бюджетів; кошти юридичних і фізичних осіб. При цьому, середня освіта є одним із найбільших споживачів коштів платників податків, ефективність використання яких, на наш погляд, можна визначати за допомогою DEA-методу, який базується на побудові межі ефективності [2]. У цьому дослідженні як соціально-економічний об'єкт (СЕО) розглянемо поєднання категорій «заклад середньої освіти», «учень», «клас».

Вхідними параметрами (X) для СЕО у кожній області України та м. Києві будуть: середнє фінансування закладу освіти ($x_{1,j}$) у регіоні в 2018 р. (млн. грн.), видатки на одного учня ($x_{2,j}$) у регіоні в 2018 р. (грн.), видатки на один клас ($x_{3,j}$) у регіоні в 2018 р. (грн.).

За вихідні параметри (Y) процесу навчання візьмемо результати державної підсумкової атестації (ДПА) 2019 р.: середній бал з «української мови» ($y_{1,j}$), середній бал з «історії України» ($y_{2,j}$), середній бал з «математики» ($y_{3,j}$) [1].

Матриця X розмірності $i \times j$ ($i = 1..3, j = 1..25$) представляє матрицю вхідних параметрів для всіх 24 областей та м. Києва, а матриця Y розмірності $k \times j$ ($i = 1..3$) представляє матрицю вихідних параметрів для всіх областей України та м. Києва.

В такому випадку задачу математичного програмування, використовуючи теорію двоїстості, можна сформулювати у такій формі [3]:

$$\begin{aligned} \min_{\theta, \lambda} & \\ -y_j + Y\lambda & \geq 0, \\ \theta x_j - X\lambda & \geq 0, \\ \lambda & \geq 0, \end{aligned} \quad (1)$$

де θ – скалярна величина, а λ – вектор констант розмірності $j \times 1$ «вагові» коефіцієнти.

Значення \square , отримане при розв'язку задачі (1) буде мірою ефективності функціонування j -го об'єкта, при цьому ефективність не може перевищувати одиниці.

Об'єкти, для яких значення показника ефективності \square виявилось рівним одиниці, знаходяться на межі ефективності функціонування. В результаті може бути сформована кусково-лінійна межа ефективності. Точки, що відповідають тим об'єктам, у яких показник ефективності виявився меншим за одиницю, можна спроектувати на межу ефективності таким чином, що кожна із цих точок буде рівна лінійній комбінації ($X\square, Y\square$).

Частина елементів вектора \square мають нульові значення. Ці елементи відповідають тим об'єктам, які є еталонними для об'єкта, що оцінюється. Лінійна комбінація еталонних об'єктів і утворює гіпотетичний об'єкт, який знаходиться на межі ефективності. Гіпотетичний об'єкт був би ефективним, якщо існував би у реальності. Але оскільки він не існує, то значення його змінних є ціллю для реального – неефективного – об'єкта. В результаті для об'єктів з $\theta < 1$ можуть бути встановлені данні, які полягають у пропорційному скороченні вхідних факторів на величину \square при збереженні вихідних значень Y на тому ж рівні. Чим ближче точка, що відповідає даному об'єкту, до межі

ефективності, тим вище її міра ефективності [3]. Приведена модель (1) орієнтована на вхідні параметри і реалізується за наявності постійного масштабного ефекту. Для того щоб врахувати можливість змінного масштабного ефекту додамо у нашу модель обмеження на суму «вагових» коефіцієнтів λ [3]:

$$\sum \lambda_i = 1. \quad (2)$$

Наслідком такого обмеження є формування випуклої лінійної комбінації еталонних об'єктів.

Результати розв'язку задачі (1) з обмеженнями (2) та визначенні міри ефективності функціонування соціально-економічного об'єкта та перевитрати $\lambda_{x_{i,j}}$ для по кожному вхідному параметру $x_{i,j}$ для областей України та м. Києва наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Параметри розв'язку задачі (1) з обмеженнями (2) для регіонів України

Регіон	Показник ефективності \square	$\lambda_{x_{1,j}}$	$\lambda_{x_{2,j}}$	$\lambda_{x_{3,j}}$
м. Київ	1	0	0	0
Вінницька	0,9766	578,9752	579,52	0
Волинська	1	0	0	0
Дніпропетровська	0,9705	1346,2818	0	35464,69
Донецька	1	0	0	0
Житомирська	0,9385	1,4454	221,06	0
Закарпатська	0,9285	0	0	0
Запорізька	0,9473	0	0	15841,47
Івано-Франківська	0,9014	0	0	0
Київська	0,9535	173,5707	0	0
Кіровоградська	0,9784	0	139,13	0
Луганська	1	0	0	0
Львівська	0,9824	1302,9883	0	0
Миколаївська	0,9865	0	0	184054,27
Одеська	1	0	0	0
Полтавська	0,9472	0	0	8049,28
Рівненська	0,9942	0	0	2797,35
Сумська	1	0	0	0
Тернопільська	1	0	0	0
Харківська	1	0	0	0
Херсонська	0,9915	0	0	93,84
Хмельницька	0,9656	0	0	0
Черкаська	1	0	0	0
Чернівецька	1	0	0	0
Чернігівська	1	0	0	0

Таким чином, ефективними є видатки на одного учня у таких областях як Волинська, Одеська, Сумська, Тернопільська, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська області та м. Київ. Щодо видатків в інших регіонах України, то їх ефективність є менше 1 і для остаточних висновків про повному та якість фінансування освіти в цих регіонах необхідно провести додаткові розрахунки з урахуванням допоміжних індикаторів та параметрів.

Бібліографічні посилання

1. Видатки на освіту. <https://mof.gov.ua/uk/the-reform-of-education>
2. Cooper W.W. Data Envelopment Analysis: A Comprehensive Text with Models, Applications, References, and DEA-Solver Software / W.W. Cooper, L.M. Seiford, K. Tone. – Boston: Kluwer Academic Publishers, 2000. – 318 p.

3. Data Envelopment Analysis: Theory, Methodology, and Application / A. Charnes, W.W. Cooper, A.Y. Lewin, L.M. Seiford. – Boston: Kluwer Academic Publishers, 1994. – 513 pp.

Фракияц К.Е., студентка гр. 281-19-1
Науковий керівник: Касьяненко Лілія .Володимирівна
к.е.н., доцент
Національний технічний університет “Дніпровська політехніка”

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ COVID-19 ТА ОСВІТА В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ

Стан економічних та соціальних наслідків України тісно пов'язаний з успішним перетворенням сучасних регіонів, проте сьогодні регіони переживають несприятливий вплив соціальних та економічних факторів, спричинених COVID-19. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) підвищила статус спалаху COVID-19 від епідемії до пандемії. Визнання спалаху пандемією вказує на те, що він офіційно поширився по всьому світу. На жаль, результатом поширення вірусу є ускладнення ситуації в окремих країнах та регіонах, велика кількість заражень, смертей та інфікованих країн[1].

За оцінками експертів Oxford Economics, внаслідок поширення коронавірусу зростання світового ВВП у першому кварталі 2020 року сповільниться до 1,9%, порівняно з першим кварталом 2019 року. Це вимагає перегляду прогнозу світового зростання на 2020 рік з 2,5% до 2,3%. Для порівняння, в 2019 році світова економіка зросла на 2,6% порівняно з 2018 роком. Всього ж, за оцінками Oxford Economics, в залежності від сценарію розвитку подій “епідемічні” втрати світової економіки можуть становити від 0,4 до 1,1 трлн дол. США[2].

В період карантину діяльність місцевої влади фактично мала два виміри:

1. Виконання рішень центральної влади;
2. Реалізація заходів місцевого рівня (місцеві рішення, місцеві гроші). При цьому слід зазначити, що в період пандемії місцева влада керується рішеннями та рекомендаціями, які приймаються на центральному рівні, що не завжди мало місце в Україні.

COVID-19 створив цілу низку викликів для регіонів, без адекватного розуміння яких неможливо оцінити відповідну політику як на центральному, так і на місцевому рівні[3].

Відсутність досвіду реагування на загальнонаціональному та регіональному (місцевому) рівнях на глобальні кризи як такі. До того ж пандемія COVID-19 виявилась надзвичайно серйозним викликом для всіх країн незалежно від рівня економічного розвитку.

Складність пошуків адекватної відповіді на зумовлені COVID-19 проблеми багато в чому пов'язано з високим рівнем невизначеності, яким характеризується середовище, в якому функціонують органи влади різного рівня. З іншого боку, ситуація ускладнюється необхідністю шукати певний компроміс між вирішенням медичних (гуманітарних), економічних та соціальних проблем, викликаних пандемією COVID-19.

Як і в багатьох інших країнах, центральна та регіональна (місцева) влада України не мала планів антикризових дій на випадок пандемій.

Медичні установи України (як і багатьох країнах світу) не мали в достатній кількості базового медичного обладнання, що зумовило необхідність сконцентрувати зусилля на вирішенні нагальних проблем системи охорони здоров'я. В цілому в світі ж політика боротьби з пандемією була, передовсім, спрямована на попередження колапсу національних систем охорони здоров'я. І в цьому сенсі дії України відповідали світовому тренду, хоча на відміну від інших країн її можливості були досить обмеженими.

Розгортання пандемії COVID-19 супроводжується зростанням невизначеності, з якою стикаються громадяни, бізнес та політики. Очевидно, що невизначеність сьогодні ускладнює прийняття відповідних рішень на всіх рівнях урядування.

Слід окремо зазначити, що пандемія COVID-19 хронологічно співпала з завершенням процесу децентралізації в країні.

У зв'язку із спалахом COVID-19 по всьому світу школи, коледжі та університети перейшли до електронного навчання. Дистанційне навчання залишається єдиним життєздатним варіантом для школярів і студентів для отримання доступу до навчання. У березні 2020 р. Генеральний директор організації ЮНЕСКО Одрі Азулай заявила, що через пандемію коронавірусу COVID-19 понад 1,5 мільярда молодих людей у 165 країнах світу не можуть відвідувати заняття через закриття загальноосвітніх навчальних закладів. Реальність показала, що не всі заклади вищої освіти технічно підготовлені, тож лекції та семінари проводились з використанням сервісу Google Classroom, знання оцінювались за допомогою текстових тестів, підготовка та презентація проєктів проводилася через Skype, нові платформи, ресурси та соціальні мережі (Moodle, Zoom, Skype, Viber, Telegram та Messenger). А вчителі, як додатковий матеріал, почали використовувати зовнішні системи дистанційного навчання[4]. Студенти зазначили відсутність живого спілкування, брак часу на виконання завдань, зобов'язання виконувати свої сімейні обов'язки щодо контролю/догляду за молодшими братами, поки школи закриті на період проведення онлайн-занять, обмежений доступ до комп'ютера, оскільки батьки теж переведені на віддалену роботу.

Бібліографічні посилання

1. Вплив пандемії COVID-19 на соціально-економічний розвиток Тернопільської області. Постановка проблеми та аналіз досліджень [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/32730/2/GEB_2020v65n4_Sorokivska_O-Impact_of_COVID_19_pandemic_74-87.pdf
2. Коронавірус: епідемія як економічний шок [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://rpr.org.ua/news/koronavirus-epidemiia-iak-ekonomichnyy-shok/>
3. Ковід-19 та економічна активність: дилема для місцевої влади [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ier.com.ua/files/Projects/2020/COVID/COVID_brief_report_1.pdf
4. Covid-19 та дистанційне навчання у закладах вищої освіти: аналітичний огляд наукових публікацій з міжнародних видань [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://nubip.edu.ua/node/79877>

Богомазов В.К., магістрант

*Науковий керівник: Горпинич Олександр Володимирович
доцент*

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ УСТАНОВИ В УМОВАХ РОЗШИРЕННЯ ЇЇ ЕКОНОМІЧНОЇ САМОСТІЙНОСТІ

Водні ресурси відіграють першочергову роль в життєдіяльності людства і регулювання витрат водокористування, а також контроль за ними та моніторинг всіх процесів, як економічних так і екологічних впливають на подальше життя. Розвиток сучасного виробництва супроводжується постійно зростаючим дефіцитом такого невід'ємного ресурсу, як вода. Водні ресурси стали одним з лімітуючих факторів економічного росту.

Україна знаходиться на новому етапі економічного розвитку та ринкових стосунках, тому діюча сьогодні система управління водними ресурсами та водним господарством також потребує реформування. Відсутність ефективних механізмів підвищення економічних показників діяльності, не відповідне фінансування функціонування галузі водного господарства та незадовільний технічний стан основних фондів, являються основними проблемами водогосподарського комплексу. Тому доцільним є дослідження і обґрунтування шляхів підвищення ефективності діяльності водного господарства в даній області.

Проблема пошуку шляхів підвищення діяльності підприємства водного господарства в умовах розширення його економічної самостійності до кінця не вирішена, у зв'язку з чим, дослідження в даній області є актуальними як з теоретичної, так і з практичної точок зору.

В законі України «Про Загальнодержавну програму розвитку водного господарства» [1] зазначено, що можливими варіантами розв'язання проблеми поліпшення діяльності водного господарства можуть бути наступні пропозиції.

Перший варіант передбачає застосування переважно механізму державного впливу на розвиток галузі водного господарства, як це прийнято у більшості країн світу. Такий підхід прискорює трансформаційні процеси, однак у зв'язку з недостатнім бюджетним фінансуванням не є оптимальним.

Другий варіант передбачає поглиблення лібералізації економічних відносин, що може сприяти трансформаційним процесам і забезпечити розвиток галузі водного господарства, однак не має достатніх правових підстав, особливо в частині інноваційного розвитку, що не дає змоги досягти позитивних результатів у короткі строки.

Третій, оптимальний варіант розв'язання проблеми, полягає у системній реалізації державної політики в галузі водного господарства, закріпленої у чинних державних програмах, а також у використанні ресурсів держави, для розвитку регіонів та приватного бізнесу з метою інноваційно-інвестиційного розвитку галузі, що надасть можливість: значно підвищити ефективність державного управління; використати переваги, які виникають під час реалізації гнучкої бюджетної, податкової та фінансово-кредитної політики.

В правових умовах дії такого нормативного акту темпи росту і приросту більшості показників господарської діяльності Солонянського міжрайонного управління водного господарства (Дніпропетровська область) зменшуються (середньорічна вартість основних фондів в період з 2017 по 2018 рр. знизилась на 18% і склала 5366770 грн; рентабельність послуг з водопостачання за цей період зменшилась на 70% і становить 2,5%; коефіцієнт платоспроможності підприємства за період аналізу знизився на 13% і становить 0,64), що підтверджує необхідність впровадження механізму підвищення ефективності діяльності державного підприємства.

Лінійні регресійні моделі залежностей між загальним прибутком підприємства та рівнем доходів спецфонду та загальним прибутком і рівнем доходів від загального, показали, що основний вплив на динаміку загального прибутку, здійснюють грошові кошти від спецфонду підприємства, про це свідчить коефіцієнт кореляції ,який дорівнює 0,952 і

коефіцієнт детермінації, який дорівнює 0,906, тобто 90,6% зміни загального прибутку, обумовлено зміною доходів спеціального фонду, а 9,4% - впливом інших факторів. Таким чином, обґрунтовано доцільність розширення видів господарської діяльності спеціального фонду, платних послуг які можуть надаватися управлінням водного господарства на замовлення юридичних і фізичних осіб згідно з чинним законодавством.

Лінійні прогнозуючі моделі методом експоненціального згладжування на період 2016-2018рр. для показників: рентабельності послуг з водопостачання і коефіцієнта платоспроможності господарської діяльності підприємства, показують зниження показників з кожним роком прогнозу (рентабельність послуг за три роки знижується на 37%, коефіцієнт платоспроможності – на 8%). Таке зниження показників, свідчить про неефективну діяльність підприємства і потребу в його реструктуризації з диверсифікацією виробництва для поліпшення показників виробничо-господарської діяльності.

Для Солонянського міжрайонного управління водного господарства диверсифікація виробництва здійснюється за стратегією диверсифікації, що базується на реструктуризації, відновленні та економії, яку застосовують, коли менеджменту підприємства необхідно підвищити його ефективність для покращення економічних показників господарської діяльності.

Підвищення ефективності підприємства водного господарства в умовах розширення його економічної самостійності забезпечується централізованим питним водопостачанням сільських населених пунктів, де раніше користувались привізною водою, розширення обсягів використання для питного водопостачання підземних вод за рахунок буріння свердловин з повним їх облаштуванням, впровадженням енергозберігаючої технології при перекачуванні води.

Методика визначення ефективності інвестиційного проекту, який складається з взаємозалежних технологічно-організаційних рішень по підвищенню ефективності діяльності водного господарства, визначає доходність інвестиційного проекту за допомогою економічних показників оцінки ефективності інвестиційного проекту – чистого дисконтованого доходу, індексу доходності.

Технологічно-організаційне рішення по введенню послуги на питне водопостачання Солонянським міжрайонним управлінням водного, дозволило отримати економічний ефект 4754800 грн за рік, а також покращило соціальне середовище регіону. Технологічно-організаційне рішення по введенню послуг з буріння водозабірних свердловин підприємством дозволило отримати чистий економічний ефект від впровадження послуги на суму в 2427000 грн. Енергозберігаюче технологічно-організаційне рішення щодо заміни насосних установок при перекачуванні води для економії енергоресурсів на насосних станціях Солонянського МУВГ дозволяє заощадити коштів на суму в 416400 грн.

Удосконалена організаційна структура управління диверсифікованим виробництвом на відміну від існуючої, містить корпоративний центр управління, підрозділ з буріння, будівельний підрозділ, бюро по маркетингу, планове бюро, фінансове бюро, службу збуту. Кількість працівників на підприємстві збільшилась на 22 особи.

Підвищення ефективності підприємства водного господарства в умовах розширення його економічної самостійності здійснюється на підставі реструктуризації підприємства з диверсифікацією виробництва за рахунок впровадження економічно взаємозалежних технологічно-організаційних рішень і удосконалення організаційної структури управління диверсифікованим підприємством.

Бібліографічні посилання

1. Закон України «Про Загальнодержавну програму розвитку водного господарства» № 2988-III від 17.01.2002 // [Електронний ресурс] Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2988-14> – Назва з екрана.

Гайнудінова В. О., студентка гр. 281м-19-1
Науковий керівник: Горпинич Олександр Володимирович
доцент
Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МІСЦЕВОГО КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РОЗШИРЕННЯ САМОВРЯДУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Ефективність реалізації реформи міжбюджетних відносин у контексті децентралізації дала позитивні результати. Вдала проведена бюджетна децентралізація сприяла нарощенню фінансового потенціалу територій, активізації інвестиційної діяльності. Новації Бюджетного та Податкового кодексів України сприяли збільшенню дохідної частини місцевих бюджетів, але в той же час коштів недостатньо.

Встановлено, що місцевий бюджет є основною фінансовою базою кожного міста, який визначає і закріплює відносну економічну самостійність органів місцевого самоврядування та активізує господарську діяльність, зокрема підприємницьку діяльність комунальних підприємств, на відповідній території.

Більшість комунальних підприємств України є низькорентабельними або збитковими, що зумовлено генезисом їх історичного розвитку та відсутністю збалансованих програм розвитку. При розробці стратегій підприємницької діяльності комунальних підприємств необхідно враховувати специфіку їх діяльності та їх концептуальні відмінності від інших суб'єктів економіки.

Для розуміння особливостей комунального підприємства і відповідно усіх причин і наслідків його неефективної діяльності наведено концептуальні відмінності функціонування комунального і приватного підприємства. Відзначено, що комунальні підприємства функціонують у більш регульованому внутрішньому середовищі, створюються з метою забезпечення потреб територіальних громад та обмежені певним рівнем рентабельності.

Одна з функцій комунального підприємства «Благоустрій міста» полягає у контролі та організації ліквідації незаконно встановлених тимчасових споруд, кіосків, МАФів. З одного боку, ліквідація зазначених об'єктів впливає на покращення виду нашого міста, з другого – зменшується надходження в місцевий бюджет, пов'язані з результатами фінансово-економічної діяльності кіосків (місцевий податок).

З метою підвищення ефективності підприємницької діяльності комунального підприємства розроблена удосконалена організаційна структура комунального підприємства з урахуванням підсилення підприємницької складової в його діяльності.

Аналіз сучасного стану діяльності комунальних підприємств місцевого самоврядування дозволив детально розглянути проблеми їх функціонування та перспективи розвитку підприємницької діяльності. На основі виявлених недоліків функціонування підприємств із застосуванням можливостей зовнішнього оточення, запропоновані напрямки удосконалення бізнес-процесів місцевих комунальних підприємств. Для комунального підприємства «Благоустрій міста» (м. Дніпро) визначено 19 напрямків підприємницької діяльності.

PEST-аналіз та SWOT-аналіз місця та стану функціонування комунальних підприємств як бізнес-суб'єктів засвідчить, що поряд з негативними чинниками, що обумовлюють слабкі аспекти проходження бізнес-процесів комунальних підприємств, є й позитивні. Так до можливостей розвитку підприємницької діяльності таких підприємств зараховують упровадження сучасних бізнес-маркетингових досліджень, інноваційних бізнес-проектів.

Визначені напрями удосконалення управління діяльністю комунальних підприємств розподілено на три рівні: держава, галузь, комунальне підприємство. Мета такого розподілу є урегулювання інтересів між органами влади, місцевого самоврядування та суб'єктами

економічної діяльності. Досягнення ефективних результатів підприємницької діяльності впливає на розширення доходної частини місцевого бюджету.

Враховуючи те, що економічна ефективність виражається через підвищення прибутковості, оцінювати її слід, у першу чергу, за показниками прибутковості, розміру доходу, що відраховуються до бюджету тощо, тобто за економічними критеріями, але також застосовуються соціальні критерії, що враховують інтереси мешканців відповідної територіальної громади.

Обґрунтування сутності поняття «стратегія» дозволило визначити три основні характеристики фінансової стратегії, а саме: визначає найкращу спрямованість фінансової діяльності; націлює на економію всіх видів витрат; спрямовує на мобілізацію капіталу для підтримки виробничих, дослідницьких, маркетингових та інших стратегій підприємства.

Стратегія фінансового забезпечення підприємств комунального господарства спрямована на досягнення стабільного надходження у встановлені строки, необхідних обсягів фінансових ресурсів, з метою збалансування потреби в них на кожному етапі життєвого циклу комунального підприємства та надходження коштів до місцевого бюджету.

Підприємницька діяльність комунального підприємства здійснюється на підставі застосування альтернативних стратегій: поступового розвитку, стабілізаційний, інерційний та захисний (антикризовий). Такі альтернативи сприятимуть реалізації стратегічного «набору цілей» розвитку комунального підприємства.

Обґрунтована концепція регулювання відносин, пов'язаних з орендою майна територіальної громади міста як джерела доходу комунального підприємства реалізує на практиці механізм поповнення доходної частини бюджету м. Дніпра. Концепція містить розділи: мета і завдання, нормативно-методичне забезпечення регулювання орендних відносин, засади орендних відносин, напрямки реалізації Концепції, визначення умов оренди та орендної плати, надходження та використання коштів від оренди майна.

Розподіл коштів, що надійшли від підприємницької діяльності (оренда комунального майна) комунального підприємства здійснюється таким чином: 90% від загальної суми надходжень, після розрахунку з державним бюджетом по ПДВ, щомісячно перераховуються до місцевого бюджету; 10% від загальної суми надходжень, після розрахунків з бюджетом по податку на прибуток, перераховуються на поточний рахунок комунального підприємства.

Нестеренко К. В., студентка

Науковий керівник: Касьяненко Лілія Володимирівна

к.е.н., доцент

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

ВЗАЄМОДІЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА БІЗНЕСУ: ФОРМУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Публічна влада — це вид суспільно-політичної влади, в основу якої покладено публічний інтерес та розповсюджується за територіальним принципом на всі шари суспільства. Вона складається з людей, що професійно займаються управлінням і складають апарат влади. Апарат публічної влади існує й функціонує за рахунок податків з населення і призначений для того, щоб діяти у суспільних інтересах. Існує два види публічної влади:

- 1) державна влада;
- 2) влада місцевого самоврядування (муніципальна влада).

Бізнес – це комерційна, підприємницька і будь-яка інша діяльність, направлена на вирішення завдань, пов'язаних у кінцевому рахунку із здійсненням на ринку операцій обміну товарів і послуг між економічними суб'єктами ринку задля отримання прибутку.

У розвинутих країнах давно виникла особлива форма взаємодії бізнесу і влади. Для даної взаємодії в Україні використовується термін - "державно-приватне партнерство".

Цікавість щодо взаємодії влади та бізнесу з'явилася лише в останнє десятиліття, бо в Україні погіршилася соціально-економічна ситуація, що ускладнювала виконання власне державою суспільно значущих функцій, а бізнес був зацікавлений в нових об'єктах для інвестування. У нашій країні істотно скоротився державний сектор, а функції управління найважливішими об'єктами життєзабезпечення поступово передаються приватному бізнесу.

Через це в органах публічної влади постала актуальна проблема:

- перехід до стратегічного партнерства з приватним сектором;
- формування такого економічного порядку і систему взаємовідносин, які забезпечували б і гарантували майбутнє країни.

За даних передумов з'явився прийнятий 1 червня 2010 року Закон України «Про державно-приватне партнерство». У ньому визначені основні ознаки державно-приватного партнерства:

- забезпечення вищих техніко-економічних показників ефективності діяльності, ніж при здійсненні такої діяльності державним партнером без залучення приватного партнера;
- довговічність відносин (від 5 до 50 років);
- передача приватному партнеру частини ризиків у процесі здійснення державно-приватного партнерства;
- внесення приватним партнером інвестицій в об'єкти партнерства з джерел, не заборонених законодавством.

У сфері державно-приватного партнерства діє цілий ряд Законів України, який створює законодавчу базу для його розвитку, а саме: Закон України «Про оренду державного та комунального майна», Закон України «Про фінансовий лізинг», Закон України «Про оренду землі» тощо. Таким чином, до березня 2012 року була практично сформована нормативно-правова база, необхідна для початку реалізації положень Закону України «Про державно-приватне партнерство».

В Україні державно-приватне підприємство розглядається як ефективний спосіб впровадження нових прогресивних механізмів співпраці між державою, органами місцевого самоврядування та приватним сектором, залучення приватних інвестицій в традиційно державні сфери економічної діяльності.

Одна із найважливіших частин угод партнерства держави та бізнесу – це розподіл завдань та можливих ризиків. Концепція моделі партнерства державного і бізнесу проходять у такі етапи:

- розробка проекту, у рамках якого приватний сектор відповідно до вимог держави планує, споруджує об'єкт інвестицій і частково управляє;
- фінансування інвестицій держави, у тому числі у формі плати за використання інфраструктури;
- укладання довготривалого договору у якому будуть розкриті питання терміну та способу оплати, його залежність від якості послуг і певних економічних подій, розподіл витрат;
- перехід об'єкта інвестицій у приватну або державну власність після закінчення строку договору.

Модель партнерства влади та приватного сектору розглядається як спосіб використовувати ресурси приватного сектора для:

- розвитку інфраструктури;
- підвищення якості і збільшення обсягу суспільних послуг;
- позбавлення держави специфічних ризиків, пов'язаних з виконанням проектів.

Оптимальні моделі партнерства держави та бізнесу мають сприяти можливості для реалізації таких аспектів:

- швидка реалізація найважливіших проектів;
- прискорення розвитку регіонів;
- підвищення економічної ефективності;
- поліпшенню механізмів і моделей надання послуг;

- полегшенню фінансового тягаря, який лежить на державі;
- зниженню інвестиційних витрат;
- оптимізації структури фінансування за рахунок використання інвестиційної підтримки та розширенням доступу до нових джерел фінансування.

Як можна побачити, процес взаємодії публічної влади та бізнесу в нашій країні запущений відносно недавно. Окрім цього, уже створені всі нормативно-правові умови для реалізації даного проекту. Вище названа взаємодія дає великій поштовх Україні в розвитку інфраструктури та поліпшенні загального життя громадян. Адже це сприяє накопиченню більшого капіталу, який потім піде на модернізацію нашого життя.

Бібліографічні посилання

1. Моделі взаємодії влади та бізнесу в умовах ринкової економіки. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgiin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/sre_2013_4_6.pdf
2. Розвиток державно-приватного партнерства в Україні: проблеми і перспективи. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/83143988.pdf>
3. Що таке публічна влада. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%B2%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0
4. Проблема визначення поняття публічної влади в теорії держави та права. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/44749/2/2017n884_Kovalchuk_S-The_problem_of_defining_47-51.pdf
5. Поняття, види та ознаки публічної влади. URL: http://yurist-online.com/ukr/uslugi/yuristam/literatura/dergh_bud/08.php
6. Становлення взаємодії влади, бізнесу і суспільства в ринкових умовах. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgiin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/sre_2013_3_5.pdf
7. Державно-приватне партнерство. URL: <http://ww2.if.gov.ua/snyatynska/ua/publication/content/28887.htm?141247888=0ffc2ee05d3f7e545202d7aaff4e>
8. ДПП як засіб модернізації економіки та підвищення якості держпослуг. URL: <https://corporate.interlegal.com.ua/dpp-yak-zas-b-modern-zats-ekonom-ki-t/>

Проскурня А.В., магістрант

Науковий керівник: Ісіков Сергій Михайлович

к-т наук з держ. управ., доцент

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД НА ПРИНЦИПАХ ДЕРЖАВНО ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Розвиток об'єднаних територіальних громад є об'єктивною необхідністю і обумовлений наявністю загальноосвітніх, загальнодержавних, місцевих тенденцій в соціально-економічній та екологічній сферах. В Україні, як і в інших країнах світу, активно розвивається та запроваджується стратегічний підхід до планування сталого територіального розвитку. Активізація такої діяльності, з одного боку, є закономірним етапом розвитку регіонів та окремих територій, з іншого – намаганням регіонів знайти адекватні інструменти,

які б допомагали відповісти на виклики сучасного глобалізованого світу, коли істотно пришвидшуються різноманітні зміни, в тому числі політичні, економічні, соціальні, технологічні, екологічні. Таким чином, починаючи планувати довгостроковий розвиток громади, потрібно орієнтуватися на три складові стратегії: розвиток місцевої економіки; розвиток людського капіталу; збереження довкілля.

Процес стратегічного планування – це довготривалий творчий процес, як правило розробляються на 7-10 років із певним алгоритмом дій, який покликаний вирішити питання забезпечення сталості розвитку територіальної громади [1]. Стратегічне планування в об'єднаних територіальних громадах (ОТГ) регулюється нормативними документами, зокрема наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.03.2016 р. № 75 [2].

На сучасному етапі розвитку суспільства, ефективність багатьох територіальних громад залежить від розвитку сільського зеленого туризму. Створення умов для відпочинку сприятиме вирішенню соціально-економічних проблем для більшості громад, а саме, дає можливість створити нові робочі міста, отримати прибуток від надання послуг туристам, підтримати якість життя та добробут сільського населення, забезпечити відродження сільської території.

Формування стратегічного розвитку рекреаційних зон навколо великих міст є актуальною проблемою через необхідність оздоровлення та відновлення сил населення, також це основа для взаємодії органів влади та громадськості стосовно створення сприятливих умов використання природно-рекреаційних ресурсів і їхнього потенціалу. Більш того, попит на рекреацію та туризм щороку зростає. Це пов'язано з великою зайнятістю населення, оскільки люди все більше і більше часу проводять на роботі і можливості для відпочинку бракує. Тоді виникає потреба в рекреації, туризмі та в активних видах відпочинку недалеко від своєї домівки.

Вдосконалення саме цієї складової стратегічного плану Царичанської територіальної громади (Дніпропетровська область) буде сприяти розвитку рекреації та туризму в цілому, що є одним з пріоритетів соціально-економічного зростання території. Кластер відповідає всім умовам для розвитку бізнесу в галузі туризму, дозвілля та відпочинку («Царичанський Трускавець»). Існують елементи такої інфраструктури: лікувально-столова вода, лікувальні грязі, річка, ліси, будівля районної лікарні, пам'ятки архітектури та історії.

В умовах децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування перспективним та стратегічним напрямом реалізації принципів сталого розвитку, методології «зеленої» економіки у сфері регіонального природо-господарювання повинне стати широке застосування механізмів та моделей розвитку державно-приватного партнерства для вирішення фінансово-економічних та інвестиційних проблем функціонування природно-ресурсних об'єктів державної та комунальної власності.

Під державно-приватним партнерством в туризмі розуміють залучення приватного сектора органами державної влади на контрактній основі і на умовах компенсації витрат, розподілу ризиків, зобов'язань і компетенції для:

- більш ефективного та якісного виконання завдань органів державної влади у сфері розвитку, збереження, реставрації та популяризації пам'яток історії та культури, збереження та розвитку культурно-національної самобутності народу;
- створення сприятливих умов для розвитку туризму;
- сприяння підвищенню привабливості відвідуваності країни в туристських цілях у світовому співтоваристві [3].

Стратегічні орієнтири збалансованого, інноваційно орієнтованого природо-господарювання в умовах децентралізації повинні передбачати застосування різноманітних механізмів державно-приватного партнерства у справі раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів, підвищення якості довкілля, а також розвитку об'єктів природоохоронної (екологічної) інфраструктури.

Бібліографічні посилання

1. Бриль М. Стратегія – основа становлення та розвитку ОТГ / М. Бриль // Місцеве самоврядування. – 2018. – №5. : [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2018/may/issue-5/article-36538.html>
2. Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади» № 75 від 30.03.2016 р.
3. Лісіцина І.І. Державно-приватне партнерство в галузі туризму: зарубіжний досвід / І.І. Лісіцина // Бізнес Інформ. – 2013. – № 11. – С. 196–203.

Швечиков Б.Р., студент гр. 076-17-2

Науковий керівник: Касьяненко Лілія Володимирівна

к.е.н., доцент

Національний технічний університет “Дніпровська політехніка”

РИЗИКИ ПІДПРИЄМСТВ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ

Підприємницька діяльність як така, у першочерговому своєму розумінні – це мінливий ризикований процес. Іншого ж значення набуває така властива йому ризикованість, коли мова йде про кризи: глобальні та всеосяжні.

Увесь 2020 рік як для України, так і для Польщі, так і для усієї Європи став періодом потужних викликів. Коронавірусна криза завітала майже до усіх куточків та торкнулася всіх сфер суспільного життя в країні. На цьому тлі особливе місце посідає саме підприємництво, бо саме воно є рушієм та двигуном економіки будь-якої держави. Тож, варто розглянути, з якими ризиками стикаються можуть і стикнутися підприємства, зокрема малий та середній бізнес у часи глобальної пандемії COVID-19.

Слабкі економіки окремих країн без продуманої програми дій чекає системна і всеохоплююча криза. Підприємства також постають перед проблемами збереження ділової активності, фінансової стійкості та робочих місць. Саме тому важливим питанням сьогодення є визначення пріоритетів розвитку окремих видів економічної діяльності в процесі подолання рецесії, яка спричинена пандемією вірусу COVID-19, і можливостей підприємств у забезпеченні безперервної роботи та збереження бренду роботодавця.

Слід зазначити, що малий та середній бізнес є рушійною силою і має можливість швидко підлаштовуватись до змін та кон'юнктури ринку, оскільки вони першими реагують на нові потреби та бажання клієнтів. Переважно саме діяльність малого та середнього бізнесу обумовлює комфортне життя споживачів. В економіці країн в яких переважає середній та малий бізнес є найбільш стабільна економіка порівняно з іншими країнами.

Однак малому та середньому бізнесу на даний час важко адаптуватись до негативного динамічного руху епідеміологічних процесів.

Як зазначає Спілка українських підприємців, майже 60% власників бізнесу продовжують діяльність під час обмежень (це переважно великий та середній бізнес), ще 29% – припинили роботу (характерно для малого бізнесу) [1]. Однак, варто зазначити, що фінансові надходження вразі зменшились, через те, що підприємства були змушені скоротити кількість робочих місць майже на половину. Більшість малих та середніх підприємств знаходиться на етапі виживання, або ж виходять у «мінус», що поступово наближає їх до банкрутства

Ризики, з якими стикнулася світова економіка за період запровадження карантинних заходів від пандемії COVID-19, розглянуто в табл. 1. Найбільшими ризиками, з якими зіткнулась економіка під час пандемії, є фінансова нестабільність і зниження рівня зайнятості населення. Можливість відновлення економіки після закінчення карантину напряму залежить від того, наскільки швидко буде поповнений бюджет і зможуть відновити роботу підприємства

галузей, внесок яких в економіку країни найбільший за рівнем зайнятого населення і створення доданої вартості.

Таблиця 1. Основні ризики виробників від запровадження карантинних заходів в умовах пандемії COVID-19

Джерела ризиків	Ризики	Наслідки
Зниження споживчого попиту	Зниження обсягів виробництва і реалізації продукції. Зниження імпорту, обмеження поставок окремих видів продукції. Скорочення обсягів інвестицій. Зміни споживчого попиту. Зниження купівельної спроможності населення. Неготовність до альтернативних шляхів задоволення попиту	Зростання безробіття. Зниження купівельної спроможності населення. Неможливість задоволення попиту в окремих видах продукції. Зниження рівня ділової активності. Скорочення ВВП. Погіршення рівня життя населення
Заборона на транспортне сполучення	Зниження експорту й імпорту. Зниження обсягів послуг туристичних галузей. Повна або часткова зупинка виробництва окремих товарів або послуг, які пов'язані з логістичними потоками. Руйнування торгових ланцюгів постачань продукції. Скорочення робочої сили	Обмеження поповнення валютних запасів. Зростання безробіття. Обмеження виробництва певного кола продукції і споживання послуг. Можливість банкрутства. Недостатність фінансових ресурсів для відновлення
Зупинка виробництва продукції для певних підприємств	Зниження обсягів виробництва і реалізації окремих видів продукції і послуг. Скорочення інвестицій. Руйнування торгових ланцюгів постачань продукції. Недостатність фінансових ресурсів для відновлення	Скорочення ВВП. Зростання безробіття. Зниження рівня життя населення. Зниження рівня ділової активності. Можливість банкрутства. Зниження рівня капіталізації компаній
Незадовільний розвиток медицини	Відсутність необхідного медичного обладнання і медикаментів. Відсутність необхідної кількості ліжок-місць у медичних закладах. Відсутність засобів захисту медичних співробітників, тестів і належних лікувальних препаратів. Низька кваліфікація медичного персоналу. Нестача фінансування медичних закладів щодо боротьби з COVID-19	Зростання кількості захворювань. Зростання смертності серед хворих. Скорочення кількості хворих, що видужали. Недостатність медичної допомоги хворим. Зростання рівня смертності серед медичного персоналу. Панічні настрої серед населення. Медики відмовляться працювати

Отже, для збереження та стабілізації малого та середнього бізнесу слід здійснити широкий комплекс системних заходів щодо підтримки бізнесу шляхом вивчення досвіду урядів інших країн стосовно цього питання, і розуміючи особливості національної економіки, впроваджувати відповідні заходи в Україні. До прикладу, нещодавно уряд увів в дію режим карантину вихідного дня, що мало за мету зменшити скупчення людей на вихідних і майже звести до мінімуму сферу сервісу та розваг. Та згідно із останньою статистикою від Monobank, на перших карантинних вихідних кількість наземних покупок у порівнянні з некарантинними вихідними знизалася лише на 16,2%, на других на 17,9% [3]. Це частково компенсувалось

ростом інтернет- операцій: +0,94% і 3,04% за перший і другий вікенд відповідно. Звичайно, це не є репрезентативне дослідження, але загалом певну тенденцію можна все ж таки відзначити. Тож, відсутність контролю від уряду з одного боку та відсутність дисципліни у населення з іншого боку призводить до того, що лише 16-18% населення залишається вдома, але ж і з тих, є, можливо, й ті залишаються вдома, бо не мають змоги навідатися до зачинених закладів. У підсумку виходить результат – люди не вдома, а бізнес зазнає втрат, а це зростання кількості нових заражень та зниження економічної спроможності підприємств.

Підсумовуючи, уряду України дуже необхідно розробити механізми фінансової підтримки малого бізнесу. Можливо розглянути питання щодо страхування малого та середнього бізнесу від збитків, що завдала пандемія. Підприємцям, які працюють он-лайн потрібно надати допомогу зі сторони уряду для посилення кібербезпеки щодо збереження та не ушкодження конфіденційних даних, шукаючи можливості впровадити на час пандемії зменшення податкового тягара, а також зменшення ставок по кредитах.

Бібліографічні посилання

1. Коронавірус VS бізнес: половина підприємців протримається на карантині не більше місяця [Електрон. ресурс]/Економічна правда // Режим доступу – <https://www.epravda.com.ua/publications/2020/04/2/658857/>
2. Федулова, І., Джулай, М. Економічні наслідки пандемії covid-19 для підприємств України./ Федулова, І., Джулай, М.// Вісник КНТЕУ. – 2020. - №4(132)2020. – с. 74-91.
3. Співзасновник Monobank про карантин вихідного дня: Люди гуляють, а бізнес страждає : inforesist.org, 24 листопада 2020. URL: <https://inforesist.org/ua/spivzasnovnyk-monobank-pro-karantyn-vyhidnogo-dnya-lyudy-gulyayutp-a-biznes-strazhdaye/> (дата звернення: 25.11.2020).

Сапунова О.І., магістрант

Науковий керівник: Ісіков Сергій Михайлович

к-т наук з держ. управ., доцент

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМ ПІДПРИЄМНИЦТВОМ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Для будь-якої держави, незалежно від рівня її соціально-економічного розвитку, одним із головних показників успішності є соціальна стабільність суспільства. Вона досягається у результаті гармонійної та системної взаємодії трьох головних секторів: влади, бізнесу і громади. Одним із сучасних інструментів взаємодії громади з владою та бізнесом є соціальне підприємництво, тобто реалізація соціально інноваційної підприємницької діяльності, значна частина прибутків від якої спрямовується на вирішення соціальних проблем. Одним із доведених світовою практикою сучасних інструментів такої взаємодії є соціальне підприємництво, тобто реалізація соціально-інноваційної підприємницької діяльності, значна частина прибутків від якої спрямовується на вирішення соціальних проблем.

За даними статистики сайту Європейської комісії на сьогодні існують два мільйони соціальних підприємств у Європі, на яких працюють понад 11 мільйонів співробітників (6% працюючих осіб у регіоні), становлять 10% від усього європейського бізнесу [1].

Проблеми розвитку підприємницької діяльності у межах об'єднаних територіальних громад [2]:

- відсутність інструментів фінансової підтримки підприємців і складність доступу до коштів для розвитку бізнесу;
- недостатність інформаційної підтримки підприємців;

- відсутність зведеної інформації по земельних ділянках і приміщеннях, які можна використовувати для ведення підприємницької діяльності;
- незадовільний стан інженерно-технічних мереж;
- недостатній рівень туристичної промоції громади;
- нерозвиненість транспортної інфраструктури: низька якість доріг і відсутність залізниці;
- відсутність у громад структурних підрозділів, які займаються підтримкою бізнесу;
- відсутність стратегії розвитку підприємництва.

Ефективний розвиток підприємництва залежить і від підтримки влади. Вважаємо, що у кожній територіальній громаді має бути розроблена дорожня карта розвитку підприємництва. Заслугує на увагу і пропозиція щодо формування фондів підтримки малого та середнього підприємництва територіальних громад. Отримати кошти із зазначеного фонду може переможець конкурсу бізнес-пропозицій, який ініціюється громадою і владою.

Бібліографічні посилання

1. Овсянюк-Бердадіна О.Ф. Соціальне підприємництво як інноваційний інструмент вирішення суспільних проблем: передумови становлення та активізації / О.Ф. Овсянюк-Бердадіна, Ж.Л. Крисько. / [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/12383/1/%D0%A1%D0%9E%D0%A6%D0%86%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%95%20%D0%9F%D0%86%D0%94%D0%9F%D0%A0%D0%98%D0%84%D0%9C%>
2. Шебанін В.С. Роль підприємництва у формуванні територіальних громад / В.С. Шебанін, Ю.А. Кормишкін // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2017. – Вип. 4. – С. 3–10.

Хода О.В., студентка гр. 281м-19-1

*Науковий керівник: Горпинич Олександр Володимирович
доцент*

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Сучасні кількісні та якісні інституційні зміни зумовили виникнення принципово нових підходів до формування та реалізації підприємницького потенціалу в сільських об'єднаних територіальних громадах. Підприємництво як складне соціально-економічне явище слід розглядати з позиції реалізації основних стратегій розвитку територій на підставі багатофункціональності економіки громади, що передбачає можливість капіталізації бізнес-ідей підприємців з метою досягнення ними комерційного та соціального успіху.

Нестабільність соціально-економічної ситуації в сільській місцевості значною мірою стримує поширення підприємницьких структур, обмежує можливості формування та реалізації їх економічного потенціалу. За таких обставин підприємницька діяльність виступає лише способом виживання або джерелом додаткових доходів сільського населення, що не дозволяє повною мірою виконувати основні бізнес-функції на сільських територіях, досягти бажаних стратегічних орієнтирів економічного, екологічного та соціального змісту.

Розвиток підприємницької діяльності в сільських об'єднаних територіальних громадах супроводжується посиленням економічної (здійснення зміни структури економіки громади, свобода економічного вибору, диверсифікація бізнесу тощо) та соціальної (стримування міграційних процесів, розвиток соціального капіталу, реалізація потенціалу підприємця тощо) спрямованостей.

Підприємництво на сільських територіях характеризується специфікою сфери застосування, самостійністю, ініціативністю, цілеспрямованістю, наявністю підприємницьких здібностей, відповідальністю, гнучкістю, ризиковістю, незалежністю, інноваційністю, самоорганізацією, особистою зацікавленістю, компетентністю, мобільністю. При визначенні характерних ознак підприємницької діяльності на сільських територіях варто відзначити, що в сучасних умовах однією з характерних рис його успішного функціонування є збалансоване поєднання з класичними ознаками підприємницької діяльності принципів соціального підприємництва.

Розвиток підприємництва, зокрема соціального, дозволить збільшити соціальний капітал, зменшити рівень безробіття, підвищити рівень життя населення, а також сформувати сферу діяльності, в якій певна соціальна група людей зможе займатися ефективною економічною діяльністю відповідно до своїх психологічних характеристик. Внаслідок це збільшить стійкість економічного розвитку громад.

Вибір тієї чи іншої організаційно-правової форми буде залежати в першу чергу від того, яку бізнес-модель своєї діяльності обиратиме соціальний підприємець, а також від джерел його фінансування, хто буде його основними стейкхолдерами, яким чином він планує розподіляти прибуток тощо. Соціальне підприємство може створюватися у неприбутковій організаційно-правовій формі з метою отримання гранту в якості початкового капіталу для своєї діяльності, однак потім змінити свою організаційно-правову форму на організаційно-правову форму комерційного типу чи навпаки.

Необхідність формування належної організаційно-економічної платформи розвитку підприємництва та зокрема соціального підприємництва обумовлена особливостями та специфікою його здійснення, мінливими умовами внутрішнього і зовнішнього середовищ, обмеженістю інфраструктурного та ресурсного (в першу чергу людськими та фінансовими ресурсами) забезпечення. На розвиток соціального підприємництва в сільських територіальних громадах домінуючий вплив має узгоджена взаємодія підприємницьких формувань з державними органами влади та органами місцевого самоврядування, механізм співпраці яких передбачає максимально ефективне і раціональне використання ресурсів окремої території для стимулювання підприємницької активності, при цьому ефективність такої взаємодії має синергетичний характер.

Сапранков К. В., магістрант

Науковий керівник: Тимошенко Любов Вікторівна.

к.е.н., доцент

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СУБ'ЄКТІВ БІЗНЕСУ М'ЯСОПЕРЕРОБНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

В усіх сферах ведення бізнесу в Україні економічна криза спричинила і посилює кризові явища. Уповільнюються ринкові процеси, що впливає на пропозицію і попит товарів та послуг, зростає число різноманітних ризиків ведення підприємницької діяльності.

З огляду на нестабільність продовольчої системи в умовах кризових явищ, особливу увагу привертає сучасний стан ринку м'ясопродуктів України, де останнім часом спостерігається зниження попиту на певні види м'ясної продукції та загострення конкурентної боротьби між підприємствами даної галузі, скорочення виробництва окремих видів продукції та переорієнтація підприємств на доступні ринкові сегменти [1].

Майже вся вироблена продукція м'ясопереробного сектору використовується на продовольче споживання населенням України, тому актуальним є узгодження взаємовідносин суб'єктів бізнесу і держави як гаранта якості життя громадян (споживачів) з урахуванням нестабільних умов сьогодення.

Для ринку продукції м'ясопереробної промисловості України характерним є високий рівень конкуренції. Питання недостатнього рівня розвитку національної сировинної бази залишається проблемою при формуванні конкурентоспроможності переробних підприємств та забезпеченні населення України м'ясопродуктами [2].

Механізм і напрями надання підтримки розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції визначено постановою Кабінету Міністрів України від 07 лютого 2018 року № 107 «Про затвердження Порядку використання коштів передбачених у державному бюджеті для державної підтримки розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції» (зі змінами від 20.05.2020). Постановою Уряду від 19 лютого 2020 року № 109 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 року №77» визначено напрями державної підтримки на 2020 рік, одним із яких є державна підтримка розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції.

Але в умовах сьогодення підтримка держави в сфері м'ясопереробної промисловості не завжди забезпечує здійснення дієвих заходів. Особливого значення набуває державне регулювання мита на імпорт м'ясної продукції та встановлення квот на ввезення м'яса. Необхідна державна підтримка у сфері організації об'єднань (у формі кооперативів, товариств тощо) підприємств м'ясопереробної сектору з сільським господарством, стимулювання розширення площ кормових культур. Налагодження взаємовигідних зв'язків між виробниками м'яса та національними м'ясопереробними підприємствами, впровадження у виробничі процеси сучасних енергозберігаючих технологій та технології комплексної переробки сировини, створення власних торгових мереж для завоювання нових ринків збуту дозволить підвищити ефективність виробництва та реалізації продукції м'ясопереробних підприємств.

Бібліографічні посилання

1. Вальтер А.О. Діагностика м'ясопереробного сектору України та заходи щодо його розвитку в умовах економічної кризи. Таврійський науковий вісник. № 90, 2015. С. 190-195 http://www.tnv-agro.ksauniv.ks.ua/archives/90_2015/37.pdf
2. Угрімова І.В., Старинець О.Г. Антикризове управління підприємствами агропродовольчої сфери на прикладі м'ясопереробних підприємств. Актуальні проблеми інноваційної економіки. № 2, 2019. С. 31-37.

Сінчугова М.С., магістрант

Науковий керівник: Шаповал Вадим Анатолійович.

к.е.н., доцент

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

ВДОСКОНАЛЕННЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ РЕСТОРАНІВ ТА ЗАКЛАДІВ МОБІЛЬНОГО ХАРЧУВАННЯ

Аналізуючи статистику підприємств ресторанів та закладів мобільного харчування за 2020 р. в умовах карантинних обмежень через Covid-19 можна сказати, що антикризове управління бізнесом має стати невід'ємною складовою управління бізнесом. Тому, як більшість підприємств зазнали краху та великих втрат через свою несвідомість в управлінні закладами. Лише за квітень 2020 року виторг ресторанів знизився на 80%. Карантинні обмеження були введені державою з 12 квітня 2020 р. і цей місяць став найважчим для рестораторів: виручка українських закладів громадського харчування тоді склала всього 26% від лютневої, у травні цифри дісталися до 50% від докризових. Лише після зняття карантинних обмежень 31 травня, в Україні відновили діяльність 70% закладів громадського харчування. Середня виторг закладів ресторанного бізнесу після відкриття літніх майданчиків склала 50% від докризового. Для порівняння, на початку квітня ця цифра становила 22%.

Порівняно з даними за місяць до введення карантину, в квітні-травні 2020 р. найбільші втрати спостерігаються у ресторанах - 58%. На другому місці - бари, оборот став менше на 53%. У березні цей показник становив 61%. Бургерні і кафе в травні втратили близько 45% і 43% обороту відповідно. Пекарні просіли на 41%, а піцерії на 34% від карантинних продажів. Далі в рейтингу кальяні (- 29%), фастфуд (-19%), суші-бари (-19%) і кав'ярні (-12%). Найменше втратили заклади, які працювали на доставку до введення карантину. Їх дохід знизився на 13% в квітні і всього на 4% в травні.

Саме така статистика по зниженню доходів та збільшенню їх після зняття обмежень свідчить про те, що українські підприємці були не готові до можливих змін у світі на тлі пандемії Covid-19, що й призвело більшість підприємств до часткового або повного згортання бізнесу.

Хоча обмеження Урядом України були введені майже на початку року, але невелику допомогу від держави деякі підприємці отримали лише наприкінці року і з численними умовами. Матеріальна допомога була виділена у розмірі 8 тис. гривень фізичним особам-підприємцям, які втратили частину доходу внаслідок обмеження можливостей ведення бізнесу, що в цілому жодним чином не вирішувало економічні проблеми окремого суб'єкту бізнесу. Отже, розуміючи ділове середовище та регуляторний вплив під час пандемії, зроблено висновок, що дрібним суб'єктам ресторанного бізнесу краще розраховувати лише на свою професійну компетентність.

Підготувавши заздалегідь план розвитку підприємства у кризовому становищі не потрібно гаяти час на реформування моделі бізнесу в момент його настання. Антикризове управління має відповідати характеристикам кризової ситуації, а необхідне «налаштування» антикризового управління треба здійснити керівництву компанії на підставі дослідження умов господарювання та прогнозів їх розвитку. Відштовхуючись від індивідуальних обставин можна визначити такі напрямки розвитку бізнесу у кризових положеннях: залишитись в складі власників, вийти зі складу власників, ліквідувати бізнес, частково згорнути бізнес, розвивати бізнес або нічого не змінювати.

Відштовхуючись від рекомендацій та публікацій науковців і досвіду українських підприємців запропоновані удосконалення традиційної моделі бізнесу (за шаблоном *Canvas*) арт-кав'ярні третьої хвилі та розроблено шляхи розвитку підприємства адаптовані до кризових явищ на фоні Covid-19. Хоча плановий дохід кав'ярні за умов обмежень карантину зменшується, проте, на відміну від функціонування закладу при традиційній моделі-бізнесу, від буде присутній, що надасть можливість не закривати бізнес та навіть отримувати прибуток.

Визначено ключові чинники ефективності антикризового управління в умовах КОВІД-19, якими є: проведення навчальних заходів на рівні виконавчого персоналу, керівників різних функціональних сфер, власника бізнесу, створення єдиного інформаційно-навчального простору; розробка рішень, які відповідатимуть характеру проблем кризового періоду; якість підготовки та реалізації проектів адаптації бізнесу до нових умов господарювання.

Підплетько А.О., магістрант
Науковий керівник: Вагонова Олександра Григорівна
завідувач кафедри, д.е.н., професор
Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ СУСПІЛЬСТВОМ НА ПРИНЦИПАХ «ДОБРОГО ВРЯДУВАННЯ»

Управління сучасним розвитком суспільства здійснюється з застосуванням концепції «доброго врядування», яка витісняє пріоритетну раніше концепцію «нового публічного менеджменту» або «публічного управління» з її виключною орієнтацією тільки на ефективність, що призводило до однобічності. Нова концепція додає до концепції державного управління соціальну та гуманітарну складову; започатковує новий підхід до розуміння належного врядування. Тобто концепція доброго врядування визначає параметри ефективності та результативності, гармонічності процесу поєднання влади та обов'язків у суспільстві. Вона розглядає публічну політику та її рішення щодо суспільного життя включаючи взаємовідносини між органами державної влади та органами місцевого самоврядування і інститути громадянського суспільства [1]. Отже, сучасна традиційна модель управління суспільством проходить етапи суттєвої модифікації. У загальному вигляді підхід до взаємовідносин влади і людини можна охарактеризувати як подолання стереотипів «суб'єкт – об'єкт», на впровадження ідей партнерських взаємин «суб'єкт – суб'єкт» [2].

У програмі ООН «Врядування та стійкий розвиток людського потенціалу» стверджується, що «добре врядування» є учасницьким, прозорим і підзвітним, ефективним та неупередженим, сприяє забезпеченню законності та гарантує визначення політичних, соціальних й економічних пріоритетів на основі широкого суспільного консенсусу, а також врахування думки найбільш вразливих верств населення при ухваленні рішень щодо розподілу ресурсів на цілі розвитку.

Вагомими є принципи такого врядування:

- участі, яка може бути як безпосередньою, так і опосередкованою через легітимізовані посередницькі інституції та представників;
- верховенства права, тобто правова система повинна бути справедливою і діяти однаково для всіх, особливо стосовно прав людини;
- прозорості, через свободу інформації, її повноту і доступність для всіх, хто в ній зацікавлений;
- відповідальності, оскільки інституції та процеси служать усім членам суспільства;
- консенсусу, дотримання балансу інтересів для досягнення широкого консенсусу з локальних і загальних питань та процедур;
- справедливості, добробут суспільства залежить від врахування інтересів кожного члена суспільства у ньому;
- ефективності та результативності, максимально ефективного використання ресурсів для задоволення потреб громадян;
- підзвітності уряду, приватного бізнесу та структур громадянського суспільства громадськості та інституційним носіям прав;
- стратегічного бачення: лідери та громадськість мають довготермінову перспективу щодо Good Governance і людського розвитку та чітко уявляють собі ці заходи, які необхідні для їх реалізації [3].

«Добре врядування» дбає про мінімізацію корупції, про те, щоб погляди меншин були враховані і щоб голоси найбільш вразливих членів суспільства були почуті у процесі прийняття рішень. Воно також чуйне до нинішніх та майбутніх потреб суспільства. Як бачимо, така концепція врядування – ідеал, якого важко досягти в його цілості. Дуже мало країн та суспільств наблизилися до досягнення доброго врядування, але для забезпечення сталого розвитку суспільства, слід працювати з метою досягнення цього ідеалу.

Існують позитивні риси та недоліки новітньої системи врядування.

Позитивні риси:

- забезпечення громадськості права участі в діяльності публічної влади, зокрема при застосуванні електронного врядування;
- забезпечення доступу до публічної інформації, можливість отримання достовірної та своєчасної інформації;
- демократизація публічної влади;
- досягнення консенсусу держави, влади, суспільства, представників бізнесу та народу чи громади;
- громадський контроль за діяльністю органів публічної влади;
- подолання проблем корупції та закритості влади; орієнтація в першочергових потребах суспільства;
- децентралізація влади та покращення координації між центром та органами на місцях; покращення надання публічних послуг в усіх сферах; темпоральна ефективність діяльності публічної влади;
- деперсоналізація в публічній діяльності, внаслідок чого уникають суб'єктивного чинника;
- підвищення рівня правової культури, довіри до органів публічної влади; відповідність державно-правової діяльності європейським стандартам тощо.

Серед недоліків відзначають – недостатній рівень довіри громадян і бізнесу до нових технологій е-уряду. Побоювання, що зростають, з приводу неадекватного рівня безпеки і забезпечення приватності під час роботи в електронних мережах можуть підірвати віру в реальність заяв про те, що електронний уряд може зменшити ризики несанкціонованого доступу до персональної інформації, онлайн-шахрайства тощо [4].

Бібліографічні посилання

1. Грицяк Н.В. Етичні принципи демократичного врядування та їх значення: європейський вимір / Електронний науковий фаховий журнал «Державне управління: теорія та практика». – 2010. – № 2. – С. 30-34.
2. Зарічний О.А. «Добре врядування» як новітня форма участі громадськості у здійсненні публічної влади / О.А. Зарічний // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. – 2015. – № 825. – С. 142-147. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2015_825_25
3. Governance for sustainable human development: A UNDP policy document [Electronic resource] : United Nations Development Program (January, 1997). – Access mode: <http://magnet.undp.org/policy/default.htm>.
4. Ковбасюк Ю.В. Електронне врядування: європейський досвід та українські перспективи / Ю.В. Ковбасюк // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 16. – С. 81–83.

Бочка А.В., магістрант

Науковий керівник: Ісіков Сергій Михайлович

к-т наук з держ. управ., доцент

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА ЗАСАДАХ СПІВПРАЦІ ВЛАДИ З ГРОМАДОЮ

Місцеве управління є найбільш наближеним до громадян рівнем здійснення публічної влади. Як система механізмів вирішення проблем локального значення, ця сфера передбачає максимально ефективне використання ресурсів, що перебувають у розпорядженні громад, для потреб певної території та її мешканців. Принцип субсидіарності, який лежить в основі

здійснення влади на місцях є одним із ключових демократичних стандартів муніципального управління, декларує:

- обмеженість втручання центрального рівня управління у вирішення питань місцевого значення;
- максимальне залучення членів територіальних громад безпосередньо у процес здійснення влади на певній території.

Таким чином, місцеве управління постає як сукупність інституційного каркасу, а також процедур і механізмів безпосередньої демократії, що забезпечують максимальний вплив населення на прийняття владних рішень на локальному рівні [1].

Сучасні тенденції та інтенсивність розвитку суспільства створюють нові передумови для налагодження комунікації між різними групами, в яких на зміну конкуренції (а то й протистояння) приходять конструктивний діалог і порозуміння. Налагодження партнерських відносин стає одним із найважливіших підходів у діяльності інституцій на шляху досягнення спільних цілей, запорукою важливих змін у громадах і суспільстві загалом [2]. Співпраця у межах досягнення певної мети, вирішення конкретних завдань чи тривале партнерство передбачають об'єднання й координацію зусиль, ресурсів, рівність участі кожної зі сторін та спільну відповідальність за результати діяльності.

Така взаємодія можлива на рівні інституцій: громадою, органами влади місцевого самоврядування, правоохоронними органами, бізнесом, донорськими організаціями, засобами масової комунікації тощо. Це дає можливість залучити якомога більше необхідних ресурсів, а отже – охопити широкий спектр соціальних, економічних, природоохоронних, інформаційно-комунікаційних та інших завдань, подолати умовні та реальні бар'єри й ефективно вирішувати важливі суспільні завдання.

Виділяють чотири загальні етапи налагоджування співпраці і партнерських стосунків органів місцевого самоврядування з громадою [3].

Етап 1. Інформаційний зв'язок з громадою.

Етап 2І. Зворотний зв'язок з громадою.

Етап 3. Діалог з громадою.

Етап 4. Партнерство з громадою.

Бібліографічні посилання

1. Участь громадськості у процесі прийняття рішень на місцевому рівні. – К. : Ленвіт, 2012. – 64 с.

2. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://cd-platform.org/library/statti/1782-partnerstvo-ta-spivpratsia-iaak-nevid-iemna-skladova-diialnosti-ohs>

3. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://cpk.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=732

Бесчетвертна В.С., студентка гр. 281-18-1

*Науковий керівник: Донець Наталя Іванівна
асистент*

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

РОЗВИТОК ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ

Вже п'ятий рік в Україні триває одна з наймасштабніших реформ – реформа децентралізації [1]. Результатом процесу децентралізації влади є новостворені об'єднані територіальні громади. У процесі децентралізації громади здобули ресурс, фінанси, повноваження – значний інструментарій і можливості для забезпечення повноцінного місцевого розвитку. Головна стратегічна мета такої реформи – створення комфортного та

безпечного середовища для життя людини в Україні – може бути досягнута шляхом побудови ефективної системи влади на всіх рівнях (групада – район – область), передачею максимально можливої кількості повноважень на найближчий до громадянина рівень – громадам. А також – створення умов для динамічного розвитку регіонів і надання якісних та доступних суспільних послуг громадянам. Реформа передбачає відповідальність органів місцевого самоврядування перед виборцями – за ефективність своєї роботи, а перед державою – за її законність.

Реформа децентралізації дала поштовх до формування шляхом збільшення територіальних громад дієздатного найбільш наближеного до громадянина інституту влади – місцевого самоврядування. Добровільне об'єднання територіальних громад дозволило новоутвореним органам місцевого самоврядування дістати відповідні повноваження та ресурси, що їх раніше мали міста обласного значення.

Перші об'єднані територіальні громади були утворені ще у 2015 році. На кінець 2019 року їх чисельність вже зросла до 1002 од., що свідчить про значну інтенсивність цього процесу. Лідером в Україні за кількістю нових об'єднаних територіальних утворень являється Дніпропетровська область, адже на сьогоднішній день нараховує 71 од. ОТГ, загальна площа яких становить 65,42% загальної площі області, з населенням, яке складає 20% жителів Дніпропетровщини. Системний та успішний розвиток забезпечується реалізацією «Стратегії децентралізації Дніпропетровщини», що була розроблена Центром розвитку місцевого самоврядування за сприяння програми «U-LEAD з Європою» та керівниками структурних підрозділів Дніпропетровської облдержадміністрації [2].

Стратегія децентралізації включає такі 12 сфер:

- соціальний захист населення;
- освіта;
- охорона здоров'я;
- ефективний економічний розвиток;
- місцеві фінанси;
- спорт;
- кадрове забезпечення;
- цивільний захист населення та безпека життя;
- захист дітей;
- культура;
- електронне урядування та публічні послуги
- формування спроможної громади та просторовий розвиток [2].

В ряді ОТГ в Дніпропетровській області створюються Центри надання адміністративних послуг – 28 ОТГ ухвалили рішення про створення ЦНАПів. Крім того, ОТГ створили свої центри медико-санітарної допомоги і далі займаються активним впровадженням медичної реформи. На Дніпропетровщині розширяють мережу опорних шкіл. Їх планують створити майже в кожній громаді області. Вже в ОТГ функціонує 46 таких закладів [3]. Також у розбудові ОТГ є базовим напрям електронного врядування і публічних послуг. Завдяки створеним сервісам покращилося обслуговування не лише в сфері надання адмінпослуг, електронного врядування, а й освіти, медицини, безпеки. Головний інформаційний центр, сервери, понад 30 основних систем, понад 60 ІТ-спеціалістів забезпечують роботу 2 тисяч користувачів корпоративних мереж. Голови ОТГ і старости мають всі інструменти для віддаленої роботи з документами [4].

Найкраще реалізували свої стратегії децентралізації та електронного врядування Гречноподіївська, Новоолександрівська, Юріївська, Першотравенська ОТГ. За напрямком надання публічних послуг через створення системи публічних ЦНАПів кращими названо Грушівську, Ляшківську, Вакулівську, Вербківську, Межівську, яка за власний рахунок відкрила ЦНАП на четвертому місяці своєї роботи, та Томаківська ОТГ. Найкращі центри безпеки - у Слобожанській та Святовасилівській громаді. Міністерство соціальної політики сьогодні приділяє значну увагу питанням створення територіальних центрів і передачу

функцій в ОТГ. Сьогодні розглядається питання щодо надання матеріальної бази, обладнання для цих цілей, бо сьогодні не можна переоцінити надання соціальних послуг населенню. Кращою практикою у цьому напрямку володіє Могилівська громада. Дніпропетровський ЦРМС та Департаментом освіти Дніпропетровської ОДА відзначають, що найбільш якісно презентували створення освітнього простору в ОТГ, володіють моделлю, яку варто переймати й впроваджувати, Юрївська, Василівська, Іларіонівська, Лихівська, Солонянська ОТГ, Петриківська та Покровська громади. А найкращими практиками у медицині володіють Царичанська, Криничанська, Божедарівська ОТГ. Розвиток культури в ОТГ складний процес, але громади, які вирішили розвивати саме цей напрям, отримують перевагу. Найбільш творчими громадами визнано Софіївську, Червоногригорівську, Миколаївську, Аулівську, Мирівську ОТГ, яка першою провела День громади. За напрямком розвитку стратегії здорового способу життя в громадах визначено кращою практикою Нивотрудівської громади. У формуванні спроможних територіальних громад кращою названо Слобожанську ОТГ. Лідерами розробки та реалізації стратегії громади стали Новопавлівська, Новопокровська та Чкалівська громади [4].

Отже, реформа децентралізації триває, і Дніпропетровська область лідирує за кількістю та якістю створених ОТГ. Поступовий розвиток ОТГ відбувається за розробленою стратегією кожної громади, які складаються із вже впроваджених проектів, зокрема основою є Стратегія децентралізації Дніпропетровщини, яка включає 12 секторальних регіональних стратегій у різних сферах. Результати роботи громад відомі на всю Україну, завдяки лідируванню за показникам розвитку.

Бібліографічні посилання

1. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» № 157-VIII від 5 лютого 2015 року / Верховна Рада України. [Електронний ресурс] Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
2. На Дніпропетровщині створили стратегію розвитку об'єднаних громад у 12 сферах (+стратегії, +інтерактивна карта) [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/news/6001>.
3. На Дніпропетровщині опорні школи створять майже в кожній громаді [Електронний ресурс]: Режим доступу <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2803004-na-dnipropetrovsini-oporni-skoli-stvorat-majze-v-kozhnij-gromadi.html>.
4. Дніпропетровщина – лідер за кількістю і якістю створених ОТГ [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/2475049-dnipropetrovsina-lider-za-kilkistu-i-akistu-stvorenih-otg.html>.

Кремінська П.С., магістрант

Науковий керівник: Болдуєв Михайло Валентинович

д-р наук з держ. управ., професор

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСЛІДУ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ БЮДЖЕТІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ

Бюджетна децентралізація являє собою процес передання повноважень (функцій, компетенцій і відповідальності) від центральних до місцевих органів влади. Вона передбачає певну ступінь автономності місцевих органів влади, яка дозволяє їм приймати виважені рішення в бюджетно-податковій сфері. Основним призначенням проведення реформи бюджетної системи є забезпечення максимально ефективної реалізації функцій держави [1].

Впровадження реформи децентралізації, яка ґрунтується на базі «Стратегії-2020» президента України, «Концепції реформи місцевого самоврядування» та Закону України «Про

добровільне об'єднання територіальних громад», інших законодавчих актів, передбачає досягнення оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципами субсидіарності та децентралізації при стабільних джерел доходів для їх реалізації, раціональне використання накопиченого потенціалу і як наслідок досягнення фінансової спроможності регіонів [2].

Майже в кожній країні місцеві бюджети є найбільш чисельною ланкою бюджетної системи. В Україні налічується більше 10 тисяч місцевих бюджетів. Реформа фінансового забезпечення місцевого самоврядування передбачала збільшення ресурсів поповнення місцевих бюджетів [3].

Проте слід зазначити, що у протизагуг суттєвого збільшення частки місцевих бюджетів у зведеному державному бюджеті не відбулося. В цілому частка місцевого бюджету коливається на позначці 21-22%. Виняток становить 2015 р. коли зазначений показник зменшився до 18,0% (рис. 1).

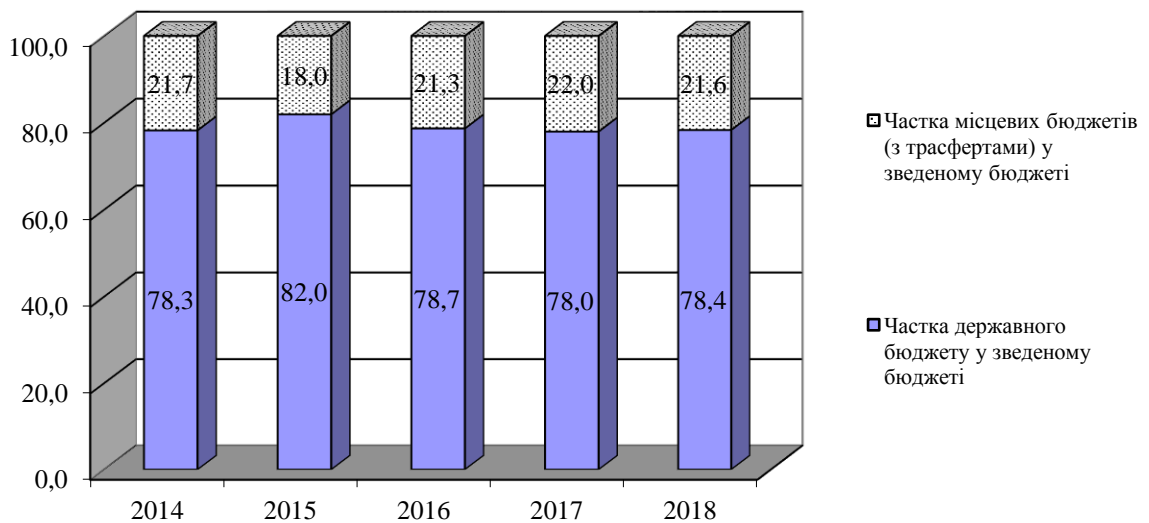

Рис. 1. Динаміка частки місцевих бюджетів (з трансфертами) у зведеному бюджеті України за 2014 - 2018 рр., % [4].

Місцеві органи влади можуть впливати на розвиток бази надходжень доходів через упровадження ефективної політики у сфері управління земельними ресурсами, підтримки підприємств, що створюють нові робочі місця і збільшують фонд оплати праці. Закріплений на довгостроковій основі перелік і відсоток відрахувань від податків до бюджетів самоврядування спонукає до проведення моніторингу цих надходжень, аналізу економічних факторів, що впливають на обсяги доходів у рамках формування довгострокової місцевої політики розвитку.

Вдосконалення системи формування доходів бюджету повинно здійснюватись з урахуванням досвіду країн з ринковою і трансформаційною економікою, у тому числі у сфері прогнозування податкових надходжень територіальної громади. Підхід розвинутих зарубіжних країн щодо планування та прогнозування податкових надходжень є важливим з позиції необхідності оцінки впливу потенційних ризиків на обсяги бюджетних доходів, завдяки їх багаторічному прогнозуванню з урахуванням тенденцій соціально-економічного розвитку.

Бібліографічні посилання

1. Субботович Ю. Бюджетна децентралізація та зміцнення фінансів органів місцевого самоврядування. / Ю. Субботович // Вісник Київського національного університету. Серія: Економіка. – 2012. – № 132. – С. 44–46.
2. Фурдичко Л.Є. Децентралізація: фінансова незалежність місцевих бюджетів України

/ Л.Є. Фурдичко // [Електронний ресурс] Режим доступу: [ird.gov.ua/sep/./sep20155\(115\)_039_FurdychkoYe.pdf](http://ird.gov.ua/sep/./sep20155(115)_039_FurdychkoYe.pdf).

3. Жувагіна І.О. Аналіз реалізації бюджетної децентралізації в контексті соціально-економічного розвитку країни. / І.О. Жувагіна, Л.М. Філіпішина // Молодий вчений. – 2017 – №4.4 (44.4). – С. 35–39.

4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk>

Клименко А.В., студентка гр. 281-18-1

*Науковий керівник: Горпинич Олександр Володимирович
доцент*

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

НАПРЯМИ ТА ЗАВДАННЯ ДЕЦЕНТРАЦІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Децентралізація – це передача значної частини бюджетів та повноважень від державних органів органам місцевого самоврядування. Так, щоб більше повноважень мали ті органи, що є ближчими до людей, де такі повноваження можна реалізувати найбільш успішно [1].

Досвід європейських країн свідчить, що лише на місцевому рівні можуть ефективно вирішуватись проблеми місцевого характеру. Держава не має можливості дійти до кожного села чи міста.

Метою ж децентралізації є наближення влади до мешканців, а мешканців до влади для підвищення якості та доступності медичних, освітніх, культурних, комунальних, соціальних та адміністративних послуг, які отримують ці ж мешканці громад.

1 квітня 2014 року Кабінет Міністрів України затвердив концепцію реформування місцевого самоврядування в Україні, що має три напрямки [2].

Перший – базовий: формування об'єднаних громад базового рівня адміністративно-територіального устрою України.

Другий – утворення нових районів, що вирішуватимуть лише ті питання, що відносяться до компетенції району. А саме: вторинна медицина, комунальна власність, школи-інтернати і т.д. Решта повноважень районів буде під компетенцією об'єднаних громад.

Третій, заключний, напрямок – це області. Межі областей залишаться незмінними. Області будуть перейменовані в регіони. Тобто кількість обласних центрів залишиться такою ж. А ось форма управління зазнає значних змін. Основною територіальною одиницею стає громада. Громада має виконком та місцевого голову, який виконує всі управлінські функції. Села, які ввійшли до об'єднаної громади обирають старостів, що входять до виконкому об'єднаної громади і виконують ті ж функції, які були в сільраді. Наступний рівень – це район і область. В них будуть обрані рай- та облради, в яких необхідно створити виконкоми замість рай- та облдержадміністрацій.

Об'єднані територіальні громади зможуть здійснювати зовнішні запозичення, обирати самостійно установи з обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ [3].

Ключові завдання на 2019 рік щодо подальшої децентралізації [4].

Завдання 1. Формування нової територіальної основи для діяльності органів влади на рівні громад і районів.

Очікувані результати виконання: затвердження КМУ Перспективних планів створення спроможних громад областей на 100% території України; створення спроможних об'єднаних територіальних громад по всій території України; прийняття проекту Закону України «Про засади адміністративно-територіального устрою України» (реєстр. № 8051); розроблення рекомендацій щодо сучасних вимог та європейських стандартів адміністративно-територіального устрою районного рівня; розроблення пропозицій (картографічних моделей)

щодо адміністративно-територіального устрою базового та районного рівня областей ; затвердження КМУ нормативно-правового акту щодо порядку формування територіальної основи для діяльності територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади; затвердження КМУ нормативно-правових актів щодо упорядкування мережі територіальних органів, граничної чисельності працівників та видатків на їх утримання з урахуванням утворення адміністративних округів.

Завдання 2. Передача (децентралізація) повноважень органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування та їх розмежування між рівнями і органами за принципом субсидіарності.

Очікувані результати: розроблення та подання на КМУ проектів законів України: «Про місцеве самоврядування в Україні» (нова редакція), «Про місцеві державні адміністрації» (нова редакція), «Про центральні органи виконавчої влади», прийняття відповідних постанов КМУ.

Завдання 3. Створення належної ресурсної бази для здійснення повноважень органів місцевого самоврядування.

Очікувані результати: розроблення та подання до ВРУ проектів законів України щодо: внесення змін до Бюджетного кодексу України та Податкового кодексу України з урахуванням проектів нових редакцій законів України «Про місцеві державні адміністрації» та «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо фінансового забезпечення повноважень органів місцевого самоврядування; поширення юрисдикції органів місцевого самоврядування на всю територію відповідної громади в сфері земельних відносин щодо затвердження державних стандартів і нормативів в описовому та вартісному вигляді за кожним із делегованих державою місцевому самоврядуванню повноважень у розрахунку на середньостатистичну адміністративно-територіальну одиницю.

Завдання 4. Створення належної ресурсної бази для здійснення повноважень органів місцевого самоврядування.

Очікувані результати: прийняття Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (реєстр. № 8369); прийняття НПА щодо внесення змін до постанови КМУ від 9 березня 2006 р. № 268 «Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів» щодо упорядкування системи організаційного та матеріального забезпечення працівників органів місцевого самоврядування.

Завдання 5. Упорядкування системи державного контролю та нагляду за законністю діяльності органів місцевого самоврядування.

Очікувані результати: розроблення та подання до ВРУ проекту закону України «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та деяких законодавчих актів України щодо зменшення заходів та упорядкування системи державного нагляду за діяльністю органів місцевого самоврядування».

Завдання 6. Розвиток форм прямого народовладдя: виборів, референдумів.

Очікувані результати: прийняття проекту Закону України «Про місцевий референдум» (реєстр. № 2145а-2); схвалення на КМУ проектів законів України «Про внесення змін до Закону України «Про місцеві вибори» (щодо забезпечення представництва громадян в раді громади, а також територіальних громад - в районних та обласних радах.

Бібліографічні посилання

1. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/questions/1?page=2>
2. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://icps.com.ua/sut-reformy-detsentralizatsiyi-spromozhnist-rehioniv-samostiyno-za-rakhunok-vlasnykh-resursiv-vyrishuvaty-pytannya-mistsevoho-znachennya/>
3. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://dt.ua/internal/decentralizaciya-v-ukrayini-stiyki-uspifi-chi-povitryani-zamki-289114.html>

Сохач А.О., магістрант
Науковий керівник: Болдуєв Михайло Валентинович
д-р наук з держ. управ., професор
Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

ДЕРЖАВНА КАДРОВА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Розробка науково обґрунтованої державної кадрової політики є об'єктивною потребою та важливою умовою успішного реформування адміністративної системи України, переходу до демократичних принципів управління соціальними процесами та ринкових умов господарювання.

Головною метою державної кадрової політики є прогнозування та програмування кадрового забезпечення, визначення стратегічного бачення формування, професійного розвитку та раціонального використання кадрів, всіх трудових ресурсів України.

Формування державної кадрової політики – досить складний та багатогранний процес, в якому взаємодіють об'єктивні та суб'єктивні фактори. Він включає в себе послідовне здійснення законодавчих, організаційно-управлінських, науково-дослідних та інших заходів. У ході реалізації всього спектру заходів важливо зберегти оптимальне співвідношення новацій та спадкоємності, перспективності та прагматизму. Кадри є найбільш стабільним соціальним елементом суспільства і держави, носієм їх традицій та досвіду. Саме кадри державної служби мають зберігати ці якості навіть при зміні суспільно-політичного спрямування державних інститутів та їх структури.

Під державною кадровою політикою розуміють державну стратегію, що виражає волю народу, політичний курс роботи з кадрами на загальнодержавному рівні, стратегію формування, розвитку та раціонального використання кадрів, всіх людських ресурсів держави.

У змістовному значенні державна кадрова політика – це система офіційно визнаних цілей, задач, пріоритетів і принципів діяльності держави з організації та регулювання кадрових процесів і відносин. Ці принципи, у свою чергу, визначають і головні критерії оцінки кадрів, шляхи удосконалення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації персоналу, раціонального використання кадрового потенціалу держави.

Як відомо, формування державної кадрової політики повинно будуватися на загальних конституційних принципах державної служби:

- верховенства Конституції і законів України над іншими нормативними актами, посадовими інструкціями при виконанні службовцями посадових обов'язків та забезпечення їх прав;
- пріоритету прав і свобод людини і громадянина, їх безпосередньої дії, що зобов'язує державних службовців визнавати, дотримуватись і захищати права і свободи людини і громадянина;
- рівного доступу громадянина України до державної служби;
- професіоналізму і компетенції;
- гласності (прозорості);
- політичної і релігійної нейтральності;
- відповідальності державних службовців за ті рішення, які вони готують і приймають, за виконання своїх посадових обов'язків, закріплених у законодавстві.

Вирішальними факторами є наступність, оновлення, підвищення професіоналізму державних службовців.

Особливістю державної кадрової політики є її багатосуб'єктність. Кожен суб'єкт має свій обсяг повноважень, який обмежений статусом, призначенням, «межами» об'єкта

регулювання. У своїх діях суб'єкти відносно самостійні і незалежні. До них належать: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Головне управління державної служби України, органи виконавчої влади, органи судової влади.

Петровська О.Д., студентка групи 281-19-1
Науковий керівник: Тимошенко Любов Вікторівна
к.е.н., доцент

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПИТНОЮ ВОДОЮ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ УКРАЇНИ

З 2015 року Україна взяла на себе зобов'язання виконувати глобальний порядок денний щодо Цілей сталого розвитку. До 2030 року необхідно досягти всеохоплюючого та рівного доступу до безпечної та економічно доступної питної води для всіх.

В Україні залишаються доволі значними існуючі нерівності між міським та сільським населенням у доступі до якісної питної води та санітарії. Згідно з Національною доповіддю про якість питної води та стан питного водопостачання за 2018 рік [1], централізоване водопостачання охоплює понад 99 відсотків міст та лише 30 відсотків сіл. Доступ до сталого та безпечного водопостачання залишається проблематичним для багатьох українців. Станом на кінець 2018 року проблема користування привізною водою охоплює щонайменше 9 регіонів країни, і на пряму стосується щонайменше 268 тисяч населення, що мешкає у 824 населених пунктах.

Таблиця 1

Найбільш проблемні регіони України щодо забезпечення привізною водою

Регіон (область)	Населенні пункти, од.	Населення, тис. осіб
Дніпропетровська	288	58,1
Запорізька	204	47,0
Миколаївська	155	63,3
Одеська	140	41,0

Побудовано за даними [1]

На усіх етапах розвитку державної політики у цьому секторі відповідальним центральним органом виконавчої влади визначалося Державне агентство з водних ресурсів (Держводагенство). Основною функцією Держводагенства є реалізація державної політики у сфері розвитку водного господарства та гідротехнічної меліорації земель, управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів [2]. Держпродспоживслужбою здійснюється робота щодо проведення державного нагляду за дотриманням вимог санітарного законодавства із забезпечення населення водою, що використовується для господарсько-питного постачання.

Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (Мінрегіоном) розроблено низку законодавчих актів, що визначають правові, економічні та організаційні засади функціонування системи водовідведення, спрямовані на створення сприятливих умов життєдіяльності людини та зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище. У 2012 році прийнято Закон України «Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року» [2].

Заходами з першочергового забезпечення централізованим водопостачанням сільських населених пунктів, що користуються привізною водою, які увійшли до Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства, передбачено у сільській місцевості маловодних регіонів спорудження систем питного водопостачання (будівництво та

реконструкція групових водопроводів, очисних споруд, магістральних водоводів, розвідних мереж), забезпечення розвитку систем водовідведення (будівництво каналізаційних мереж водовідведення), а також проведення паспортизації джерел водопостачання та об'єктів водовідведення, здійснення пошуку джерел підземних вод і штучного поповнення їх запасів, створення та реконструкція виробничих баз для експлуатації групових водопроводів, розроблення наукової документації та нормативних актів з питань водопостачання і водовідведення у сільських населених пунктах. Загальна вартість зазначених заходів складає 1668,6 млн. грн., у тому числі за рахунок державного бюджету – 891,6 млн. грн. та місцевих бюджетів – 777,0 млн. гривень [1].

На вирішення питань забезпечення населення країни якісною питною водою спрямована Загальнодержавна цільова програма «Питна вода України» [4], що є найбільш значущою у секторі питного водопостачання та водовідведення за увесь період незалежності України. Ця програма перебуває у сфері компетенції центрального органу виконавчої влади - Мінрегіону.

Аналіз цільових програм свідчить, що концептуальний підхід до подолання проблеми доступу до сталого та безпечного водопостачання опрацьований достатньо ґрунтовно. Технічні рішення різняться в залежності від наявності або відсутності джерел питної води та системи централізованого водопостачання у конкретному населеному пункті. Однак має місце відсутність координації дій щодо виконання цих програм. Будівництво магістральних водогонів (коштом Держводагентства) могло би одночасно доповнюватися створенням чи реконструкцією локальних мереж коштом програми «Питна вода» (Мінрегіон), що дозволило б отримати «кумулятивний ефект» від поєднання двох програм [5].

Також слід зазначити, що досить повільно вирішуються питання щодо імплементації норм європейського права у сфері водопостачання та водовідведення, та має місце недостатня державна фінансова підтримка реалізації загальнодержавних заходів.

Вирішення нагальних питань в сфері сталого та безпечного водопостачання потребує встановлення горизонтальної комунікації органів влади, зокрема регіональних організацій Держекоінспекції та Держводагентства спільно з місцевою владою для забезпечення поліпшення якості водних ресурсів, встановлення належного контролю за додержанням водокористувачами вимог водного законодавства.

Бібліографічні посилання

1. Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2018 році. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/Projekt-Nats.-dop.-za-2018.pdf>
2. Положення про Державне агентство водних ресурсів України / Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 393
3. Закон України «Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4836-17#Text>
4. Закон України «Про Загальнодержавну цільову програму "Питна вода України" на 2011-2020 роки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2455-15#Text>
5. Сороковський В. Рівний доступ до води для усіх: чи залишиться поза увагою уряду населення, що користується привізною водою? URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12587>

Антонюк В. В., студентка гр. 281-19-1
Науковий керівник: Тимошенко Любов Вікторівна
к.е.н., доцент

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ В СУСПІЛЬСТВІ

Навколишнє природне середовище, його охорона та відтворення в умовах сьогодення перетворюються на один із найцінніших вимірів існування суспільства, а людина стає головним об'єктом екологічного пізнання. При цьому екологічна свідомість виступає одним з основних чинників, що визначає стан соціально-економічної системи.

Рубежем у розвитку екологічної свідомості прийнято вважати 70-ті роки ХХ ст., коли виникло розуміння того, що природні ресурси обмежені, а не безмежні, що довкілля не встигає відновлюватися після бурхливої споживацької діяльності людини, а це, у свою чергу, потребує реакції з боку держави [1].

Лавоненко О.Г. та Остапішина О. О. [2] визначають екологічну свідомість як глибоку індивідуальну і колективну здатність розуміння раціонального, економного ставлення до природних і створених людьми ресурсів, ролі соціально-економічних факторів у виникненні екологічної кризи і пошуку шляхів її подолання. На жаль, дотепер існують залишки минулої екологічної свідомості: [3] технократизм, професійна обмеженість, аморалізм стосовно природи, намагання підкорити собі її сили. Тому сьогодні існує постіндустріальне суспільство, яке базується на надмірному споживанні задля свого ж комфорту.

Досвід Німеччини свідчить про те, що є чотири ключові напрями, за якими «екологічна складова» впроваджується у суспільне життя. Це [4]: 1) політичні методи, коли державне керівництво призводить до створення умов для здорової життєдіяльності; 2) наукове обґрунтування, коли за результатами глибинних наукових досліджень у практику впроваджуються кращі світові знання та підходи до вирішення екологічних проблем; 3) економічні засоби, коли створюються умови, що вчинення негативного впливу на оточуюче середовище є економічно не вигідним порівняно із «екологічною» поведінкою; 4) культурний розвиток, який включає соціально-етичні норми та проявляється в екологічно-орієнтованому способі життя, прагненні зберегти природу в якості елемента культурного середовища, екологічне виховання та освіту, активізацію участі громадянського суспільства у природоохоронній діяльності тощо.

В Україні включення питань свідомого поведіння із оточуючим середовищем до освітнього процесу, систематичне проведення освітніх заходів (інтерактивних лекцій, семінарів, круглих столів тощо) буде сприяти формуванню нового світогляду, вихованню нового покоління з бережливим відношенням до природних ресурсів і довкілля. Активну роль у процесі «екологізації» життєдіяльності населення повинні брати організації громадянського суспільства. Корисним вбачається залучення бізнес-структур до формування екологічної свідомості суспільства як в рамках державно-приватного партнерства, так і в рамках заходів, передбачених соціальною відповідальністю бізнесу.

Бібліографічні посилання

1. Бикова Ю. Екологізація публічного адміністрування в Україні як умова формування екологічної свідомості. URL: [http://www.dbuapa.dp.ua/vidavnictvo/2018/2018_04\(39\)/14.pdf](http://www.dbuapa.dp.ua/vidavnictvo/2018/2018_04(39)/14.pdf)
2. Екологічна свідомість. Словник – довідник з екології : навч.-метод. посіб. уклад. О. Г. Лавоненко, О. О. Остапішина. Херсон : ПП Вишемирський В.С., 2013. С. 78.
3. Бойко І. І. Концептуальні виміри екологічної свідомості. Біоресурси і природокористування. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bpc_2013_5_1-2_27
4. Токунова А. Про шляхи підвищення екологічної свідомості URL: <https://blog.liga.net/user/atokunova/article/33083>.

Гайворонська В.В., магістрант

Науковий керівник: Горпинич Олександр Володимирович

доцент

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

За останні 50 років у розвинутих країнах світу відбулися суттєві зміни в практиці планування розвитку територіальних громад, і ці зміни стосуються трьох напрямків.

1. Змінилися рівні відповідальності влади за здійснення планування розвитку територій. Територіальні громади взяли практично всю відповідальність на себе за місцеву ситуацію, за рівень якості праці, навчання, відпочинку та життя у громаді.

2. Змінилася методологія здійснення процесу управління місцевим розвитком. Уся діяльність громад підпорядкована стратегії, яка створюється і виконується громадою і яка реалізовується через перманентну плановану проектну діяльність, підпорядковану стратегії.

3. Відбулася зміна суб'єкта управління. Територіальні громади через партнерство почали самостійно розширювати простір свого впливу в регіоні, створюючи місцеві фактори конкурентних переваг, формуючи спільні проекти для зростання конкурентоспроможності [1].

В контексті європейської інтеграції України, участі органів виконавчої влади та місцевого самоврядування районів, міст у здобутті грантів Європейського Союзу, набула значного поширення розробка стратегій розвитку територіальних громад.

Стратегія розвитку об'єднаної територіальної громади є документом стратегічного планування, що визначає на довгостроковий (5-7 років) період стратегічні та оперативні цілі, завдання для сталого економічного і соціального розвитку об'єднаної територіальної громади та який розробляється з урахуванням положень Закону України «Про засади державної регіональної політики» і постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів».

Розроблення стратегічних та програмних документів рекомендується здійснювати з дотриманням таких принципів [2]:

– об'єктивність – розроблення документів на основі даних органів державної статистики, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади, результатів опитувань громадської думки, з урахуванням реальних цілей та індикаторів (показників), яких можливо досягти та оцінити;

– обґрунтованість та доцільність – розроблення документів на основі чітко визначених цілей розвитку та економічно обґрунтованих заходів та проектів, що сприяють їх досягненню із використанням кращого світового досвіду у сфері прогнозування економічного і соціального розвитку;

– координація – взаємозв'язку та узгодженості довгострокових стратегій, планів і програм розвитку на державному, регіональному та місцевому рівнях;

– відкритість та прозорість – забезпечення доступу громадськості, що передбачає інформування про цілі, завдання та очікувані результати та показники виконання стратегічних та програмних документів, а також забезпечує всіх суб'єктів господарської діяльності необхідними орієнтирами для планування власної виробничої діяльності;

– паритетність – створення рівних можливостей для висловлення позицій всіх сторін під час розроблення та реалізації відповідних документів;

– недискримінація та рівний доступ – створення можливості для висловлення позицій всіх сторін під час розроблення та реалізації відповідних документів;

– ефективність – визначення та забезпечення функціонування механізму досягнення цілей, виконання завдань, заходів у встановлені терміни;

– історична спадкоємність – врахування та збереження позитивних надбань попереднього розвитку громад (и);

– сталий розвиток – забезпечення розвитку громади для задоволення потреб нинішнього покоління з урахуванням інтересів майбутніх поколінь.

Для підготовки проекту місцевої стратегії повинно сформувати робочу групу, до складу якої можуть входити представники виконавчих органів сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади, асоціації органів місцевого самоврядування, місцевих органів виконавчої влади, громадських організацій, агенцій регіонального розвитку, інших юридичних осіб (за згодою їх керівників) та фізичні особи, які постійно проживають на території населених пунктів, що входять до складу об'єднаної територіальної громади (за згодою).

Організація розробки проекту місцевої стратегії повинна містити наступні процедури:

– повідомлення через засоби масової інформації або на офіційному веб-сайті відповідної місцевої ради про початок роботи над проектом місцевої стратегії, визначення строків і форм подання пропозицій до нього;

– організація громадського обговорення проекту місцевої стратегії та здійснення консультацій із іншими заінтересованими сторонами для узгодження позицій;

– оприлюднення на офіційному веб-сайті місцевої ради звіти про результати розгляду пропозицій заінтересованих сторін до проекту місцевої стратегії.

Стратегічне планування розвитку територіальної громади слід розглядати в контексті державної регіональної політики. Регіональні стратегії розвитку є одним із головних інструментів реалізації Державної стратегії регіонального розвитку нашої країни.

Серед нових технологій використання потенціалу інтелекту людей найпоширенішим інструментом для визначення пріоритетів та стратегій розвитку використовують форсайт. Така технологія є погляд в майбутнє, передбачення, розсудливість, далекоглядність, передбачливість. Форсайт – це процес систематичного визначення нових стратегічних напрямів, які в довго-строковій перспективі зможуть серйозно вплинути на економічний і соціальний розвиток. Він включає: обговорення можливих шляхів розвитку і формування на основі цього довгострокових пріоритетів в різних галузях і сферах; сукупність інструментів, що дозволяють активно передбачати проблеми майбутнього та активний прогноз, який включає елементи дії на майбутнє.

Форсайт не є традиційним прогнозуванням, яке виконують економісти із застосуванням економетричних методів і моделей, що ґрунтуються переважно на екстраполяванні чи інтерполяції. Розробка стратегії за методами форсайту спирається на інтелектуальний потенціал системи, що планує й формує свій розвиток. У випадку територіальної громади, це – інтелектуальний потенціал людей відповідної території, який є сукупністю його освітнього, наукового, інноваційного, інформаційно-комунікаційного та культурного потенціалів. Методологія форсайту поєднує наукове прогнозування з урахуванням інтересів відомого три-кутника «влада – бізнес – громада» шляхом дієвого залучення до процесу «створення моделі майбутнього» так званих «стейкхолдерів», або «зацікавлених сторін» – тобто саме тих, хто буде брати участь у плануванні та реалізації і, головне, тих, на кого найбільше вплинуть наслідки цієї реалізації [1].

Бібліографічні посилання

1. Васильченко Г. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко / Асоціація міст України – К. : ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІЕНЕЙ», 2015. – 256 с.

2. Методичні рекомендації щодо формування і реалізації стратегічних і програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади / [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0075858-16>

Фракиян С.Е., студент гр. 124-18ск-1
Науковий керівник: Касьяненко Лілія Володимирівна
к.е.н., доцент
Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

На жаль, пандемія COVID-19 охопила весь світ, призвела до появи нових проблем та жахливих втрат. Ця гостра респіраторна хвороба, стала тим фактором, який змусив усіх людей переосмислити та змінити своє життя, увесь світ мав переглянути не лише свої прогнози розвитку, свою короткострокову економічну та соціальну політику, але й усвідомити, що розпочинається новий трансформаційний етап, на якому необхідно змінити підходи до формування пріоритетів на довгостроковий період.

Через суттєві зміни, які спричинила пандемія COVID-19, звісно ж постраждала економіка України, наприклад:

були створені санітарно-епідеміологічні заходи – карантинні зони, скасування масових заходів, перевірка температури, закриття навчальних та культурно – розважальних закладів;

встановили спеціальні обмеження виїзду/в'їзду до країн та пересування всередині країн;

ввели нові дистанційні форми праці та освіти;

посилили роль державного управління в надзвичайних умовах. [1].

Саме такими змінами країна намагається зробити все для того, щоб зберегти здоров'я людей та припинити розповсюдження вірусу, але карантинні заходи та встановлення обмежень на трудову діяльність призвели до різкого скорочення економічної активності.

Тому що, саме такі безпрецедентні кроки спричиняють скорочення споживчої активності населення та скорочення виробництва в усіх країнах, де зафіксовані випадки COVID-19, уповільнення економічного розвитку, падіння українського ВВП, наприклад: за даними Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства перший половині 2020 р. склало 6,5%., за прогнозом Національного банку України (НБУ) падіння ВВП у 2020 році може скласти мінімум 6%. У той же час за оцінкою МВФ, українська економіка зменшиться за підсумками 2020 року на 8,2%. [2].

Карантин обрушив споживчі настрої, майже зупинив декілька галузей – роздрібну торгівлю, готельний та ресторанний бізнес, авіап перевезення. Зменшилися обсяги надходжень до бюджету.

Внаслідок введення карантину українські компанії заморозили інвестиції та виробничі ланцюжки, та постраждали усі сфери життєдіяльності в країні – нафтогазова сфера, АЗС; бізнес-господарство, консалтинг; банківська сфера та страхування; сільське господарство; нерухомість; транспорт; харчові продукти; медичні технології та препарати; телекомунікації, медіа; інформаційні технології; освіта та ін.

Відповідно, такі ризикі зміни погіршують економіку України, наприклад: нафтогазова сфера, АЗС – ця сфера мала можливість здійснювати свою основу діяльність, в умовах карантину в Україні, але зіткнулася з величезними додатковими навантаженнями на людські

та фінансові ресурси. У квітні-травні 2020 року 55% автомобілістів України скоротили кількість поїздок на власному транспорті, при цьому 26% скоротили поїздки більш ніж на 40%. [4]. Також, АЗС самостійно витрачають кошти на проведення регулярних заходів з дезінфекції станцій, обробку приміщень спеціальними засобами, закупають засоби особистого захисту – рукавички, маски, антисептики, що в умовах дефіциту товарів достатньо важко робити.

Що стосується банківської сфери та страхування – банківський сектор на сьогодні не залежить від ситуації на міжнародних ринках капіталу, ключові загрози, які постають перед сектором – зниження попиту на банківські послуги та погіршення якості обслуговування кредитів.

Сфера страхування може зазнати значної трансформації внаслідок карантинних заходів, запит на онлайн-сервіси значно зріс, оскільки багато хто з клієнтів просто боїться зайвий раз приїжджати до офісу. При цьому офіси страхових компаній продовжують працювати, хоча й не в повноцінному режимі.

Нерухомість – вплив на вітчизняний ринок нерухомості був великий, і першою постраждала подорожна оренда квартир. Зниження доходів громадян внаслідок карантину та збільшення пропозицій від орендодавців знизило ціну на оренду приблизно на 30%, по даним асоціації спеціалістів з нерухомості України.

Найближчим часом слід очікувати зупинки будівництва та банкрутства окремих будівельних компаній. Забудовники масово запускають акції та пропонують знижки до 15%, але це не допомагає, оскільки попит впав на 70-80% від тогорічного. [4].

Відповідно, вплив на економіку України та на розвиток світового попиту в цілому є негативний. Як сказано в матеріалах НБУ, суттєве зниження світового попиту, а також переоцінка інвесторами ризиків країн, що розвиваються, можуть негативно позначитися на показниках зовнішньої торгівлі України й ускладнити залучення фінансування.

Без сумніву, пандемія коронавірусу змінила кожного з нас та економічну ситуацію в країні. Хтось більше почав цінувати сім'ю, інші стали серйозніше ставитися до власного здоров'я, дехто змінив роботу та спосіб життя.

Очевидно, що COVID-19 з нами надовго, і яку ж унікальну здатність пристосовуватися мають люди, щоб навчитися жити з цією небезпечною хворобою, та навіть знайти у собі сили стати кращою версією себе, аніж були до пандемії. [3].

Бібліографічні посилання

1. Николайчук С./ Горшкова Н./ Войтенко В./Хмельюк Л./ Айвазов А./ Сітнікова Н./Могілат І. – Україна у 2020-2021 роках: НАСЛІДКИ ПАНДЕМІЇ. Електронний ресурс – [<file:///C:/Users/user/Downloads/Concensus%20Forecast%2051%20April%202020%20ukr.pdf>].
2. Інформаційне агентство УНІАН. Електронний ресурс – [<https://news.dtkr.ua/society/economics/61252>].
3. Кордон В. – Як коронавірус змінив світ? Електронний ресурс – [<https://www.unian.ua/longrids/yak-koronavirus-zminyv-svit/>].
4. Денков Д./Каракуц А. /Щедрін Ю./ –Вплив COVID-19 та карантинних обмежень на економіку України. Електронний ресурс – [<https://www.kas.de/documents/270026/8703904/%D0%92%D0%BF%D0%BB%D0%B8%D0%B2+COVID-19+%>].

Terekhov Ye.

Dozent, Dr(Ph) in Econ. Sciences

Dnipro University of Technology, Ukraine

NACHHALTIGE NATURNUTZUNG UNTER DURCHSETZUNG DER DEZENTRALISIERUNGSREFORMEN IN DER UKRAINE

Seit 2014 hat die ukrainische Regierung umfangreiche Reformen angestoßen. Während einige Reformvorhaben in jüngster Zeit stocken, gilt die Dezentralisierungsreform trotz Herausforderungen und Schwierigkeiten als eine der erfolgreichsten und dynamischsten Reformen in der Ukraine. Sie hat schon jetzt die Lebensrealität vieler Menschen außerhalb der Hauptstadt Kiew verändert. Trotz Erfolgen ist es bis zum Abschluss der Reform aber noch ein weiter Weg.

Wie alle ehemals sozialistischen Staaten kämpft die Ukraine seit ihrer Unabhängigkeit 1991 mit dem Erbe des sowjetischen Systems, in dem Kompetenzen und Ressourcen vor allem in der Hauptstadt und in einigen wenigen regionalen Zentren konzentriert waren. Schon bald nach der Unabhängigkeit wurde klar, dass diese Machtkonzentration Hauptursache für eine schwache wirtschaftliche Entwicklung in weiten Teilen des Landes sowie die geringe Qualität öffentlicher Dienstleistungen außerhalb der Ballungsräume ist. Unter dem Begriff Dezentralisierung wird daher in der Ukraine seit vielen Jahren eine grundlegende Umgestaltung der öffentlichen lokalen Verwaltung diskutiert. Im Kern geht es dabei um die Verlagerung von Kompetenzen und Ressourcen von der zentralstaatlichen auf die lokale Ebene [1].

Die Revolution der Würde von 2013/2014 hat den Dezentralisierungsbemühungen nach jahrelangem Stillstand neuen Schwung gegeben. Dabei verlaufen zwei Reformbemühungen parallel: Die eigentliche Dezentralisierung von Kompetenzen und Ressourcen von der nationalen auf die kommunale Ebene sowie eine Gemeindereform, die durch den freiwilligen Zusammenschluss von Kleinkommunen, neue, leistungsstarke Gemeinden schaffen soll. Kleine Gemeinden werden zu größeren und nachhaltigeren Territorialeinheiten zusammengelegt. Zentrale Verwaltungsbehörden treten Befugnisse an gewählte Gebietskörperschaften ab. Haushalts- und Rechtssetzungskompetenzen werden von nationalen und regionalen Institutionen auf die lokale Ebene übertragen.

Wie überall auf der Welt hat auch die Dezentralisierung in der Ukraine eine Vielzahl positiver Auswirkungen auf den Alltag der Bürger. Die öffentliche Verwaltung wird effizienter, flexibler und transparenter. Die Verbindung von Staat und Gesellschaft wird gestärkt und damit die demokratische Legitimität politischer Entscheidungen erhöht. Schlupflöcher für Korruption und Amtsmissbrauch werden schrittweise reduziert. Wirtschaftliche Aktivität und der Wettbewerb zwischen Gemeinden werden gefördert. Kommunen konkurrieren um Investitionen, Touristen, Projekte und Personal. Bürgerliches Engagement wird gefördert und für das Gemeinwohl nutzbar gemacht. Lokale Initiativen können wirksamer Gestaltungsprozesse auf Landesebene beeinflussen [2].

Viele der ehemals über 11.000 Gemeinden der Ukraine waren vor Beginn der Gemeindereform Kleinstgemeinden mit teilweise wenigen hundert Einwohnern. Diese hatten es schwer, öffentliche Dienstleistungen für ihre Bürger/innen eigenständig zu organisieren und zu finanzieren. Selbst in einem dezentralisierten System können zu kleine Gemeinden viele öffentliche Aufgaben wie beispielsweise die Organisation der kommunalen Müllabfuhr nicht sinnvoll und effizient übernehmen [1]. Diese Gemeinden profitieren in besonderem Maße von der parallel verlaufenden Dezentralisierungsreform: Sie erhalten unter anderem mehr Geld durch den Zentralstaat, können auf staatliche Finanzierungstöpfе für eigene Projekte zurückgreifen und bekommen einen größeren Teil der Steuereinnahmen sowie neue Befugnisse für die Erhebung lokaler Steuern und Abgaben und die Durchführung lokaler Aufgaben wie Straßenbau, Schulmanagement oder Nahverkehr.

Besonderen Stoßpunkt für die Gemeinden stellt die Naturnutzung unter dem Blickpunkt der Nachhaltigkeit. Sie sind mehr als jeder andere Akteur daran interessiert, das ökonomische Potenzial der Naturressourcen in ihren geographischen Grenzen zu steigern. Davon werden sie als Anbieter der nutzbaren und hochqualitativen Ressourcen profitieren. Im Gegenteil, wenn die Ressourcenbasis sich knapp erscheinen wird, beeinflusst es negativ die Entwicklungsmöglichkeiten der Gemeinden, denn die Investitionen und Arbeitskräfte diesen Standort vermeiden werden.

Viele Gemeinden betrachten den nachhaltigen Tourismus als wichtigen Bereich ihrer wirtschaftlichen Entwicklung. Das USAID-Programm DOBRE (Decentralization Offering Better Results and Efficiency) hat daher zusammen mit dem Ukraine Crisis Media Center (UCMC) das Projekt "Tourism Hub for consolidated communities" ins Leben gerufen. Es kombiniert die

Dezentralisierungs-Reform und die Förderung des Inlandstourismus. So, wurde dieses Projekt in der Region Cherson durchgeführt. Die Natur in dieser Region im Süden der Ukraine, die an die Krim grenzt, bietet einzigartige Möglichkeiten. Dort verbinden sich das Meer und die Steppe. Hervorzuheben ist der Nationalpark Oleschky-Sande, die größte Sandfläche der Ukraine. Ferner ist das Biosphärenreservat Askania-Nowa zu nennen. Es ist eines der wenigen Gebiete in Europa mit einer natürlichen Steppenvegetation. Mehr als 50 seltene Tierarten sind dort beheimatet. Dann gibt es noch das Landschaftsschutzgebiet Stanislaw, den Lemurijskyj-See, Museen, Bauernhöfe für grünen Tourismus und Weingüter. Man kann Ausflüge entlang des Dnjepr, in die Stadt Nowa Kachowka und zu einem Solarkraftwerk unternehmen. Es muss auch eine Infrastruktur geschaffen werden, die den Tourismus verbessert [3].

Durch Fusion der Gemeinden wird die Möglichkeiten zur nachhaltigen Entwicklung wesentlich gestiegen, denn leistungsstarke Territorialeinheiten können größere Projekte des Naturschutzes und Ressourcenerhaltung verwirklichen (z.B. Müllentsorgung, Energieeffizienz, sichere Wasserversorgung, Waldanpflanzung, Biodiversitätsförderung, grüner Tourismus usw). Dadurch soll die lokale öffentliche Verwaltung solche Mechanismen zur Beeinflussung der rationalen Naturnutzung anwenden: Steuersenkungen für nachhaltige Unternehmer, Suche nach ausländischer Finanzierung der Maßnahmen zur Verbesserung des Naturschutzes, Ausgaben für Aufrechthaltung der natürlichen Objekte, Übergabe der Naturressourcen an die Nutzer, die naturbewusst sind und zusätzliche Verpflichtungen auf sich nehmen. Prinzipiell sollen die Gemeinden solche Unternehmer in erster Linie als sichere Partner für die lokale Entwicklung betrachten, die Recyclingtechnologien in ihrer betrieblichen Tätigkeit etablieren.

Literaturhinweise

1. Roland Hackenberg Dezentralisierungsreform in der UkraineAnalyse 5. Nov. 2018. URL: <https://ukraineverstehen.de/dezentralisierungsreform-ukraine/>. Zuletzt aufgesucht am 20.11.2020.
2. Andreas Umland Warum die ukrainische Dezentralisierungsreform für den gesamten postsowjetischen Raum wichtig ist AUSGABE 209 (27.11.2018) URL:<https://laenderanalysen.de/ukraine-analysen/209/warum-die-ukrainische-dezentralis-ierungsreform-fuer-den-gesamten-postsowjetischen-raum-wichtig-ist/>. Zuletzt aufgesucht am 17.11.2020.
3. Ukraine: Dezentralisierung fördert Inlandstourismus URL:<https://uacrisis.org/de/67072-tourist-ukraine-decentralization-promotes-domestic-tourism>. Zuletzt aufgesucht am 18.11.2020.

Чернокалова К. О., аспірант

*Науковий керівник: Борисенко Ольга Петрівна,
доктор наук з державного управління, професор
Університет митної справи та фінансів*

КОМУНІКАТИВНА МОВНА ПОЛІТИКА В КОНТЕКСТІ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ УКРАЇНЦІВ

На зміну попереднім стандартам про вимоги знань і вмінь прийшла загальноприйнята у публічному управлінні сучасна концепція компетенцій «4С»: **Critical minding** - здатність критично оцінювати інформацію, аналізувати її і перевіряти на достовірність, бачити причинно-наслідкові зв'язки, відкидати непотрібне і виділяти головне, робити висновки; **Creativity** - вміння нешаблонно мислити, знаходити неочікувані рішення проблеми, гнучко реагувати на зміни; **Communicativity** - вміння домовлятися, доносити свою думку, чути співбесідника; **Coordination** - здатність працювати в команді, брати на себе як лідерські, так і виконавчі функції, розподіляти ролі, контролювати виконання завдань.

Отже налагодження комунікацій, особливо впровадження коректної мовної політики в Україні, є одним з найважливіших завдань органів державного управління. Сприяє цьому нещодавно прийнятий Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», зокрема:

- посадові та службові особи органів державної влади та місцевого самоврядування, працівники підприємств, установ і організацій зобов'язані володіти державною мовою і користуватися нею при виконанні службових обов'язків;

- мовою навчання і виховання в вищих навчальних закладах є державна мова. Громадяни, які належать до національних меншин України, мають право на навчання рідною мовою чи на вивчення рідної мови в державних і приватних навчальних закладах або через національні культурні товариства;

- громадяни України, які закінчують загальноосвітні та інші навчальні заклади і вступають у вищі навчальні заклади, повинні пройти державну атестацію, тобто скласти іспит з української мови;

- для отримання документа державного зразка про неповну і базову вищу освіту громадяни України повинні скласти іспит з української мови за програмою, підготовленою спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в технічній освіті і науки відповідно до вимог державного стандарту освіти.

Можна відзначити, що багато українських вчених вважають за необхідне зобов'язати говорити українською мовою в публічних місцях і ніколи не переходити на іншу мову, крім розмов з іноземцями; використовувати українську мову в інформаційних системах; спілкуватися державною мовою з владою і різноманітними сервісними службами; купувати книги, пресу і диски з української музикою; дивитися фільми, дубльовані українською мовою; відвідувати українські фестивалі, говорити з дітьми українською мовою; вимагати від педагогів у дитсадках і школах спілкуватися з дітьми і викладати навчальний матеріал українською мовою, тобто, робити все можливе, щоб змінити ситуацію в інтересах української мови на роботі, вдома або в колі друзів, поширювати ці рекомендації серед якомога більшої кількості людей. В різних сферах життя відбуваються позитивні зміни в бік використання української мови. Громадяни України все частіше ідентифікують себе з українською як рідною через зміну мовної практики: українці більше говорять, читають, слухають рідною мовою. Водночас люди очікують, що держава буде підтримувати саме українську мову і таким чином дозволить посісти їй те місце, яке пасує державній національній мові і якого вона, на жаль, як спадщина імперії немає. Ці процеси в різній мірі стосуються всіх регіонів по-різному, але вектор змін однозначний. Оберігати, захищати і просувати українську мову важливо вже сьогодні, оскільки процес сучасної діджиталізації слугує акселератором поширення української мови у публічному управлінні.

Пархоменко Є.М., студент 1 курсу

Науковий керівник: Касьяненко Лілія .Володимирівна

к.е.н., доцент

Національний технічний університет “Дніпровська політехніка”

ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Публічне управління – це пошук у найкращий спосіб використання ресурсів задля досягнення пріоритетних цілей державної політики. Так цей термін визначив англійський державний службовець Десмонд Кілінг у 1972 році [1, с. 15]

Мовна політика — сукупність ідеологічних постулатів і практичних дій, спрямованих на регулювання мовних відносин у країні або на розвиток мовної системи у певному напрямі. [2]

Словосполучення «мовна політика» з'явилося одразу після закінчення Другої світової війни, коли народи стикнулися з проблемою збереження етнічних мов та діалектів. В Європі цю проблему вирішили так: як тільки визначені Версальським та Паризьким мирним договором нові кордони були встановлені, добровільні та примусові масові переселення народів доводили етнічну «чистоту» кожної держави-нації до того рівня, коли рішення про визнання чи ігнорування прав національних меншин залежало виключно від доброї волі уряду. Згодом статус тієї чи іншої мови закріплювався офіційно в конституціях і законах.

Таким чином, все частіше з'являються заклики до переосмислення можливостей «мовного планування» та запровадження більш комплексного підходу, свого роду мовного менеджменту, розробляти який, було б завданням публічних управлінців.

Від мовної політики залежить ситуація у багатомовному суспільстві — уряд може стимулювати розвиток багатомовності в державі, або звужувати функціонування мов недержавних націй, нерідко доводячи їх до повного вимирання.

Звуження функцій і зникнення мов спричиняється використанням нерідної мови в школах, вищих закладах освіти, масовим знищенням населення на завойованих територіях країн, насильницьким виселенням корінних жителів з їхньої споконвічної території, тощо.

Мовна політика стосується і нормалізації літературної мови — вироблення та впровадження усних та писемних мовних норм, усталення термінології тощо.

В одній з останніх публікацій Кембриджського університету професор Б.Сполскі визначає мовну політику як систему з трьох взаємопов'язаних, проте незалежних компонентів:

- *Реальна мовна практика* членів мовної общини— яку мову чи діалект вони використовують для кожної конкретної комунікативної функції, конкретного співрозмовника, тощо.

- *Цінність мови чи діалекту* для окремої спільноти, усвідомлення їх важливості. Така ідеологія може збігатися з офіційною державною політикою, а може й бути об'єднаним фактором опозиції.

- *Мовне планування, або мовний менеджмент*, – спроби членів мовної спільноти, що мають відповідні повноваження, змінити мовну ситуацію, зокрема через примушування або стимулювання інших осіб до використання іншого діалекту чи мови. [3]

Мовне планування є цілеспрямованою активною діяльністю щодо впливу на функціонування, структуру чи вивчення мов або діалектів в мовній спільноті. Воно часто асоціюється з урядовим плануванням, але також використовується різноманітними неурядовими організаціями або навіть окремими особами. Цілі мовного планування

відрізняються в залежності від багатьох факторів, але зазвичай включають прийняття рішень та їх можливі наслідки для сфери комунікації. Планування або вдосконалення ефективної комунікації може також призвести до інших соціальних змін, зокрема мовної (і загалом етнічної) асиміляції, таким чином забезпечуючи інші мотиви для такої діяльності – об'єднання нації, підняття престижу держави, захоплення нових територій тощо.

Наприкінці хочу зазначити: кожен з нас є учасником мовної політики: ми обираємо якою мовою говорити і писати, якою пишатися і яку вивчати, яку удосконалювати. Більше того, кожен може стати учасником мовного планування – через особисті дослідження і працю, навчальні заклади, громадські організації, державну службу і виборні посади.

Бібліографічні посилання

1. Keeling D. Management in Government / D. Keeling (1972), London: Allen & Unwin.
2. В. Кулик. Мовна політика // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. — К.: Парламентське видавництво, 2011.
3. Спольські, Бернارد. (1978). Педагогічна лінгвістика: введення. Роулі, Массачусетс, видавництво Newbury House.

Куцова К.О., студентка гр. 281м-19з-1

Науковий керівник: Тимошенко Любов Вікторівна

к.е.н., доцент

Національний технічний університет “Дніпровська політехніка”

ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Створення комунікаційного простору і його інформаційне забезпечення повинне сприяти результативній діяльності територіальної громади та бути спрямоване на створення комфортних умов для жителів громади в напрямку досягненню ними цілей проектів і програм сталого розвитку, які реалізуються на території громади.

Питання комунікації дуже важливий аспект життя об'єднаної територіальної громади (ОТГ). Але тут важливо не забувати, що ця комунікація не повинна зводитись тільки до процесу інформування громадськості про вже прийняті рішення чи реалізовані проекти. Комунікація – це ефективний управлінський засіб розвитку та реалізації заходів необхідних для досягнення поставлених цілей у громаді. Тому комунікативна діяльність має застосовуватися стратегічно, бути продуманою, систематичною, регулярною та належно контролюватися. Комунікація – це двосторонній процес, і для успішного спілкування необхідний підхід, орієнтований на аудиторію, який забезпечує чуйний зворотний зв'язок, а не односторонню передачу інформації [1].

Зовнішні комунікації ОТГ характеризують зв'язки з зовнішнім середовищем, а саме з різноманітними цільовими групами, як то: мешканцями, партнерами, бенефіціарами, благодійниками тощо; засобами масової інформації; представниками інших ОТГ; органами державної влади і інституцій тощо. Внутрішні комунікації виступають ключовою частиною управлінських процесів в діяльності ОТГ, тому налагодження комунікацій серед працівників сприяє прийняттю ефективних управлінських рішень щодо розвитку громади та досягненню визначених цілей. Оскільки переважна більшість персоналу також проживають у громадах, які обслуговує їх рада, ефективний підхід до внутрішніх комунікацій також може збільшити можливості безпосередньої комунікації з мешканцями громади.

Члени об'єднаної громади активніше підтримуватимуть усі задуми і рішення ОТГ тоді, коли самі переконуються, що громада є успішною, реально створює кращі умови для їхнього

життя. А це означає, що необхідно наочно показувати людям результати кожного успішного кроку ОТГ. З огляду на вище сказане, важлива роль відводиться саме активній громадськості, яка зацікавлена у підтримці місцевих ініціатив щодо налагодження ефективних комунікацій та співробітництва [2]. Для залучення партнерів-інвесторів громаді потрібно показати, що вона є інвестиційно-привабливою, а керівництво громади працює відкрито і прозоро. Таку інформацію потенційні інвестори найперше можуть отримати з веб-сайту об'єднаної громади та її корпоративних сторінок у соціальних мережах [3]. А самими поширеними інструментами комунікації для ОТГ є традиційні методи масової комунікації: «пряма» комунікація, комунікації через засоби масової інформації та через Інтернет-засоби.

Бібліографічні посилання

1. Куропась І. Комунікаційна стратегія громади: тренд чи необхідність? URL: <https://gurt.org.ua/news/informator/59429/>
2. Дзяна Г., Андрійів М. Роль комунікації в реалізації компетенцій органів публічної влади. Ефективність державного управління. 2018. Вип. 2 (55). Ч. 1. С. 72-79. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/edu_55/fail/10.pdf
2. Практика публічних комунікацій для об'єднаних громад. URL : http://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/PublicCommunicationsPractice_DOBRE_Final.pdf.

Фракияц К.Е., студентка гр. 281-19-1

Науковий керівник: Касьяненко Лілія .Володимирівна

к.е.н., доцент

Національний технічний університет “Дніпровська політехніка”

КОМУНІКАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Комунікації в публічному управлінні грають дуже важливу роль, тому що при використанні спеціальних засобів інформаційного обміну та встановленні й підтриманні комунікаційних зв'язків між суб'єктами та об'єктами публічного управління, забезпечується та безпосередньо здійснюється управлінський процес.

Отже, комунікація є неодмінною складовою управлінської діяльності загалом і публічного управління зокрема.

Комунікація в публічному управлінні у цілому являє собою процес суспільної взаємодії за допомогою повідомлень, змістом яких є публічне управління, реалізація публічної влади та публічної політики. Загалом, публічне управління включає в себе виконання поставлених завдань та цілей, працівники повинні вміти комунікувати між собою, домовлятися й ставити певні завдання, що також підтверджує що комунікативна діяльність є фундаментом гарної праці.

Здійснення інформаційних обмінів, які спрямованні на виконання функцій публічного управління і забезпечення комунікативної підсистеми публічного управління є головним завданням комунікативної діяльності. [1]

Що стосується комунікативної підсистеми, вона охоплює багато інформаційних зв'язків, суб'єктів взаємодії, управлінські відносини та процеси взаємодії суб'єктів управління між собою та з іншими суспільними інститутами. Ця підсистема володіє інфраструктурою, що забезпечує творення, пошук, передавання та отримання інформації.

Комунікативна підсистема публічного управління перебуває у стані динамічної взаємодії з іншими підсистемами публічного управління (організаційною, правовою, кадровою, економічною, іншими) і складається з підсистем нижчого рівня, що формують її структуру.

Саме ці підсистеми забезпечують реалізацію управлінських комунікацій, основними

елементами яких є: власне повідомлення, що має свою знакову (семіотичну) форму та зміст (контент); його відправник та одержувач (суб'єкти комунікацій); комунікативний канал; процеси трансляції та сприйняття повідомлення, що включають кодування (створення) та декодування (сприйняття та розуміння) повідомлення.

Ключовими функціями комунікативної підсистеми є функції: забезпечення інформаційних обмінів, репрезентації та легітимації системи публічного управління, забезпечення цілеспрямованого управлінського впливу. [2].

Важливо зазначити, що комунікативна діяльність у публічному управлінні відбувається в межах відповідного комунікативного простору.

Комунікативний простір публічного управління – це соціокультурне середовище, де за участі суб'єктів, що належать до системи публічного управління та її середовища, з використанням відповідних інформаційних ресурсів та інформаційної інфраструктури, відбуваються процеси, спрямовані на здійснення функцій публічного управління та обумовлені суб'єкт-об'єктними відносинами в системі публічного управління, і пов'язані з творенням, поширенням та споживанням повідомлень, змістом яких є функціонування системи публічного управління.

Сюди належать: органи державного управління та місцевого самоврядування, ділові кола, неполітичні об'єднання громадян (громадські, професійні, творчі організації, релігійні та інші об'єднання громадян), організації політичних партій, споживачів інформації, їх організації (журналісти, блогери, групи в соціальних мережах тощо). [4].

Комунікативна діяльність у публічному управлінні в Україні регламентується значним за своїм обсягом масивом законодавчих і нормативно-правових актів.

Важливо пам'ятати, що під час здійснення комунікативної діяльності у публічному управлінні необхідно спиратися на положення Конституції України, Цивільного та Кримінального кодексів, низки законів України, інших актів, де унормовуються основні засади інформаційної діяльності в цілому та комунікативної діяльності у публічній сфері зокрема, регламентуються питання діяльності засобів масової інформації (ЗМІ), регулюються питання здійснення комунікацій в умовах розвитку інформаційного суспільства тощо.

Якщо звертатися до Конституції України, можемо побачити багато статей щодо вільної комунікації, наприклад стаття 34 – кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань; кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб - на свій вибір. [3].

Отже, створення усіх цих видів підсистем, функцій, просторів та відповідних статей тільки обумовлює важливість комунікативної діяльності в публічному управлінні.

Бібліографічні посилання

1. Дрешпак В. М. Комунікації в публічному управлінні: навч. посіб. Інтегрована модель комунікації – 2012. – С. 11 – 12.
2. Дрешпак В. М. Структура та функції комунікативної підсистеми державного управління / В. М. Дрешпак // Грані. – 2012. – № 10. – С. 120 – 124.
3. Юридичний інтернет ресурс “Протокол”. Електронне посилання – https://protocol.ua/ua/konstitutsiya_ukraini_stattya_34/
4. Дрешпак В. М. Комунікації в публічному управлінні: навч. посіб. Місце комунікативної підсистеми в системі публічного управління– 2012. – С. 14.

Романюк Н.М.

к.е.н., доцент

Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"

ОСОБЛИВОСТІ ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

За визначенням Британського Інституту PR зв'язки з громадськістю – це навмисне, плановане і тривале зусилля, спрямоване на досягнення і підтримку взаємного розуміння між організацією та суспільством [1]. Головні задачі команди PR [1,2]:

- 1) забезпечення гармонізації державної, економічної та громадської діяльності в суспільстві;
- 2) формування високої ділової репутації установи або компанії;
- 3) вивчення громадської думки, потреб, інтересів, смаків громадян держави чи регіону, виявлення тенденцій їх змін та внесення відповідних коректив у діяльність установи;
- 4) налагодження соціальних зв'язків, добродійної, екологічної діяльності організації;
- 5) аналіз впливу установи на громадськість, запобігання випадкам непорозуміння, спростування розповсюдженої недостовірної інформації, відсіч спробам дискредитації та паніки.

Проте, в умовах пандемії особливої значущості набувають розробка та впровадження стратегічних підходів, спрямованих на попередження розвитку несприятливих подій та мінімізацію їх негативних наслідків. З метою досягнення визначених цілей важливо поєднання трьох складових (рис. 1).

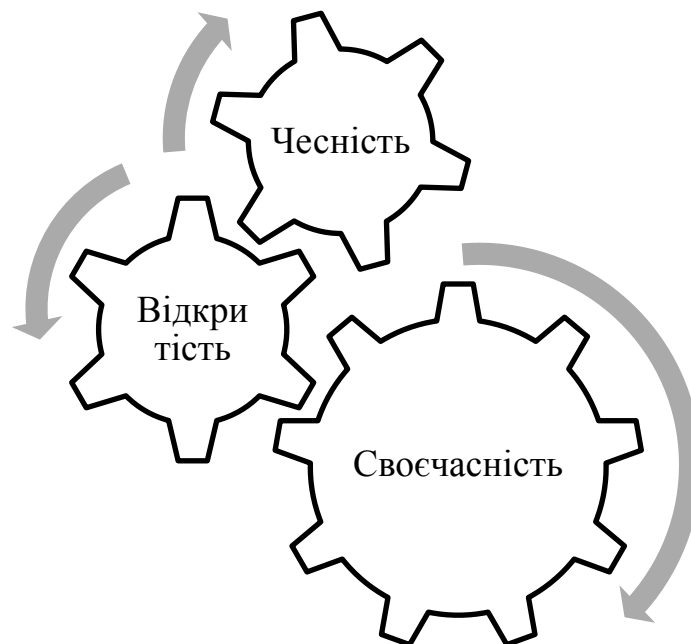

Рис. 1. Головні умови ефективних зав'язків з громадськістю в умовах пандемії

Важливо не втратити час та протягом 4-5 годин сповіщати громадськість про розвиток подій, якщо ситуація погіршується. Необхідно інформувати спільноту щодо статистики захворюваності, протоколів дій у випадку появи перших симптомів, карантинних заходів, ситуацій в лікарнях громади та існуючих програмах підтримки населення [3]. Саме достовірна інформація про проблеми та алгоритми їх розв'язання з боку керуючих органів унеможливорює розповсюдження чуток та паніки. Крім того, доцільно залишатися відкритим для суспільства, створюючи гарячі лінії, вікна для запитань на офіційних сайтах та у соціальних мережах, організуючи прес-конференції. Важливою в умовах кризи є чесність. Спотворена інформація

або приховування правди сприяє проявам недовіри з боку суспільства та погіршує і без того складні умови в регіонах та державі в цілому.

Основними елементами стратегії, що спрямована на попередження поширення пневмонії як кризового явища є якісний аналіз проблеми та зони її розповсюдження, створення дієвого плану подолання кризи, формування команди професіоналів, що забезпечать досягнення визначених цілей та ефективний зв'язок з громадськістю.

Реактивна стратегічна модель спрямована на подолання пандемії та її наслідків. Вона ґрунтується на прогнозних даних щодо реакції громадськості на кризу, аналізі ситуації, яка вже виникла. Доцільно створювати антикризовий комітет, що сформує алгоритм розв'язання проблем та буде ухвалювати необхідні управлінські рішення, у тому числі спрямовані на своєчасне інформування громадян.

Бібліографічні посилання

1. Кияниця Є. О. Основні моделі зв'язків з громадськістю в соціально-культурній сфері. Інтегровані комунікації, 2016. URL: <https://intcom.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/download/17/7/>
2. Ткач Л. М., Прокоф'єва К. А., Ходаковська А. Ю. Зв'язки з громадськістю як феномен управління інформаційними процесами. Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури, 2016, № 6 (219). URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vpabia_2016_6_9.pdf
3. Як жити далі в умовах пандемії: моделі та рішення громад. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/682/yak-zhyty-dali-v-umovah-pandemiyi.pdf>

Серняк О. І.

*к-т з держ. упр., доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу*

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИКИ МОНІТОРИНГУ ТА ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ГОЛІВ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЙ В ІНСТИТУЦІЙНОМУ АУДИТІ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

У сучасних умовах важливо розвивати здатність органів виконавчої влади ефективно досягати своєї мети та завдань діяльності, підтримувати стає функціонування у довгостроковій перспективі, протистояти викликам і загрозам у майбутньому. При цьому незмінно актуальним залишається питання високої якості надання публічних послуг як результату виконання державно-управлінських функцій публічними інституціями. Допомогти органам виконавчої влади у досягненні зазначених цілей покликаний інституційний аудит як інструмент державно-громадського моніторингу і контролю організаційної спроможності публічних інституцій.

Істотною перевагою інституційного аудиту є залучення до його проведення двох сторін – держави та громадськості, що сприяє підвищенню об'єктивності процесу аудиту, суттєво знижує корупційні ризики, дозволяє органам виконавчої влади ефективніше реагувати на суспільні запити, формує засади демократичного суспільства та партнерських відносин між різними суб'єктами громадсько-політичного життя.

Проте на сьогоднішній момент відсутня методика інституційного аудиту, яка би мала відповідне законодавче закріплення. Та й взагалі питання ефективності та результативності роботи органів виконавчої влади в Україні досі не було предметом нормативно-правового регулювання.

За останні п'ять років Кабінет Міністрів України здійснив спробу врегулювати проблему оцінювання ефективності роботи органів виконавчої влади, ухваливши Постанову

від 21 грудня 2016 р. № 987 «Про щорічні звіти голів обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій». Нею, зокрема, передбачено терміни щорічного звітування голів обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій, структуру такого звіту та показники соціально-економічного розвитку регіону, які дозволяють оцінювати результативність реалізації державної регіональної політики [1]. Дію зазначеної постанови було призупинено в січні 2020 р. на період реалізації експериментального проекту щодо проведення щоквартального моніторингу та оцінювання ефективності діяльності голів обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 35, якою затверджено порядок реалізації цього проекту, пропонує перелік показників ефективності діяльності голів обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій і алгоритм їх розрахунків [2].

Відзначаємо прогресивність і актуальність пропонованої Кабінетом Міністрів України у якості експерименту методики моніторингу й оцінювання ефективності діяльності голів облдержадміністрацій. Водночас, звертаємо увагу на суттєві недоліки у контексті її безумовної екстраполяції на методику інституційного аудиту, а саме:

- проект є набором більшою мірою статистичних показників діяльності багатьох соціально-економічних сфер, ніж показників як результатів конкретних управлінських рішень органу виконавчої влади або комплексу таких рішень. Також розроблені показники не завжди відповідають розумінню ефективності як порівняння результатів (корисного ефекту) та затрат ресурсів (інтелектуальних, фінансових, людських, часових та інших) на їх досягнення. Тому ця методика не дає змогу визначити найважливіші для інституційного аудиту показники – економічність, ефективність і результативність діяльності;

- запропонована методика містить показники, що дозволяють досліджувати короткострокову (до 1 року) динаміку, та не охоплює показників, що дозволяють робити висновки про сталість (3-5 років і більше) діяльності облдержадміністрації;

- експериментальний проект передбачає оцінювання роботи голів облдержадміністрацій, а не всього органу виконавчої влади. Це зміщує акцент з внутрішньоорганізаційних процесів, процедур, відносин і зв'язків, які є відносно постійними, на персоналії керівників інституції, які у вітчизняних реаліях дуже швидко змінюються;

- проект передбачає оцінювання лише зовнішніх результатів діяльності облдержадміністрацій і не бере до уваги ефективність організаційного (інституційного) розвитку органу влади;

- закріплений постановою порядок моніторингу й оцінювання ефективності діяльності голів облдержадміністрацій не передбачає залучення громадськості, що суперечить філософії інституційного аудиту як інструменту широкого та рівноправного включення стейкхолдерів до його проведення.

Тому використання методики моніторингу й оцінювання ефективності діяльності голів облдержадміністрацій в інституційному аудиті органів виконавчої влади можливе за умови внесення до неї кількох концептуальних змін, а саме:

- формування усіх показників моніторингу й оцінювання ефективності діяльності з дотриманням сутності поняття «ефективність» як співвідношення результатів до витрат;

- розширення переліку показників за рахунок додання показників оцінювання організаційної (інституційної) спроможності;

- включення до переліку показників таких, що оцінюються виключно зацікавленими сторонами діяльності облдержадміністрацій, зокрема бенефіціарами державних послуг, й загалом активніше залучення громадськості до процедури моніторингу й оцінювання.

Таким чином, в умовах відсутності затвердженої окремим нормативно-правовим актом методики проведення інституційного аудиту органів виконавчої влади доцільно використовувати існуючу методику моніторингу й оцінювання ефективності діяльності голів облдержадміністрацій, але за умови її адаптації до вимог інституційного аудиту, до критеріїв ефективності та результативності діяльності і якості надання державних послуг.

Бібліографічні посилання

1. Про щорічні звіти голів обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.12.2016 р. № 987. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 08.12.2020).
2. Про реалізацію експериментального проекту щодо проведення щокварталу моніторингу та оцінки ефективності діяльності голів обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 р. № 35. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/35-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 08.12.2020).